ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

EERSTE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

NEDERLANDSCH - INDIE.

INDIE IN DE KAMER.

Cramer spreekt voor de galerij. — Van dik hout zaagt men planken.

De openbare behandeling van de Indische begrooting in de Tweede Kamer is begonnen, naar Aneta ons uit den Haag seint. De eerste spreker was de heer

Cramer (s.d.)

die begon niet op te merken dat bij den minister niet de „right man" acht om het urgente koloniale vraagstuk op te lossen. Een reactionnaire staatkundige regeeringspolitiek (zoo voegde hij er minzaam aan toe!) is niet de juiste. De toezeggingen van 1918 zijn niet nagekomen. De houding van den minister ten aanzien van de uitvoering van artikel 61 der grondwet is reactionnair. Verder betoogde spr. dat de resultaten van de huiszoekingen bij de P.N.I.-leiders nog steeds onbekend zijn.

De Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer inzake de Rijksbegrooting brengt op dit punt ook niets nieuws, doch verwijst naar de M.v.A. op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer inzake de Indische begrooting.

Naar de meening van spr. worden de bevordering van den welvaart en de politieke ontwikkeling van Indië achtergesteld bij allerlei maatregelen, die tegen de bevolking zijn gericht. Men breidt de machtsmiddelen uit, instede van de oorzaken van de ontevredenheid weg te nemen.

Het budgetacres is te gering om de belangen van het land beter te kunnen behartigen. De minister wijst echter een progressieve vennootschapsbelasting en een extrawinstbelasting van de hand. Spr. wenscht een vrijgevige leeningspolitiek voor de staatsbedrijven en betoogt, dat de economische toestand der bevolking achteruitgaat. Zelfs heerscht op vele plaatsen hongersnood. (Toe maar! — *Red. B. N.*).

Het kiesrecht der bevolking is te beperkt en haar bevoegdheden zijn te gering. Er is geen inheemsche meerderheid in de verschillende raden. Toch wordt die bevoegdheid niet uitgebreid. Spr. betoogt, dat de volksontwikkeling als een mislukking te beschouwen is, wanneer zij niet met uitbreiding van politieke rechten gepaard gaat. De minister kan niet voor alle ordonnanties verantwoordelijk zijn, aangezien de Landvoogd niet aan den minister ondergeschikt is.

Uitvoerig licht spr. toe, dat de bestuurshervorming op Sumatra berusten moet op het bevestigen der inheemsche gemeenschappen en hun verderen uitbouw.

Spr. is afkeerig van de instelling van provincies.

De houding van de regeering ten opzichte van de volksbeweging keurt spr. af.

Die houding prikkelt de leiders, die de regeering niet vertrouwen.

De minister handhaaft het antistakings-artikel (161 bis. W. v. S) met de bedoeling elke staking te doen mislukken. De passenregeling is praktisch een reisverbod. Elke nationalistische opwekking heet opruiing. Spr. vraagt volledig te worden ingelicht aangaande de overwegingen van de regeering, die haar houding tegenover Soemantri en de S. K.B.I. hebben bepaald. Ook vraagt spr. de reden, waarom de landvoogd zijn houding jegens de P.N.I. heeft gewijzigd en of de Vaderlandsche Club hier invloed heeft uitgeoefend.

De resultaten van de huiszoekingen zijn waarschijnlijk nihil. De regeering heeft den Volksraad inlichtingen dienaangaande geweigerd.

Spr. protesteert daartegen en dient twee moties in, de eerste tegen de verrichte huiszoekingen en arrestaties en tegen die bovengenoemde weigering van de regeering om inlichtingen aan den Volksraad te verstrekken; de tweede voor vrijheid van vereeniging en staking en vrijlating van de politieke gevangenen, o.a. de te Digoel geïnterneerden.

Spr. eindigt met uit te roepen, dat een regeeringskoers met huiszoekingen als inzet noodlottig is en morgen op een catastrophe moet uitloopen.

Heden zou het debat worden voortgezet.

„Djemoeren . . ."

Naar Aneta uit Medan seint, heeft een assistent op de onderneming Blankahan op een Javaansche koelie, die gelogen had, het zoogenaamde „djemoeren" toegepast. De koelie moest met naakt bovenlijf van zes tot elf uur in de zon zitten. Hij heeft een aanklacht tegen den assistent ingediend.

Wij hopen, dat niet alleen het vonnis doch ook de opinie van zijn collega's hem duidelijk zullen maken, hoe men over dergerlijke methoden denkt".

De Communistische Relletjes in Indo-China.

De gebeurtenissen zijn ernstiger dan gisteren bleek. — Groote overeenkomst met de Indische relletjes. — Vijf Fransche officieren en gegradueerden gedood.

Gezien de groote beteekenis, ook voor Nederlandsch-Indië, van de gebeurtenissen in Indo China — zij wekken herinneringen op aan 1926/27 . . . en zij brengen ons tevens zekere toekomstmogelijkheden nog eens onder het oog — namen wij onmiddellijk maatregelen om ons zoo uitvoerig mogelijk te doen informeeren over de gebeurtenissen in Indo China. Wij zijn daardoor in staat het volgende eigen telegram te publiceeren dd. gisteren uit Hanoi.

Te Yen bay.

200 Tonkineesche tirailleurs uit het garnizoen te Yen-bay, waar een bataljon in garnizoen ligt, zijn in den nacht van Zondag op Maandag in open muiterij gekomen. Vergezeld door een zestigtal inlanders die behooren tot de communistische organisaties, deden zij om twee uur 's morgens een aanval op de gebouwen waarin de overige soldaten van het detachement waren ondergebracht. Deze laatste boden weerstand.

De aanval werd afgeslagen, doch tijdens den strijd werden vijf Franschen gedood en zes gewond. Allen die gedood of gewond werden waren officieren.

Te Hunghoa.

Te Hunghoa deden in den nacht van Zondag op Maandag een twintigtal kerels een aanval op den toegang tot het verblijf der hulptroepen. Deze aanval werd echter zonder moeite afgeslagen en de bende werd uiteen gedreven.

's Maandags 's morgens werd de bende achterhaald door een detachement Inlandsche troepen. Verscheidene rebellen werden gedood of gevangen genomen.

Een aantal van deze rebellen, die zich vereenigd hadden in de vereeniging „Nguyen Khac Nhu" was in Juli door de commissie voor strafzaken bij verstek veroordeeld tot 20 jaar gevangenisstraf.

Te Hanoi.

Later op dien Maandagochtend werd te Hanoi een aanval gedaan op een brigadier van politie die toezicht hield op het verkeer op de Pont-Doumer. Hij werd door revolverschoten gewond. De aanvaller, een communist, werd door Inlanders gegrepen, nadat hij eerst nog verscheidene landslieden, die hem achtervolgden, had verwond.

's Avonds van dienzelfden dag, tusschen acht en negen uur, wierpen een aantal kerels op de fiets, blijkbaar in dienst van de communistische organisatie, verscheidene bommen in diverse deelen van de stad. De bommen waren van primitief maaksel. Er werd niemand gewond en de aangerichte schade is onbeteekenend.

Er werden onmiddellijk maatregelen getroffen. De weerbare mannen werden te wapen geroepen. Troepen patrouilleeren door de stad waar de rust hersteld is.

De bomaanslagen heeft men blijkbaar op touw gezet om de bevolking, nadat de aanvaller op de Pont-Doumer door haar toedoen gearresteerd was, angst in te boezemen. Men schijnt met dien aanvaller een goede vangst gedaan te hebben.

Aldus onze eigen berichtgever. Men ziet, hoe deze gebeurtenissen herinneren aan hetgeen Indië te zien gaf — met deze uitzondering te onzer gunste gelukkig, dat het leger hier te lande niet zoodanig geïnfecteerd bleek als de troepen in Indo China. Overigens herinneren de pogingen om door intimidatie en terreur de bevolking in een paniekstemming te brengen levendig aan de resultaten der communistische actie in Indië.

Thans volgen

Nadere bijzonderheden

uit de Aneta-telegrammen.

Saigon-radio seint:

De Franschen die bij het oproer te Yen-bay werden gedood, heeten: kapitein Jourdan, luitenant Robert, adjudant Cumeo en de sergeanten Damour en Chevalier. De namen der gewonden zijn: kapitein Gainza, luitenant Reul, sergeant majoor Bouhier, sergeant majoor Renaudet en adjudant Trotoux.

Vijf Anamitische tirailleurs werden gedood en zes werden gewond.

De verliezen die door de rebellen zijn geleden heeft men nog niet kunnen vaststellen, maar deze zijn waarschijnlijk zeer ernstig.

Yen-bay, waar de rust nu geheel hersteld is, werd in den loop van Maandag bezet door een sterk detachement Europeesche troepen.

Zestig opstandelingen, burgers en tirailleurs, nog in het bezit van enkele geweren en munitie, hebben zich in het met struikgewas begroeid gebied tusschen Yen-bay en Phutho in veiligheid trachten te stellen. Een detachement Europeesche troepen heeft hun den weg versperd zoowel naar de delta als naar de grens.

De rebellen die te Hunghoa teruggeslagen werden lieten verscheidene revolvers en een roode vlag op het terrein van den strijd achter.

De brigadier die op de Pont Doumer werd aangevallen, had een auto aangehouden waarin zich een inlander bevond. Deze schoot vanuit de auto en verwondde den brigadier. De aanvaller was een communist, belast met een zending.

De bevolking te Hanoi is kalm. Het garnizoen is met Europeesche troepen versterkt.

Officiëel bericht.

Aneta-Reuter seint ons uit Parijs:

„Officiëel wordt medegedeeld dat bij de onlusten in Indo-China, welke worden toegeschreven aan de revolutionnaire propaganda uit het buitenland, 2 Fransche officieren en 3 onderofficieren werden gedood. 5 Anamitische burgers werden gedood en 6 gewond.

Sociale Arbeid in het I. E. V.

In een vergadering van het I.E.V. te Semarang zijn een aantal voorstellen voor het congres, goeddeels van socialen aard, behandeld, blijkens het verslag in de *Loc.*

In het eerste voorstel wordt het hoofdbestuur in overweging gegeven een pensioenfonds in te stellen waaraan uitsluitend leden van het I. E. V. zullen kunnen deelnemen. Wanneer de leeftijd van 55 jaar bereikt is, zullen de verzekerden een geregelde uitkeering ontvangen.

De bedoeling is dat de leden die zich bij dit fonds aansluiten, maandelijks een bepaald percentage van hun salaris storten en dan van hun 55ste jaar af daarvoor naar rato van de gestorte gelden een pensioen ontvangen.

Voorstel 2 behelst het toekennen van een kindertoeslag door het I.E.V. aan jarenlange leden van het I.E.V., huisvaders van groote gezinnen.

Aan de toelichting wordt toegevoegd „mits de draagkracht van het verbond niet te boven gaande".

Crematie op Bali.

Volgens bericht van den vertegenwoordiger der K. P. M. te Singaradja, zal op 20 Februari aan den Koekoebweg naar Batoeriti des namiddags een groote crematie plaats vinden.

De Landvoogd op Reis.

De Landvoogd zal begin April per vliegtuig naar Soerabaja vertrekken via Semarang, om van de laatste plaats uit de conferentie der regenten van Midden-Java te Wonosobo bij te wonen. Van 8 tot en met 10 April zal de Landvoogd te Nongkodjajar verblijven om vandaaruit de regenten-conferentie van Oost-Java te Malang op 9 April met zijn aanwezigheid te vereeren.

Den 10den April keert Z.E. dan via Soerabaja, waar vermoedelijk de nacht zal worden doorgebracht ten huize van den gouverneur, naar Weltevreden terug.

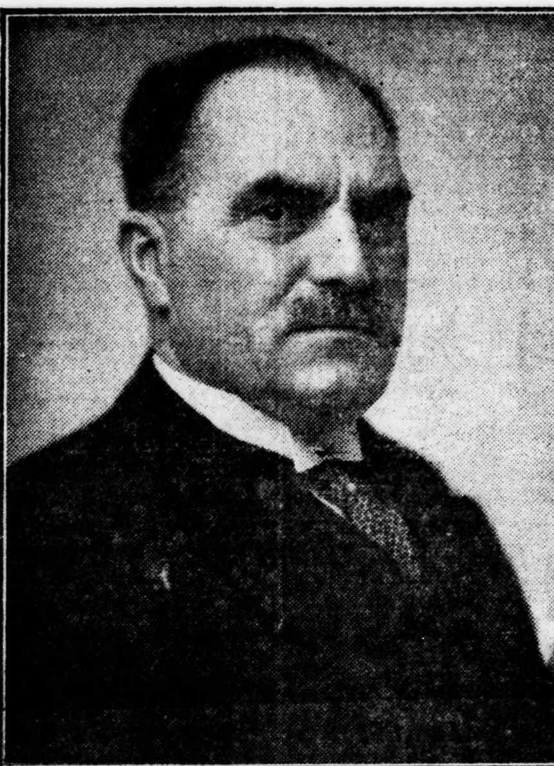
Samenwerking bij de Gemeenteraadsverkiezingen.

In een vergadering van de I.K.P. te Madioen heeft, volgens *de Koerier*, de voorzitter van die afdeeling medegedeeld getracht te hebben in verband met de op handen zijnde verkiezingen samenwerking met de Vaderlandsche Club en het Indo-Europeesch Verbond te verkrijgen. Beide organisaties zegden nader bericht toe.

Te Modjokerto deelde, volgens de *Brantas-Post*, de voorzitter der plaatselijke I.E.V.-afdeeling mede, dat I.E.V. en V.C. zijn overeengekomen, bij de gemeenteraadsverkiezingen de thans bezette I.E.V.-zetels door leden van het verbond te doen vervullen en de andere alle over te laten aan de V.C.

PROF. DR. ERICH HOFFMANN.

Wereldberoemd Dermatoloog op Bezoek.

Met de *Christiaan Huygens* arriveert alhier den 14en dezer professor dr. E. Hoffman, directeur der dermatologische Universiteitskliniek te Bonn.

Professor dr. Erich Hoffman werd den 25sten April 1868 in Witzmitz in Pommeren geboren en begon zijn academische loopbaan als leerling van Lesser, wiens assistent hij werd. Reeds een jaar later verwierf hij zich wereldvermaardheid, toen hij tezamen met Schaudinn den verwekker der syphilis — de Spirochaeta Pallida — ontdekte. Reeds in 1908 werd hij buitengewoon hoogleeraar in Halle, daarna vestigde hij zich in 1910 als zoodanig te Bonn, waar hij — sinds 1918 professor voor de dermatologie — een rijke werkzaamheid ontplooit.

Van zijn talrijke werken en publicaties noemen wij in het bijzonder: „Aetiologie der syphilis" 1906, „Atlas der aetiologischen und experimentellen Syphilisforschung" 1908, Fortschritte in der Erkennung und Behandlung der Syphilis" 1913, „Behandlung der Haut- und Geschlechtskrankheiten" 1917.

Prof. Hoffmann's groot aanzien als toonaangevend dermatoloog leidde ertoe, dat hij herhaaldelijk werd uitgenoodigd tot het houden van voordrachten en cursussen in het buitenland. Zoo werd hij in 1928, ter gelegenheid van een voordracht, welke hij te Madrid hield, tot eerelid van het Spaansch dermatologisch Gezelschap verkozen, terwijl hij ook correspondeerend lid van de Spaansche Koninklijke Academie van Medische Wetenschappen te Madrid is, correspondeerend lid van de American Dermatological Association en eerelid van het Duitsch Medisch Genootschap in New-York. Op het oogenblik is prof. Hoffman onderweg naar Japan, waar hij door de Medische faculteiten der Japansche Universiteiten tot een cyclus van voordrachten is uitgenoodigd.

Prof. Hoffmann heeft het zoo weten in te richten, dat hij zijn reis naar Japan te Singapore kan onderbreken voor een verblijf van meerdere weken op Java en Bali. Op Java zal prof. Hoffmann zich hoofdzakelijk met de bestudeering van framboesia en tropische lues bezighouden, en daarnaast voor de diverse medische kringen voordrachten houden op het gebied der syphilidologie.

De Stranding van de „Op ten Noort."

De stranding van de *Op ten Noort* moet op sommige passagiers den indruk hebben gemaakt van een divertissement gedurend de reis — en zeker niet van een rampzalig ongeluk! Men heeft er namelijk (naar een medewerker te Soerabaia ons schrijft) van het feit der stranding niets gemerkt!

Het vastloopen had zoo geleidelijk plaats, dat de passagiers er niets van gemerkt hebben en dit is geen wonder, waar de modder, waarin het schip geloopen was, ter plaatse al heel zacht bleek te wezen.

De kapitein liet, toen vaststond, dat het schip niet op eigen kracht uit de modder kon komen, draadloos om hulp seinen.

Toen was echter de tijd van hoog water voorbij. De deskundigen waren van oordeel, dat alleen bij hoog water van lossleepen sprake kon zijn en zoo moest de *Op ten Noort* blijven liggen tot Zondagavond acht uur.

Dat geschiedde en Zondagavond om kwart voor tien was het schip in Soerabaia terug.

Het bodemonderzoek heeft uitgewezen, dat het schip geenerlei schade heeft opgeloopen, zoodat het de groote reis gerust kon voortzetten.

De passagiers hebben, toen zij op de hoogte kwamen van het gebeurde, het geval al heel kalm opgenomen.

Gedurende den tijd, dat de *Op ten Noort* in de modder lag, hebben zij zich niet behoeven te vervelen. Er werd gezorgd voor afwisseling. Ten slotte is het gebeurde voor hen een niet al te onaangenaam kort intermezzo geweest.

De vaartijden van het schip zijn zoo genomen, dat daarop niet veel zal kunnen worden ingeloopen. Misschien, dat men, door de ligtijden overal wat te bekorten, ten slotte de twee verloren dagen voor een deel kan inhalen.

De Onderdirecteur van de Landsdrukkerij.

In het bericht omtrent den heer F. van Paasschen jr. hebben wij dezen nieuwbenoemden functionaris aan de de Landsdrukkerij „directeur" van dat bedrijf genoemd; dit is natuurlijk een vergissing. De directeur is en blijft nog geruimen tijd naar wij hopen, de heer D. van der Klits. De heer van Paasschen is onderdirecteur geworden.

Het Zweedsche Consulaat-generaal.

Omtrent den nieuwen Zweedschen consul-generaal te Batavia, de heer C. O. D. de Dardel, op het oogenblik consul van Zweden te Chicago, meldt het *A.I.D.* nog:

De heer Dardel is circa vijftig jaar oud, attaché geweest aan de gezantschappen te Weenen en Brussel, zaakgelastigde te Bern, gezantschaps-secretaris te Londen en waarnemend consul-generaal te Montréal.

Algemeen Landbouw Pensioen-Fonds.

Op 12 Februari 1930 is ten overstaan van notaris A.J.M. Zoetmulder te Batavia door de Bonden van Eigenaren van Nederlandsch-Indische Rubber, Koffie (& Cacao-), Thee- en Kina-Ondernemingen, vertegenwoordigd door den wnd. voorzitter, den heer J. M. van Valkenburg en den secretaris, jhr. mr. W.J. de Jonge, overgegaan tot het in het leven roepen van een stichting Algemeen Landbouw Pensioenfonds" (Aneta.)

Het Beheer van Majang.

Naar de *Sum. Post* verneemt zal gouverneur van Sandick Vrijdag de gouvernementsonderneming Majang bezoeken. Naar men vermoedt houdt zijn bezoek verband met de bekende kwesties, die er op deze onderneming gerezen zijn inzake het beheer. (Aneta).

De Inval in „Soekamanah".

Men herinnert zich den geruchtmakenden inval in de sociëteit „Soekamanah" te Soekaboemi, waardoor door de overheid de roulette werd stopgezet.

Het *A.I.D.* meldt thans dat de procureur-generaal thans de stukken in zijn bezit heeft, teneinde een beslissing te nemen voor wat betreft het brengen voor de rechtbank van de overtreders.

Aanslag.

Aneta seint uit Medan:

Op de gouvernements-onderneming Majang poogde een Javaansche koelie een assistent aan te vallen, omdat deze aanmerking maakte op zijn werk. De koelie ging naderhand naar de pondok om zijn parang te slijpen, doch werd door de veldpolitie gearresteerd.

Ons nummer van heden

(Drie bladen.)

BINNENLAND.

De directeur van Landbouw deelde in den Volksraad mede, dat hem niets bekend is over het wederom in studie nemen van de vraag van oprichting eener landssuikerfabriek.

De behandeling der Indische begrooting in de Tweede Kamer is begonnen. De heer Cramer hield een knallende redevoering en diende twee moties in. Een met de strekking het optreden der regeering jegens de P.N.I. en de weigering van nadere inlichtingen aan den Volksraad af te keuren, en een om alle Digoelisten vrij te laten!

Het bestuur der afd. Bandoeng van het N.I.O.G. is in verband met het bekende conflict met het Hoofdbestuur afgetreden (Zie School en Kerk).

VOLKSRAAD.

De Volksraad nam vanmorgen de motie-Sandkuyl aan die de strekking heeft de spoedige totstandkoming van een Oostersch-literaire faculteit te bevorderen.

De wijziging van het reglement van orde die bedoelt den voorzitter der vierde sectie voor een volledige zittingsperiode te doen verkiezen is aangenomen en als zoodanig is vervolgens aangewezen de heer Kan, die reeds voorzitter was, maar Dinsdag met het oog op dit voorstel, als zoodanig had bedankt.

Daarna Gouvernementsbedrijven en vervolgens Landbouw.

Vanavond is er ook vergadering: dan wordt B.B. met de daarbij behoorende moties afgehandeld.

BUITENLAND.

Nadere bijzonderheden over de opstand in Indo-China.

Uitbreiding van de anti-religieuze beweging in de Oekraine.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Archbishops of Canterbury and York and Cardinal Bourne denounced religious persecution in Russia.

The rioting in Indo-China ascribed to revolutionary propaganda ex abroad.

HET DERDE BLAD.

Villanus over de ontwikkeling der verhoudingen in Italië. — Telegrafisch buitenlandsch nieuws. — De ramp van de „Hofplein". — Goena-goena in Rotterdam. — Kort Verhaal.

DE MAIL.

De „Huygens" Vrijdagmorgen.

Het m.s. *Christiaan Huygens* wordt Vrijdagmorgen, te Tandjong Priok verwacht en zal om 9 uur aan de kade gemeerd liggen.

Nadere inlichtingen kunnen na kantoortijd worden ingewonnen aan telefoon Menteng 831.

Geschorst.

Naar verluidt is de assistent wedana van Pamanoekan, regentschap Krawang, door den Resident van Krawang in de uitoefening zijner betrekking geschorst, wegens het verdwijnen van belasting- en andere gelden, ten bedrage van bij f 3000.— Nader wordt gemeld, dat hij en zijne familie het bedrag weder hebben teruggestort. Op het verzoek om bevestiging van het schorsingsbesluit is nog geen beschikking genomen. Het is te verwachten dat de ass. wedana uit zijn betrekking zal worden ontslagen.

Meineed?

Te Soerabaia is naar Aneta meldt gearresteerd D.I.A. op vermoeden dat hij voor den rechtercommissaris een verklaring onder eede zou hebben afgelegd, wetende dat die in strijd is met de waarheid.

Korte Berichten.

Met ingang van 15 dezer zullen de treinen op alle stations van Java der Staatsspoor vertrekken op een vlagsignaal en niet meer op het geluid der bel.

*

Het *A. I. D.* meldt, dat de heer C.M. Nooteboom, secretaris van den Spoorbond als zoodanig ontslag gevraagd heeft ingaande 10 Mei a.s. Het gevraagd ontslag werd hem eervol verleend. Bij zijn verzoek om ontslag maakte de heer Nooteboom o. m. gewag van de bijzondere prettige samenwerking tusschen hem en den heer F. H. W. Rooyackers, den voorzitter van den Spoorbond.

Waarom is Batavia achterlijk op hygienisch Gebide?

Een interview met Burgemeester Meyroos.

Naar aanleiding van de verklaring, die dr. Van Lonkhuyzen, hoofdinspecteur en regeeringsgemachtigde voor de Volksgezondheid, heeft afgelegd omtrent de oorzaken van het vooral voor Chineezen en Inlanders te Batavia veel hoogere streftecijfer dan in andere groote plaatsen, wendde Aneta zich hedenmorgen tot mr. Meyroos, burgemeester van Batavia, om nadere inlichtingen dienaangaande. Het onderhoud werd bijgewoond door den loco-burgemeester, wethouder Leewis.

Mr. Meyroos begon met voorop te te stelllen, dat hij de door dr. Van Lonkhuyzen geproduceerde cijfers nog niet had kunnen controleeren, doch de juistheid er van niet in twijfel mocht trekken.

Wat de vergelijking van den regeeringsgemachtigde tusschen Soerabaja, Semarang en Batavia betreft, ten aanzien van de malaria-bestrijding, wees Aneta's vertegenwoordiger op de volgende mededeelingen van dr. Van Lonkhuyzen, ontleend aan het stenografisch verslag van de Volksraads-vergadering van gisteren.

In Soerabaja zijn met den bouw van de haven en den aanleg van de nieuwe boezem, uitgestrekte terreinen aan de Oedjoeng en Tandjoeng Perak opgespoten, waardoor practisch het voor de stad uiterst gevaarlijke stuk grond tusschen het noordelijk en noordwestelijke deel van Soerabaja tot aan de kust, vrijwel geheel malariavrij, of althans malaria arm gemaakt werd. Vanzelfsprekend heeft deze gunstige verandering ook een zeer grooten invloed uitgeoefend op de veel voorkomende malaria in het noordelijk en noordwestelijke deel. Malaria heeft in Soerabaja bij lange na niet meer die beteekenis welke het vroeger had.

Ook in Semarang is te dien opzichte in den loop der jaren een belangrijke vooruitgang te constateeren, als gevolg van de opspuiting en assaineering van uitgestrekte terreinen tusschen de stad en de kust, bij het aanleggen van de prauwenhaven en vooral ook van het nieuwe uitgestrekte emplacement van de N.I.S.

Later werden geleidelijk door den gezondheidsdienst in samenwerking met de gemeente completeerende assaineeringswerken daaraan toegevoegd.

Ook dit heeft een ontwijfelbaar gunstigen keer gebracht in den gezondheidstoestand van de bewoners van het noordelijk stadsgedeelte met als gevolg verlaging van het sterftecijfer.

In Batavia is aan malaria assaineering tot voor verleden jaar practisch nog niets verricht met uitzondering op Tandjoeng Priok. Ook hier heeft deze assaineering hoewel nog niet compleet naast andere maatregelen, haar invloed doen gelden, hetgeen door eene aanmerkelijke daling van de sterftecijfers van ± 100 0/00 tot gemiddeld 37.8 0/00 gedurende de laatste 4 jaren, gedemonstreerd wordt.

Evenwel de bevolking van Tandjoeng Priok, ten getale van ± 15.000, vormt slechts een zeer klein onderdeel van de bevolking der geheele stad die ruim 336.000 inwoners telt.

De groote uitgestrekte vischvijverstrook ten noorden van Batavia oefent met uitzondering van het kleine gedeelte dat verleden jaar ongevaarlijk gemaakt werd, nog evenzeer zijn ongunstigen invloed uit op de noordelijke, noordwestelijke en noordoostelijke randen van Batavia als vroeger.

Op de vraag, waaraan de in bovenbedoeld citaat geconstateerde achterlijkheid van Batavia, ten aanzien van de malaria-assaineering, dient te worden toegeschreven, zeide mr. Meyroos ongeveer het volgende:

Het opspuiten van moerassen en vijvers aan de Noordzijde van Semarang en Soerabaja geschiedde geheel en al voor rekening van het gouvernement, o.a. voor havenaanleg, en ten behoeve der N.I.S. — voor wat Semarang betreft — voor den aanleg van het uitgestrekte emplacement dier maatschappij. Juist zooals dr. Van Lonkhuyzen opmerkte. Nadrukkelijk moet hierbij worden geconstateerd, dat die beide gemeenten niet of zoo goed als niet in de zeer groote kosten bijdroegen en ook niet in aanzienlijke mate hadden kunnen bijdragen.

Ook Batavia verkeerde te dien aanzien in dezelfde omstandigheden. Zonder hulp van het gouvernement — dat voor de assaineering van de uitgestrekte moerassen en vischvijvers tusschen de hoofdstad en de zee geen economische motieven had, zooals te Semarang en Soerabaja wel aanwezig waren — kon de gemeente er niet aan denken zulke uiterst kostbare voorzieningen te treffen. Te minder waar een goed deel van het te assaineeren gebied buiten de grenzen der gemeente ligt.

De wijze, waarop dit vraagstuk te Semarang en Soerabaja voor een goed deel werd opgelost, namelijk de opspuiting op groote schaal, bleek voor Batavia veel te kostbaar. Niettemin werd ook hier een oplossing gevonden, met name in het schoonmaken van de vischvijvers, waarmede reeds een goed begin werd gemaakt. De gemeente, met name dr. Van Breemen, speelde bij het vinden van die oplossing een groote rol.

De gemeente Batavia kan dus *niet* aansprakelijk worden gesteld voor het feit, dat de malaria-assaineering ten behoeve van de hoofstad zoo ver ten achter is bij die van Soerabaja en Semarang.

De tweede vraag aan den burgemeester van Batavia betrof de afvoer van afvalstoffen, ten aanzien waarvan te Batavia volgens den regeeringsgemachtigde „in de kampongs practisch zeer weinig verricht" zou zijn.

Ook in dit opzicht gaat de vergelijking met Semarang niet op.

De heer Meyroos wees in dit verband op den voor afvoer van afvalstoffen zoo bij uitstek geschikten grond van het Semarangsche heuvelterrein. Zulke terreinen zijn te Batavia en omgeving nergens te vinden.

In dit verband bracht de regeeringsgemachtigde ook de volkshuisvesting ter sprake. Aldus:

Het belang van een betere en gezonder huisvesting van de bevolking werd de Semarang ruim 20 jaar geleden reeds op den voorgrond, gesteld door het toenmalige hoofd van den plaatselijken geneeskundigen dienst, dr. de Vogel. Nadien hebben successievelijk het particulier initiatief en de gemeente de behartiging van deze belangen aan zich getrokken.

Sinds ruim tien jaar worden door de gemeente veranderingen die zich in het binnen haar gebied bevindend huizenareaal voordoen behoorlijk geregistreerd. In de laatste tien jaar vermeerderde het woning bestand te Semarang met 6335 woningen. Hiervan werden er voornamelijk in de jaren 1921—1925, toen er ernstige woningnood heerschte ruim $^1/_5$ deel te weten 1300 door de gemeente zelf gebouwd. Semarang heeft thans op een bevolking van ± 188.000 zielen, 34.700 woningen, dat is gemiddeld voor elke 5.4 inwoners een huis, een toestand die als gemiddelde niet bepaald ongunstig te noemen is.

Een registratie van het huizenbestand te Batavia ontbreekt tot nu toe. Wel heeft er zeer onlangs een telling plaats gehad door de Bataviasche vennootschap voor Volkshuisvesting, doch deze cijfers behoeven nog een nadere uitwerking en rectificatie.

Het eenige dat bekend is, is de aanmaak van nieuwe woningen gedurende de laatste vijf jaren. Dit bedroeg 2733, waarvan door de naamlooze vennootschappen 181 gebouwd. In dezelfde periode werden er in Semarang gebouwd 3152 nieuwe woningen, waaronder 267 door de naamlooze vennootschap, dat wil dus zeggen dat er in Semarang in die periode 419 nieuwe huizen meer zijn bijgekomen dan in het bijna twee maal zoo groote Batavia. Sinds de laatste volkstelling is de bevolking van Semarang gemiddeld jaarlijks met ± 3300 zielen toegenomen; een bijbouw gedurende de laatste 5 jaren van 3152 of van ± 630 huizen per jaar beteekent dus dat er voor de nieuwe aanwas der bevolking, nieuwe woongelegenheid ter beschikking is gesteld naar rato van gemiddeld 5.3 personen per huis, dat is dus ten opzichte van den bestaanden toestand nog een kleine verbetering.

De toename van de bevolking in Batavia bedroeg sedert de laatste volkstelling gemiddeld 9200 per jaar. Voor dezen nieuwen aanwas was gedurende de laatste vijf jaar slechts beschikbaar een totaal aantal van 2733 nieuwe huizen, dat is per jaar 547 of per rato van ruim 16 menschen per huis.

De burgemeester van Batavia, mr. Meyroos, merkte ten aanzien van het bovenstaande in de eerste plaats op, dat de gemeente Batavia de eenige gemeente in Indië is, die de meest rationeele methode van woningverbetering toepaste, namelijk, die van voorschotten voor *eigen* woningbouw, door middel van een fonds, het zoogenaamde Juliana-fonds, dat thans met een stamkapitaal van f 150.000 werkt.

Voorts heeft men zich hier op het standpunt gesteld, dat de woningbouw van de N.V. Volkshuisvesting rendabel moest zijn.

Nu bestaat er in dit opzicht tusschen Semarang en Soerabaia een zeer groot verschil. Semarang verkreeg den grond van het heuvel-terrein van het Land voor één cent per M^2, terwijl te Batavia de *goedkoopste* grond voor volkshuisvesting beschikbaar nog f 2 per M^2 heeft gekost. Het is duidelijk, welk een ongunstigen invloed dit enorme verschil in grondprijzen te Batavia op de volkshuisvesting heeft gehad en nog heeft. En hierbij komt dan nog, dat het Semarangsche heuvelterrein geen ophooging noodig had en anderzijds een gemakkelijke afwatering mogelijk maakt, terwijl te Batavia ook daarvoor de kosten zeer hoog zijn.

Ook in dit opzicht kan de gemeente Batavia voor den achterstand, vergeleken met Semarang, moeilijk aansprakelijk worden gesteld.

Aneta stelde den burgemeester voorts nog de vraag of de watervoorziening in de kampongs, voor de Inheemsche en Chineesche bevolking, naar zijn meening te Batavia inderdaad zoo ongunstig afstak bij die te Semarang, als uit de cijfers van dr. van Lonkhuyzen scheen te moeten worden afgeleid. De regeeringsgemachtigde zeide namelijk o.m. het volgende:

In Semarang werden tot nu toe 69 openbare wasch- bad- en privaatinrichtingen gebouwd en werd door middel van 212 hydranten water aan de bevolking verstrekt. In Batavia zijn er slechts 25 bad- en waschgelegenheden voor het publiek opengesteld en 20 openbare privaten. Wordt door die gelegenheden te Semarang tezamen bijna 900.000 M^3 water beschikbaar gesteld, in Batavia is dit slechts 165.000 M^3 of, het verschil in bevolking in aanmerking nemende, ongeveer het tiende gedeelte van dat wat Semarang op dit gebied doet.

Wanneer men nu ziet hoe een groot deel van de bevolking van Batavia, dagelijks wascht, baadt en defaeceert in de zwaar geïnfecteerde kali's en slokans, dan zou men juist hier zoo gaarne, een zelfs in vergelijking met Semarang, verhoogde actie willen zien, om in staat te zijn, deze voortdurende bron van infectie en van ziekworden geleidelijk te kunnen elimineeren.

De burgemeester, mr. Meyroos, deelde naar aanleiding hiervan mede, dat in de eerste plaats de kostprijs van het leidingwater te Batavia aanzienlijk hooger is dan te Semarang. De Semarangsche waterleiding werd gebouwd in een goedkoope periode. Die te Batavia kwam eerst veel later tot stand in de zeer dure periode na den grooten oorlog. Bovendien is de hoofdleiding van Batavia aanmerkelijk langer dan die van Semarang.

Die hoogere kostprijs belemmert dus de watervoorziening voor de bevolking.

De oorzaken van het later bouwen der Bataviasche waterleiding liggen in den langen duur der onderhandelingen met het gouvernement. Het plan voor aanleg door de gemeente lag reeds lang klaar. Ten slotte besliste de Regeering echter dat zij zelve de leiding zou aanleggen. Aldus geschiedde, maar veel te laat.

De Regeeringsgemachtigde heeft voorts in zijn betoog blijkbaar geen rekening gehouden met de waterlevering aan huisafnemers in de kampongs te Batavia. In December j.l. bedroeg dit 71533 M^3 of te zamen met levering van hydranten (3397.20 in December) en die door de openbare privaten en waschinrichtingen (13.540 M^3 in December) rond: 1.060.000 M^3 per jaar.

Dit totaal geeft dus een heel wat gunstiger beeld van wat Batavia op dit gebied doet, dan dr. Van Lonkhuijzen naar voren bracht. Het is althans hooger dan het cijfer van Semarang, al mag ook dan nog van een zekeren achterstand worden gesproken, in verhouding tot het inwonertal van de beide steden.

Maar, zooals gezegd, de diepere oorzaak van deze relatief geringere waterverstrekking aan de Inheemsche en Chineesche bevolking van Batavia ligt in den veel hoogeren kostprijs van het Bataviasche leidingwater. Een omstandigheid, waaraan die gemeente geen schuld heeft.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Voor Azië enz.

Op Zaterdag 15 Februari a.s. wordt om 12.30 n.m. een post gesloten voor Azië, Zuid-Afrika en Westelijk Noord Amerika per S.S. *Plancius*.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de Gewesten Bangka, Riouw, Sumatra's Oostkust, Tapanoelie en Atjeh.

Laatste lichting aangeteekende stukken ten 12.30 n/m.

Vaderlandsche Club.

Bij ontstentenis van den Kring-voorzitter leidde jhr. mr. P. R. Feith gisterenavond de maandelijksche vergadering van den Kring Weltevreden der V.C.

Nadat de notulen waren goedgekeurd had de voorzitter aan de vergadering eenige mededeelingen te doen. Het aantal leden van den Kring is van 329 vóór den propaganda-avond thans opgeloopen tot 447. Spr. meent hiervoor nog eens openlijk dank te moeten betuigen aan den voorzitter van het hoofdbestuur mr. Fruin en aan de propaganda-commissie.

Het H.B. heeft de verschillende Kringen gevraagd mee te werken aan het opstellen van een sprekerslijst. Het ligt n.l. in de bedoeling, dat de Kringen hun sprekers zooveel mogelijk zullen uitwisselen. Spr. wekt de leden op zich als spreker beschikbaar te stellen en hun goeden wil verder te betoonen door inzending van kopy voor het orgaan.

De leeftijd voor adspirant-leden is verhoogd van 16 tot 18 jaar.

De statuten en het Huishoudelijk Reglement zullen over veertien dagen in druk verschijnen. Ook het H. R. voor den Kring nadert zijn voltooiïng. Verder zullen de lidmaatschapskaarten en de insignes binnenkort worden uitgereikt.

Voor de leden zal een vertooning plaatshebben van de Vlootfilm, waarbij luit. ter zee de Booy eenige toelichting geven zal. Het bestuur stelt ook van de Legerfilm een vertooning in het uitzicht.

Verder heeft het bestuur het plan opgevat een debating-club onder de leden te vormen. Het is daarbij uitgegaan van de meening, dat velen er niet zoo gemakkelijk toe komen zich op de algemeene vergaderingen te uiten, doch in meer intiemen kring hun schroom zullen laten varen. Men kan zich als gegadigde voor deze debating-club opgeven.

Spr. eindigt met de mededeeling, dat er op 30 April voor de leden gelegenheid zal bestaan onder leiding van mr. Bloys van Treslong Prins een tocht te maken langs de bezienswaardigheden van oud-Batavia.

De voorzitter geeft daarna het woord aan den heer W. Wessel, die een causerie houdt over de staatkundige ontwikkeling van Ned. Indië, waarin hij een globaal overzicht geeft van de staatsrechtelijke constellatie van Ned. Indië en hoe deze is gegroeid. Spr. eindigt met een woord van aansporing tot de leden om zich te kwijten van hun plichten en rechten als staatsburger, dit in verband met de op handen zijnde verkiezingen voor den gemeenteraad.

Nadat bij de rondvraag uit de vergadering hulde is gebracht aan mr. Fruin voor zijn houding in den Volksraad bij het bekende incident, sluit de voorzitter de vergadering onder mededeeling, dat in den loop van den avond het ledenaantaal is gestegen tot 475.

UIT HET REGENTSCHAP.

Wegen op ex-particuliere landerijen.

In verband met den terugkoop van de particuliere landerijen Pekoelonan, Priang en Pondokdjagong, in het zuidwesten van het district Tangerang, werd den Regentschapsraad gevraagd, welke opstallen, wegen of gronden de Regentschapsraad in beheer wenscht te nemen.

In antwoord hierop heeft het college van gecommitteerden verklaard, dat de raad slechts de wegen in beheer wenscht te nemen, en van de opstallen en gronden geen gebruik wenscht te maken.

De voornaamste weg op bedoelde gewezen particuliere landerijen is die van Tangerang—Serpong—over de kali Angke naar Soedimara. Deze weg is zeer belangrijk als verbinding tusschen de arme streek in het zuid-oosten van Tangerang met het meer welvarende district Kebajoran (Soedimara). Hij zal nog belangrijker worden, wanneer de weg Tangerang—Soedimara aansluiting zal hebben verkregen op den door den Regentschapsraad van Mr. Cornelis reeds in herstelling genomen vroegeren particulieren weg Kebajoran via Soedimara naar Tjiledoeg. Dan zal Tangerang door een bruikbaren en korteren weg verbonden zijn met Kebajoran.

Het college van gecommitteerden stelt dan ook den raad voor om aan de regeering een jaarlijksche subsidie aan te vragen van f 2.724 voor het onderhoud van bedoelden weg.

De oude schuld van den G.R.

Bij de instelling van den Regentschapsraad werd voorloopig aan den Raad een aandeel van f 20.000 opgelegd in de oude schuld van den gewestelijken Raad van Batavia. Er rees echter verzet, want het bedrag ad f 18.901,78 dat gezegd werd reeds verbruikt te zijn voor de pasars te Tjoeroeg, Serpong en Balaradja, is naar veler oordeel niet juist gebruikt. De z.g. nieuw gebouwde pasar Tjoeroeg zoekt men bijv. vergeefs! Wel waren er materialen, doch de helft daarvan werd gebruikt voor den bouw van een woning van den ass.-wedana van Tjoeroeg. De pasar van Serpong verkeerde in den zelfden toestand als eertijds onder den landheer alleen. Over de pasar van Balaradja werden geen opmerkingen gemaakt.

Op een schrijven van den voorzitter, antwoordde het college van gedeputeerden, dat er werkelijk uitgaven voor bedoelde pasars waren gemaakt, doch thans werden die opgegeven als te zijn groot f 17.399,68, dat is dus al een anderhalf mille minder.

De gecommitteerde, de heer ir. Phoa Liong Djin, diende van advies terzake en stelde den raad voor het bedrag van f 2000 ten behoeve van den aankoop van afbraak voor pasar Tjoeroeg, af te wijzen en slechts f 1000 te erkennen, aangezien de woning van den a.w. van Tjoeroeg niet in beheer is gegeven aan den raad; het bedrag van f 1000 voor het legaliseeren van den grond pasar Serpong zonder meer af te wijzen en ten slotte om de teveel betaalde rente en aflossing van de overgenomen schulden te doen verrekenen met den Prov. raad.

Het college van gecommitteerden stelt nu den raad voor om, wat betreft pasar Tjoeroeg en de verrekening van het teveel betaalde in het advies van den heer Phoa genoemd, overeenkomstig dit advies te berechten, en verder de voorstellen van gedeputeerden te aanvaarden.

Nieuwe subsidie-verzoeken.

Door het college van gecommitteerden werd den raad voorgesteld, aan de regeering om subsidie te verzoeken: a. ad f 127.360 ineens voor de herstelling van den weg Tjengkoedoe—Tjisoka—Tigaraksa en b. f 7.875 jaarlijks voor het onderhoud van bedoelden weg, in verband met den terugkoop door het Gouvernement van het particuliere land Tigaraksa (1927).

Inspectie S. S.

De chef Exploitatie W/L ir. G. Gray zal op 13, 14, 15, en 16 dezer, vergezeld van zijn afdeelings-chefs een dienstreis maken naar Weltevreden, waarbij de geëlectrificeerde lijnen zullen worden geïnspecteerd.

Het Anti-Opium Hospitaal.

In verband met ons bericht van gisteren omtrent de voorloopige inrichting van een tweetal kamers voor opiumpatiënten in de polikliniek van de vereeniging „Jang Seng Ie", kan worden medegedeeld, dat gisteren reeds twee patiënten werden opgenomen.

Voor inlichtingen omtrent aansluiting bij de Anti-opium-vereeniging, bewijzen van adhaesie, enz. kan men zich wenden tot den heer J.H. Antonisse, Laan Trivelli 27, Weltevreden.

Auto-botsing.

Gisterenmiddag had er voor het hoofdbureau van politie op Koningsplein Noord een ernstige botsing plaats tusschen twee taxi's, die elkaar op dit kruispunt tegenkwamen.

De botsing was zóó hevig, dat een Inlandsch kind van ongeveer zeven jaar, dat met anderen in een van de taxi's zat, uit de wagen werd geslingerd.

Het jeugdige slachtoffer moest ernstig verwond naar een ziekeninrichting worden overgebracht.

De schuld van het ongeval lag bij een van de chauffeurs, die de regels van het verkeer niet behoorlijk naleefde.

DE SPEELDUIVEL.

Past op Uw huisbedienden!

Het is bekend, dat de Inlander dol is op alle mogelijke hazard-spelen. Het schier onuitroeibare *tjap djiki* is daar een voorbeeld van. Maar er zijn talloos andere vormen van spel, als *main dadoe, main kartoe*, enz. die zeer geliefd zijn en de noodige slachtoffers maken. De politie treedt streng tegen deze hazardspelen op, maar blijkbaar is zij onmachtig er een eind aan te maken. De onafgebroken jacht, door haar op de spelers van professie gemaakt, heeft het spelen op openbare plaatsen zeer riskant gemaakt.

Vandaar dat de *toekang main* reeds sedert langen tijd naar veiliger plaatsen hebben gezocht en die meestal vinden ook in de bijgebouwen van de Europeesche woonhuizen. Natuurlijk komen de woningen van vrijgezellen het eerst in aanmerking, omdat die zoo'n heelen dag aan de „hoede" van het personeel zijn overgelaten; maar ook de huizen, waar de njonja des middags haar tukje doet, zijn zeer gewild.

Voor het „huren" van een dergelijke speelgelegenheid wordt dan meestal aan den djongos een bedrag van f 5, of meer uitbetaald!

De politie kan hiertegen heel weinig uitrichten, want zij mag zonder toestemming van den bewoner nu eenmaal geen huis binnendringen en de spelers kunnen zich met een gerust hart aan het spel overgeven.

Het behoeft niet gezegd, welke funeste gevolgen dit heeft voor het huispersoneel in de onmiddellijke omgeving. Loon en kleeren worden verdobbeld en dan komt de beurt vaak aan de eigendommen van den meester.

Het schijnt dat vooral in het Menteng-complex de beroeps-spelers aan het werk zijn. Onlangs overviel de politie een koempoelan aan den Soekaboemi-weg, maar zij verplaatste blijkbaar slechts het kwaad. Want de heeren vonden een tampat aan den Djokjaweg, doch ook daar kreeg de politie bericht van. Gisterenochtend was zij er in voldoenden getale aanwezig om de heeren te overvallen, — maar die hadden er reeds de lucht van gekregen tengevolge van het onhandige optreden van een paar Inlandsche rechercheurs, die den vorigen middag — toen het spel in vollen gang was — eens op verkenning waren gestuurd.

De betrokken *djongos* is nu aan den haal, maar de hoofdschuldigen, de beroepsspelers, gaan vrij-uit en zullen in de buurt wel weer een nieuwe „geschikte woning" uitzoeken, waar het personeel zwicht voor de verlokkelijke huurpenningen.

Men doet goed, zijn bedienden een weinig in het oog te houden. Het loopt tegen den *lebaran* en er is dus veel geld noodig!

Het ware te wenschen, dat de politie de spelers van professie, wier namen haar meerendeels bekend zijn, voorgoed onschadelijk kon maken.

Voordracht Geneeskundige Hoogeschool.

Morgenavond 7 uur houdt prof. dr. A. Fuchs uit Weenen in de aula van de Geneeskundige Hoogeschool een voordracht over *Arterioklerose und Auge*. Belangstellenden zijn welkom.

Wereldreis met een Motorcar.

Gistermiddag hebben wij bezoek gehad van de heeren M. Emanuel Katulsky en M. Masluk, uit Letland, die op 31 Maart van het vorige jaar met een opdracht van de *Latvian Motor Cycle Club* en met een A.J.S. motorrijwiel een reis om de wereld begonnen zijn. Anderhalf jaar na hun vertrek hopen zij weer thuis te zijn.

Van Letland zijn zij door Lithauen, Polen, Pruisen, Dantzig, Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Hongarije, Roemenië, Yougo-Slavië, Griekenland, Turkije, in Syrië gekomen; moesten daar de woestijn door naar Irak, gingen verder naar Perzië, Britsch-Indië. Van Singapore zijn zij naar Java overgestoken; in Batavia blijven zij 14 dagen, vertrekken naar Soerabaia en zullen daar vermoedelijk ook twee weken spendeeren. Op hun lauweren rusten zij niet. Zij maken reclame voor verschillende firma's en verdienen daar hun brood en reiskosten mee. Men zal deze heeren dus vandaag of morgen op straat wel eens tegenkomen.

De boeken welke zij bij zich dragen zijn wel interessant. Ook om de foto's, welke er in voorkomen, en de handteekeningen waarmee zij versierd zijn.

Na Java te hebben bezocht steken zij over naar Port Darwin. Over Amerika komen zij weer in Europa terug. Zij beroemen zich er op de eersten te zijn die de boven reeds genoemde woestijn met een motor hebben bereden. Hetgeen naar de heeren ons verzekerden een levensgevaarlijk werk is. Uit Perzië hebben zij zeer stichtelijke kieken meegebracht van lieden die aan heel hooge palen hangen te bengelen. En zoo kunnen zij meer curiosa laten zien.

Reclame.

Te Sheffield maakt men dagelijks onder vele begeerenswaardige zaken dagelijks een millioen „Darwin" scheermesjes voor de bekende veiligheids-scheerapparaten. Niettemin heeft het tot 11 Februari 1930 moeten duren, voor wij een half dozijn van dit millioen in handen kregen. Bij gebruik bleek ons, dat wij de fabrikanten dit op goede gronden ten kwade mogen duiden. Darwin scheermesjes, die niet roesten, zijn inderdaad uitstekend.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Amateur detectives."
Globe Bioscoop: „Korte Rokjes."
Deca-park: „White Wings" en „Het Zeilschip in den Typhoon."
Universal Theatre: „Bill Cody.

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

*

11 — 16 Febr. schilderijententoonstelling Bat. Kunstkring.
12 Febr. 7 uur Kunstkring Vaderlandsche Club.
14 Febr. 8 uur. Loge Vrijmetselaarsweg.
14 Febr. Geneeskundige Hoogeschool. Prof. dr. A. Fuchs uit Weenen. Arteriosklerose und Auge.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Vloot ligt voor Anker".
Luxor: „The Rainbow Man."

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen: 11 mM.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 27,6° C.

PERSONALIA.

Eervol ontheven op verzoek als lid van de Commissie voor de financieele verhouding tusschen het land, provincies, gemeenten, regentschappen en andere locale resorten, mr. D.J. Jongeneel, vertegenwoordiger van de Koloniale Petroleum Maatschappij, onder dankbetuiging voor de door hem in die commissie aan den lande bewezen diensten.

*

Benoemd tot hoofd van het Phytochemisch Laboratorium van 's Lands Plantentuin, dr. D.R. Koolhaas, scheikundige bij genoemd laboratorium.

*

Tijdelijk werkzaamgesteld als Plantkundige bij het Plantkundig Laboratorium van de Afdeeling Laboratoria van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw, dr. S.J. Wellensiek, daartoe bij de beschikking van den minister van Koloniën voor den tijd van drie jaren ter beschikking gesteld van den Gouverneur-generaal van Ned. Indië.

*

Benoemd tot inspecteur bij den Landbouw-voorlichtingsdienst, K.J. Affourtit, thans landbouwconsulent 1ste klas, ter beschikking gesteld van de Provincie Midden-Java, met bepaling, dat hij ter beschikking van genoemde provincie blijft gesteld.

BIOSCOPEN.

Universal Theatre.

Het Universal Theatre heeft van Vrijdagavond af een buitengewoon komisch filmprogramma. „Het Joch" met Harold Lloyd vormt de hoofdschotel.

In deze film zien wij Harold in een geheel nieuwe omgeving, namelijk als zoon van een dorps-sheriff op de boerderij. Men zal zich herinneren dat zij reeds vroeger hier reeds stampvolle zalen heeft getrokken.

Een film, die een gang naar het Universal Theatre ten volle waard is.

Straatverlichting.

De vroede vaderen onzer gemeente hebben overal hun goede redenen voor. Wij noodigen den lezer uit zich krampachtig vast te houden aan deze onaantastbare zekerheid, wanneer hij van het volgende kennis neemt.

De straatverlichting zal worden verbeterd. Het is wel duur, maar de straatverlichting zal worden verbeterd. De heer van Zalinge heeft deze profetische toezegging reeds zoo vaak in den Raad moeten aanhooren, dat zijn ooren er van zullen tuiten. Voor de verbetering van de straatverlichting dient men eerst proeven te nemen alvorens tot de werkelijke verbetering over te gaan. Die proefnemingen heeft men niet bepaald tot de verlichting als zoodanig. Ook de lantaarnpalen hebben sinds geruimen tijd de aandacht van de proefnemers. Vandaar de betonnen monsters, die in enkele straten van Nieuw-Menteng overdag het oog meer kwaad doen dan zij het 's avonds goed doen. Vandaar wellicht ook die metalen sprieten, die aan de Willemslaan uit den grond geschoten zijn. Het nut der tegenstellingen ontgaat ons hier.

Wat de verlichting zelve betreft, er zijn nog steeds plaatsen te over in onze stad waar men 's avonds de beenen breken kan, omdat de verlichting er onvoldoende is. Bijvoorbeeld Pegangsaän: als men de Boxlaan of de van der Houtlaan indraaien wil, krijgt men het gevoel zich in een zeer gewaagde speculatie te begeven. Wij meenen overigens te weten, dat de Boxlaan thans in gemeente-eigendom is overgegaan en dus althans op één lantaarn aanspraak zou kunnen maken.

Doch .... de vroede vaderen hebben overal hun reden voor en zetten er dus zoomin daar een, als bijvoorbeeld op de hoek van de van der Houtlaan.

Er is een uitzondering, de verlengde van Heutsz boulevard en omgeving. Een en al lantaarn. Deze drukke verkeersader baadt in een zee van licht, zooals men dat noemt. Er staat nog géén huis, maar dan ook geen één. De vroede vaderen echter... enz.

Veroofd?

MEISJE,

houd je verloofde goed gehumeurd met

CADENA's.

52dag

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

DIRK RIPASSA

en

GIEN HUBEEK.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Huwelijksvoltrekking 28 Februari 1930.
Verhinderd bruidsvisites af te leggen.

4201

De Heer en Mevrouw

BOEKELMAN-Steinmetz

berichten hiermede de geboorte van hunnen zoon

LODEWIJK.

Tjikini Ziekenhuis, 12 Febr. '30
Pasir Koppo Rangkasbetoeng

420

De Heer en Mevrouw

DATOE TOEMANGGOENG

geven hierbij kennis van de geboorte van hun dochter

SITTI NAHIDAH.

Weltevreden, 11 Februari 1930. 4195

Heden overleed onze lieve moeder en schoonmoeder

Mevr. J. H. C. MIDDENDORP
geb. **Leemhorst.**

W. MIDDENDORP
A. J. MIDDENDORP-Repelaer van Driel.

Weltevreden, 12 Febr. 1930.
Madoeraweg 13

4210

Aan vrienden en kennissen onzen hartelijken dank voor de ondervonden belangstelling bij ons huwelijk.

C. C. W. Ch. BECK
en Echtgenoote.

4197

Jenne

„Ah! . . . **MC. NISH!** the finest **Whisky**, that ever came out of Scotland".

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk

4203 Tel. Wl. 2000 en 1228

KENT GIJ REEDS

de groote voordeelen van Coöperatief sparen bij

D. E. N. I. S.

BANDOENG?

Storting vanaf f 4.17 per maand per spaarbrief van f 500.—.

WEET GIJ, dat de uitkeering in 1929 per spaarbrief bedroeg p.m. f 900.—?

Vraagt spoedig inlichtingen bij den Hoofdvertegenwoordiger voor Weltevreden

P. KROESE Jr.

5do KEBON SIRIH 69 tel. 868 Wlt.

RUYS' HANDELSVEREENIGING
VOOR INDIE
WELTEVREDEN-SOERABAJA
BANDOENG-SEMARANG
MEDAN v. VAN NIE & Co
KANTOORMACHINES,
KANTOORMEUBELEN,
KANTOORBENOODIGDHEDEN

4183

Mevr. J. MEIJER-Volten
TAND-ARTS

Gang Holle 13. Tel. 181 Wlt

Spreekuren: 8—10 uur v.m.
5—6 „ n.m.
Uitgezonderd Zaterdagmiddag.
Andere uren volgens afspraak. 85do

R. LEDEBOER
Oogarts

Koningsplein W. 10. (hoek Museumlaan).
Telf. Welt. 3692
Uitsluitend voor 65do
Oogziekten en brillen
werkdagen 7 —10 v.m.
4.30—7 n.m.
Zon- en feestdagen 7.30—8.30 v.m.

HEDEN KIJKAVOND
EN
MORGEN VENDUTIE
IN ONS LOKAAL
Koningsplein Oost No. 4

FRC° Franzen & Co.

4202

John Pryce & Co

Sat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE
op ZATERDAG 15 FEBRUARI 1930
Kijkavond: Vrijdag 5—8 uur
ten huize van den WelEd.G. Heer
J. P. van EYK
4211 Lembangweg 46.
Van een completen inboedel.

Transport-Onderneming „Meester Cornelis"
Venduhouder & Commissionnair

TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 87 Telf. 390 — Mr.-Cornelis

VENDUTIE
MAANDAG 17 FEBRUARI 1930
ten huize van den WelEd.G Heer
F. W. WIJSMAN
KEBAJORAN 5
Bidara Tjina Mr. Cornelis.

Van een keurig onderhouden en modernen inboedel, w.o.
Keurig salon ameublement, boekenkast met facet-glazen, etc.

voorts:

Wadas- en blauwe potten, Singer trapnaaimachine, jongens-, damesfietsen, FORD TOURING model 1927 in uit-tekende conditie. 4193
KIJKAVOND: Zondag 16 Febr. 5—8.

GROOTE KEUZE ZIJDEN LAMPEKAPPEN.

Glas en Marmer schalen El. Kronen Bureau- en piano-lampen.

Bonte kap met staan voet, kleur naar keuze, compleet met snoer f 24.—

JACQ BOAS — Sluisbrugstraat 5.
(Gang Fasser Baroe) Tel. 472.

11do

„Magneetjes" à f 1.—

„Magneetjes" zijn de kleine boodschappers, die belangrijke diensten bewijzen aan de Indische gemeenschap. En als belooning vragen zij slechts één gulden. Zaterdag komen ze weer! —

Pijnloos Scheren

Geen pijn of naschrijnen en stukgaan der huid, indien men vóór het inzeepen de baardoppervlakte inwrijft met een weinig PUROL.

Heeren die gewoon zijn na het scheren poeder te gebruiken, nemen de verzachtende Purol-poeder daarvoor.

Purol in doozen van 40 en 75 ct., tube f 1.—. Purol-poeder in bussen van 90 ct. en f 1.50. Bij Apoth. en Tokohouders

PUROL huid-poeder
PUROL
PUROL PHARM. FABRIEK & MUNHARDT-ZEIS

4198

„THE SAVELKOUL"
RAINCOATS & WATERPROOFS

Onze regenjassen munten uit door chique coupe en goede pasvorm.

Gabardine Regenjassen
vanaf **f 25.—**

AUG. SAVELKOUL
Tailors Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG

4209

GEVRAAGD
door groot Hotel te Batavia
Zaalchef en Juffrouw voor de Spen.

Sollicitaties met volledige inlichtingen onder No. 420/ Bataviaasch Nieuwsblad.

Het adres voor levering van Hollandsche tafel of rijsttafel,
aan Huis bezorgd, is ongetwijfeld:

HOTEL BEKKERING.

De benoodigde Bussen worden alleen voor het bezorgen door — ons geleverd. De prijzen der Bonboekjes bedragen —

30 Bons thuis bezorgd geldig 2 maanden f 47.50
10 „ „ „ weken „ 17.50
30 „ afgehaald „ 2 maanden „ 40.—
10 „ „ „ 3 weken „ 15.—

Sinds 1 Mei 1929 weder onder eigen beheer

Hoogachtend, 4178
Hotel Bekkering, Rijswijk No. 3
Anno 1912 — Telef. 1548 Wl.

STAATSSPOORWEGEN

Invoering vertrekstaf.

Vanaf 15 Februari 1930 zal het sein tot instappen voor de reizigers en het sein tot vertrek van den trein (resp. 2 en 3 slagen op de stationsbel) niet meer worden gegeven.

Het sein tot vertrek van den trein wordt vanaf dien datum gegeven door den Stationschef met den vertrekstaf.

4192

OEIJ BOEN PIN
KLEERMAKER

Petjenongan 23. Telf. 3747 Welt.

Het goedkoopste adres ter plaatse voor het aanmaken van Heerenkleeding.

Prima Coupe
WITTE PAKKEN 102v
No. 1 f 13.—, No. 2 f 12.—, No. 3 f 11.—
Voorhanden stoffen in alle soorten.

Gemeente Makassar

Bij de Gemeente Makassar kan tijdelijk (voorloopig voor twee jaren) een

OPZICHTER

worden geplaatst, hoofdzakelijk voor buitenwerk.

Zij, die reeds eenige jaren praktijk hebben en vlot kunnen teekenen, genieten de voorkeur.

Aanmelding onder overlegging van getuigschriften en opgave referenties alsmede het verlangde salaris te richten aan Ir. A. H. STAM, wd. Hoofdingenieur bij het Hoofdkantoor van den Dienst der Volksgezondheid te Weltevreden, Parapattan 10.

Persoonlijke aanmelding slechts na oproeping. 4212

OFROEPING.

Bij de Secretarie van den Provincialen Raad van West-Java bestaat gelegenheid tot plaatsing van:

a. **ÉÉN ADJUNCT-COMMIES-REDACTEUR** bij de afdeeling: „Algemeene Zaken";

b. **ÉÉN COMMIES-REDACTEUR** bij de afdeeling „Personeele Zaken",

aan welke ambten is verbonden eene bezoldiging, overeenkomende met die, aangegeven in schaal B 9a, onderscheidenlijk kolom I en kolom II van de B.B.L. 1925/1928, terwijl als aanstellingseisch geldt het einddiploma van de H.B.S. met vijfjarigen cursus.

Gezegelde verzoekschriften te richten aan het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van West-Java. 4204

BEKENDMAKING.

Obligatie-Leening 1917 voormalig Gewest Kediri.

Het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java maakt bekend, dat op de dd. 7 Februari 1930 gehouden openbare vergadering van het College 64 Obligaties van bovenvermelde Leening zijn uitgeloot, t.w. de nummers:

51 — 62 — 66 — 91 — 102 — 111 — 123 — 170 — 204 — 244 — 266 — 305 — 326 — 341 — 342 — 378 — 382 — 386 — 387 — 443 — 453 — 489 — 494 — 516 — 527 — 550 — 554 — 625 — 675 — 682 — 717 — 723 — 756 — 758 — 767 — 803 — 824 — 829 — 841 — 854 — 896 — 972 — 980 — 986 — 996 — 1050 — 1112 — 1152 — 1163 — 1173 — 1184 — 1203 — 1208 — 1231 — 1246 — 1277 — 1321 — 1379 — 1386 — 1434 — 1475 — 1478 — 1481 — 1492.

De uitgelote obligaties worden aflosbaar gesteld op 31 Maart 1930 bij de Javasche Bank te Kediri, zoomede de andere Agentschappen dezer Bank in Nederlandsch-Indië en Nederland, op welken dag die obligaties ophouden rentegevend te zijn.

Namens het College van Gedeputeerden voornoemd
De Gouverneur,
4194 **HARDEMAN.**

PAN GIE BO HO HWEE

zei eens een enthousiast Chineesch gebruiker van

REGNAULT's Lakverf: RENJOLIN.

Nooit sprak iemand meer waarheid.

Met **RENJOLIN** is het inderdaad: DUURKOOP-GOEDKOOP.

Agenten voor West-Java
222mdo **WAAL & BOOM**
BANDOENG—WELTEVREDEN.

MAURITS CORONEL
GEDIPLOMEERD PIANOLEERAAR
VIOSPLEIN NOORD No. 1. Tel. Welt. 1302.

4170

KOFFER-GRAMOPHONES
(MAESTROPHONIC.)

Dubbele veer; vol automatische rem; superieure soundbox; moderne uitvoering, prijs f 90.-

BEKKER-LEFÈBRE
Koningsplein Noord 22 — Weltevreden.

161do

INSPUITING BROU
PARIS
INJECTION BROU
28 RUE RICHELIEU

Dit alom vermaard middel maakt het gebruik van geneesmiddelen overbodig zooals Santal en Copahu, die walging wekken, de maag vermoeien en een onaangenamen geur verspreiden. Verkrijgbaar: 28, Rue Richelieu te Parijs, en in alle Apotheken.

4173

BOEKHANDEL G. J. GRAAUW
Weltevreden (Java), Laan de Bruin Kops 3, Tel. Wl 283

Het Gulden Vrouwenboek

WAT IEDERE VROUW VAN GEZONDHEIDSLEER EN GENEESKUNDE WETEN MOET

door

Dr. Med. Anna Fischer-Dückelmann,

IN 'T NEDERLANDSCH BEWERKT door R. GORTER, arts

Met 331 illustraties en 12 gekleurde platen
Formaat 26 x 18 c.M., groot 784 pagina's
PRIJS GEBONDEN IN LINNEN STEMPELBAND f 15.—
Betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 2.50 of meer naar verkiezing.

Persbeoordeeling.

Een boek, zeldzaam om te dienen als cadeau ter gelegenheid van verjaardagen, huwelijken, geboorten enz. De schrijfster is voor het publiek lang geen onbekende; zij heeft zich reeds een goeden naam verworven als auteur van eenige populaire werken over gezondheidsleer en geneeskunde, waarvan „het sexueele leven der vrouw" wel het meest bekende is. Reeds daarom alleen maakten wij met belangstelling kennis met het boek. De schrijfster stelt zich tot taak om de vrouw te leeren, hoe bij de opvoeding harer kinderen en bij de inrichting van haar huishouding te rade te gaan met de eischen der gezondheidsleer, en haar de kennis bij te brengen, noodig om de eerste hulp bij kleine ongevallen te verleenen en de verpleging van zieke huisgenooten met goed gevolg op zich te kunnen nemen.

De Java Bode.

Toezending van het complete werk geschiedt onmiddellijk na ontvangst van onderstaand bestelbiljet, 4184

B.N.

BESTELBILJET.

Ondergeteekende wenscht te ontvangen van G. J. GRAAUW, Boekhandelaar, Laan de Bruin Kops 3, Weltevreden (Java) Tel. Wl. 283:

1 ex. Het Gulden Vrouwenboek

gebonden in keurigen linnen stempelband voor den prijs van f 15.—, betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 2.50 of meer naar verkiezing.

NAAM

WOONPLAATS

BEROEP

HOTEL DJOCJA SLUISBRUGSTRAAT 36 — WELTEVREDEN. —
HOTEL PATRIA KREKOT 65/67 WELTEVREDEN

BEIDE ONDER ÉÉN DIRECTIE

dus: een Waarborg voor de a.s. Logés, wat betreft: Keurige modern ingerichte Kamers, prima behandeling, uitstekende tafel en billijke prijzen.

Daarom: mocht U eens te Batavia overkomen, neemt Uw intrek bij ons.

Hotel Djocja, Beheerder J. LEER, Telf. 2416 Welt.
Hotel Patria, Beheerder J. W. STOEPMAN, „ 2225 „
74do

TOKO DJOKJA 97
PASSAR BAROE NAAST TIO TEK HONG
TELEFOON No 1347 WELTEVREDEN
— DE EENIGE TOKO, ALWAAR VERKRIJGBAAR: ALLE SOORTEN BATIKS, KUNST- EN LUXE ARTIKELEN VERVAARDIGD IN NED.-INDIE. — GESCHIKT VOOR CADEAUTJES, ALS GEDACHTENIS DAN WEL VOOR EIGEN GEBRUIK.
175

NILLMIJ

Wie een NILLMIJ-POLIS neemt, koopt zekerheid!

VRAAGT inlichtingen aan onze Inspecteurs:

J. D. A. Rahder en | Telefoon
C. T. Samson Bouret | Wl. 704
4176

KRAMAT-APOTHEEK

Kramat, hoek Kwitang, Telefoon 641 Welt.
4181

Verbandstoffen - Patentmedicijnen.

Recepten worden op telefonisch verzoek afgehaald.

IETS NIEUWS

LEMON CRUSH ORANGE CRUSH

Koolzuurhoudende dranken, waarin alle bestanddeelen van de uitgezochtste Siciliaansche Citroenen en Sinaasappelen verwerkt zijn.

Gereed voor het gebruik, zonder toevoeging van suiker.

Zeer verfrisschende dranken, welke door het volgen van een bijzonder procede de zoo onontbeerlijke VITAMINEN C bezatten; dus bovendien zeer gezond zijn. 117

Indien nog niet bij Uwen langganan verkrijgbaar, belle men op
Telefoon No. 2329 Weltevreden.

MINERAALWATERFABRIEK „LOURDES".

MEUBELHUIS H. ABDULGANI
Oude Tamarindelaan 42 Telf. 2067 — **WELTEVREDEN.** — Citadelweg Telf. 3866

Leverancier van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

In voorraad: Keurige Salon Zitjes, Club Fauteuils met Echt Leder, Schemerlampen, Tafel- en Divankleeden, Karpetten in alle afmetingen, enz., enz.
Met de Maand December geven wij U een belangrijke korting.
Komt dus spoedig, om niet achter het net te visschen! 146

UNIVERSAL THEATRE, Krekot

VANAF MORGEN, VRIJDAG 14 FEBRUARI

HAROLD LLOYD
(de Koning van den LACH)
in
„HET JOCH" (The Kid Brother)

In deze productie zien wij den FILMSTER in een geheel nieuwe omgeving. De verschillende scènes zijn grootendeels opgenomen in een typisch Amerikaansch dorpje en aan boord van een WRAK.

VOOR EEN HAROLD LLOYD PROGRAMMA IS VERDER RECLAME OVERBODIG.

Heden voor het laatst: BILL CODY.

OP KOMST: HET ESCADRILLE DER GEDOEMDEN"
Een Paramount ROADSHOW CALIBER PRODUCTIE.
4205

Aambeien

veroorzaken den lijder folterende en ondragelijke pijnen. Indien Gij echter bijtijds Kloosterbalsem aanwendt zult ge onmiddellijk verlichting bespeuren en bij voortgezet gebruik afdoende genezing vinden. Wacht echter niet tot het te laat is. Koopt nog heden:

KLOOSTERBALSEM
KONING DER BALSEMS
L. I. AKKER.

Gij zult opgetogen zijn over de weldadige en genezende werking. De ontstekingen verdwijnen en gij vindt rust en genezing.

Overal verkrijgbaar per tube van ± 40 Gr. f 1,75, per tube van ± 100 Gr. f 3,25. Eischt handteekening: L. I. Akker, Rotterdam

Depôt: Chineesche Voorstraat 17 Soerabaia

BONUM VINUM

A. DE LUZE'S
ONVERSNEDEN TAFELWYNEN
1171

DECA-PARK.

TWEE WONDEREN IN:

„WHITE WINGS."

1. JUNIOR COGHLAN.
De leelijkste jongen van Hollywood, slechts tien jaar oud, bovendien een vrouwenhater.
NIETTEMIN VINDEN ALLE DAMES HEM EEN SCHAT.
OOK GIJ ZULT HEM SCHATTIG VINDEN.
2. HET ZEILSCHIP IN DE TYPHOON.
Niet enkel leeken, doch ook zeelieden roemen deze opname als een wonder.

De muzikale illustratie door BERSHADSKY ORKEST wordt ook DOOR HET PUBLIEK ten zeerste geroemd.

KORTOM, (zoo schrijft de Java-Bode) HET IS EEN FILM, DIE VOLLE ZALEN TREKKEN MOET.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

HEDEN ROLSCHAATSEN-AVOND, VRIJ ENTREE.
HET CAFE IS DEN GEHEELEN DAG GEOPEND, STEEDS DANSGELEGENHEID.
Van vijf tot zeven uur Jasz Band REYNADO GARCIA.
(7 personen).
4198

Ledikanten-Fabriek

Goan Tjiang & Co.

SENEN No. 117.
AAN DE TRAMBAAN.
TELF. 1917 — WELTEVREDEN

Ledikanten met toebehooren.

Wij houden ons aanbevolen voor 't vernieuwen van ledikanten, 't opvullen van bultzakken, rol- en hoofdkussens, 't aanmaken van klamboes, spreien en kussenslopen

UITGEZOCHTE KAPOK.

	lang	breed	hoog	compleet zonder Klamboe.	Tulle Klamboe
Groot tweepers.	225 ×	180 ×	235 c.M.	f 74.—	f 17.50
Klein idem	205 ×	160 ×	225 „	„ 64.—	„ 16.—
Groot eenpersoons	205 ×	125 ×	225 „	„ 44,—	„ 14.—
Klein idem	205 ×	115 ×	225 „	„ 41.50	„ 13.—
Groot kinderledik.	175 ×	100 ×	200 „	„ 37.50	„ 11.50
Middelsoort	150 ×	90 ×	190 „	„ 35.—	„ 10.—
Klein	140 ×	80 ×	190 „	„ 32.50	„ 9.—
Engelsch ledikant met veer	192 ×	92 ×	210	f 62 50 +	f 10.—

Bovenstaande prijzen franco toko. Zendingen buiten Batavia onder Rembours
Ook verkrijgbaar uitgezochte kapok per picol. 37

CAPITOL
THEATER
Weltevreden's Theatre de Luxe.

Aanvang 7 u. en 9.45.
Entrée f 1.80 en f 2.40
4200

Eenige recensies over de dolle M.G.M. klucht

AMATEUR-DETECTIVES

Een **vlote film**, waarom men eens **hartelijk kan lachen** . . . *N. v d. Dag v. N. I.*
Het is **de moeite waard**, het **kostelijk spel** van Dane en George Arthur te zien . . . . *Bat. Nieuwsblad*
Wie eens **hartelijk lachen** wil, raden wij een bezoek aan **het Capitol** aan . . . . *Java Bode.*
Aug. Hoedemakers zorgt voor een **keurige begeleiding** . . . . *Java Bode.*
Het wakkere orkest van Hoedemakers gaf een uitmuntende vertolking van Leichte Cavallerie . . . *N.v.d. Dag.*

Menu: **Ossenhaas à la Jardinière . . . . . . f 1.75**

AUTOMOBIEL-REPARATIES

Reparaties op alle gebied. Vlugge en coulante behandeling. Alle reparaties, door ons verricht, worden ten volle gegarandeerd. :-:

I.M.C.-Leden genieten 15 pct. reductie.

MOTORS LTD.
Koningsplein Zuid 12
Telefoon Welt. No. 2302.
4179

NEW MONICO
CABARET — DANCING — RESTAURANT
onder leiding van
RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"

TOT TIEN UUR SPEELT HET MARIANO-ORCHESTRE VOOR U VARIEERENDE DINER-MUZIEK.
APRÈS ÇA . . . , ON DANSERA!
MARIANO — SALNIKOFF — RODI ROETERS.
4206

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Hedenavond

LAATSTE VOORSTELLING van: M.G.M. GROOT LACHSUCCES met:

SYD CHAPLIN in: „KORTE ROKJES"

KOMT allen en MIST deze film NIET.

MORGENAVOND: WILLIAM FOX Schitterende Productie:

GEORGE O'BRIEN in: „HET GEHEIM VAN DE SLOEP"

VOL ACTIE — SPANNING en SENSATIE.
4196

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	12 Febr.
H.V.A.	582
Kol. Bank	221
N.I. Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	173
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	395
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	189
Lindeteves	152
K. P. M.	229
Deli Spoorweg Mij.	204
Java China Japan Lijn	101

Slotkoersen (*Aneta*).

	11 Febr.	12 Febr.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	194	—
Twentsche Bank	—	—
Incasso Bank	—	124
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	172	172
Handelsbank	158	159
Koloniale Bank	221	220
Scheepvaart Unie	188	188
Kon. Paketv. Mij.	230	228
Java China Japan Lijn	101	100
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	83	—
N.I. Spoorweg Mij.	210	209
Delispoor	—	205
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	148	148
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	156	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	330	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	263	263
Lindeteves	150	150
Maintz en Co.	—	141
Philips	471	482
Margarine Unie	—	342
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	121	—
Hollandsche kunstzijde	—	91
Koninklijke Olie	395	394
Tarakan	365	—
Alg. Exploratie Mij.	—	190
Handelsverg. „Amsterd."	582	581
Cultuur Mij. „Vorstenl."	152	152
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	261
Poerworedjo	70	68
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	169	173
Soerowinangoen	—	—
Basilam	—	81
Sumatra Rubber	132	—
Bandar Rubber	152	—
Deli Batavia Rubber	—	105
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	397	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	385
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	116	119
Billiton B	420	—
Singkep Tin A	—	195
Boeton	172	—
Java Sum. Cultuur Mij.	—	97 3/2
Escompto cert.	89	89 3/4
H.V.A.	575	580
Bandoeng Kinine gew.	300	—
Bandoeng Kinine pref.	142	—
Unie	185	187
K. P. M.	220	226
N. I. Spoor	204	209
Deli Spoor	200	205
Sem. Cheribon Tr.	145 1/2	147
Serajoedal Tram	—	155
Oost Java Tram	22	—
Poerworedjo	64	68
Simau	630	635
Redjang Lebong	117	120
Holland Siam	60	77
Aimem	—	440
Expl. Mij. Ned. Indë	230	240
Cities Service Coy.	32 1/4	33 doll.
Solo Electr. Mij.	350	—
Gebeo	210	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	110	125
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15 à 500	100 1/2	—
5% „ „ '16	100 1/4	—
5% „ „ 17	100 1/4	101
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/4	100 3/4
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B à 100	97	—
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
„ „ „ à 500	—	97
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5% „ Macassar '17	95	99 1/2
5 1/2% „ Gem. Palembang	97 1/2	99
6% „ Hotel des Indes	—	101
6% „ Soerabaja Veem	80	—
6% „ Pasir Randoe	—	101
6% „ Bodj. Datar	—	100
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	—	179
Preanger Hotel	104	110
Java Sum. Hand. Mij.	95	—
Artana	—	290
Goen. Hedjo	150	165
Malabar	—	365
Moelia	—	25
Michiels Arnold.	247 1/2	265
Pasoemah	—	45
Perbawatie	195	—
Sum. Rubber	130	—
Wanasoeka	—	280
Oeloehmanah pref.	100	—
Papandajan pref.	—	75
Bodjong Datar pref.	—	175

*

Rubber vast met geringen omzet. Olie en scheepvaart stil. Suiker onveranderd. Philips en Boeton willig met levendiger handel. Stemming kalm.

De markt was onbelangrijk, de stemming was nauwelijks prijshoudend. Suikerpapier verlaten. Scheepvaart zwak. Ook voor sporen was nauwelijks koopbelangstelling. Olies prijshoudend. In mijnbouw niets te doen. Semarang Stoomboot en Prauwenveer stelde zich op 200 vraagprijs. Rubbers vast. Op Amsterdam Rubber werd 173 betaald. Leeningen onveranderd. Exploraties werden op 188 aangeboden.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 12 Febr.

Escompto aand. à f 500		88 1/2
N.-I. Spoor		207 3/4
Sem. Cher. Tr.		146
Sem. Joana Tr.		155
Simau		634
Redjang Lebong		116
Cities Service		33 doll.
5% Oblig. Ind. L. '23 A		100 3/4
4 1/2% „ Ind. Leen '29 à f 500		96 3/4
Sem. Stb. en Pr. Veer	200	202 1/2

Afgedane Fondsen op 13 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	170 1/2	170 1/2	—	—
Cult. Mij. Vorstenl.	150 1/4	150 1/4	—	—
Internatio	262	263	—	—
Lindeteves	148 1/4	148 1/4	—	—
Japanlijn	101	101	101	101
Sem. Joana Tr.	155	155	155	155
Kon. Olie	396	397	396 1/4	396 1/4
5% Oblig. Ind. L. '15	100 1/4	100 1/4	—	—
6% „ Doll. L. '22 A	102	102	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	102	102	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/4	96 1/2	—	—
„ „ à 500	97 1/4	97 1/4	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	199 1/2	200	200	200
Stroohoeden Veem	117	117	—	—
Amst. Rubber	173	173	—	—
Onderlinge Hulp	70	70	—	—
Gandasoli	152 1/2	152 1/2	—	
Oeloe Manah gew.	20	20	—	—
K. P. M.	—	—	224 1/2	224 1/2
Simau	—	—	633	633
4 1/2% Oblig. Ind. L. '29	—	—	96 1/2	96 1/2
„ „ à 500	—	—	97	97

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 13 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Handelsbank	159	160 1/2
Kol. Bank	215	220
A'dam Bank	190	194
Escompto aand.	88	89

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.97 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67 1/8	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	97 1/2	97	97
T. T. Shanghai	1.24	1.22 1/2	1.23
T. T. Amoy	92 1/2	—	89 1/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 13 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	11 Febr.	12 Febr.
Prolongatierente	3	2 3/4
A'dam-Java	99 3/8	99 7/16
A'dam-Londen	12.12 5/8	12.12 3/4
A'dam-New-York	2.49 13/32	2.49 15/32
A'dam-Parijs	9.76 1/8	9.76 7/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 12 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 13 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	41 1/4	41 3/4
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	41 3/4	42
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	—	—	46 1/8	47
Maart/April	—	—	46 1/8	47
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	—	—	116 5/8	118 1/4
Maart/Apr.	—	—	116 5/8	118 1/4
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr./Maart	—	—	152 1/4	154
Maart/April	—	—	152 1/4	154

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41 1/4 vraag, f 0,41 1/2 aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 28 1/2 vr., f 29,— aanb.

Citronella-olie ready A f 2,70 aanb.

Peper-Lampongs Mrt./Mei f 72 1/2 nom.

Peper-Muntok Mrt./Mei k. f 94,— geen aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 13 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 7/8 vraag, f 11 aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11 1/8 aanb. April f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 5/8 vraag, f 10 3/4 aanbod. Stemming zeer flauw.

Rubber sheets f 41 1/4 koop. Markt prijshoudend.

Koffie. Onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	12 Febr. 10 u. v.m.	13 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	26 1/4	26 3/4
Crêpe spot	26 1/4	26 3/4
Sheets Mrt.	27	27 1/2
„ Apr./Juni	28	28 3/4
„ Juli/Sept.	29 1/4	30
Medium blankets Febr./Mrt.	23 1/2	23 3/4
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	15 3/4	16 1/4

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		11 Febr. open. not.	11 Febr. slot not.	12 Febr. open. not.	12 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	7 13/16	7 13/16	8	8
	verk.	—	7 7/8	—	8 1/16
„ Mrt.	koop.	—	7 7/8	—	8 1/16
	verk.	—	7 15/16	—	8 1/8
„ Apr./Juni	koop.	—	8 1/16	—	8 1/4
	verk.	—	8 3/16	—	8 5/16
Crêpe spot	koop.	—	7 3/4	—	7 7/8
	verk.	—	7 13/16	—	8

De markt opende vast en sloot prijshoudend.

New-York.

		11 Febr. 4 u. n.m.	12 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16 1/8	—
Sheet spot	koop.	15 5/8	—
	verk.	15 7/8	—
„ Mrt.	koop.	15 7/8	—
„ Apr./Juni	koop.	16 1/4	—
	verk.	16 1/2	—

Markt gesloten.

Slotnoteeringen.

		11 Febr.	12 Febr.
Sheet spot	koop.	15 5/8	—
	verk.	15 7/8	—
Apr./Juni	koop.	16 1/4	—
	verk.	16 1/2	—

Peper-Noteeringen.

Londen.

	11 Febr.	12 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	12 verk.	12 1/4 nom.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16 3/4 ged.	16 7/8 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12 7/8 ged.	13 1/8 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	11 Febr.	12 Febr.
Verkocht	100 tons	—
Prijs (per picol)	89 7/8 doll.	—

Londen.

12 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	174 1/2 pd.st.
3 mds. levering	177 1/2 pd.st.

New-York.

11 Febr.	12 Febr.
38 3/4 doll.	—

Markt gesloten.

Kinabastveiling Amsterdam.

AMSTERDAM, 12 Febr. (*Aneta*). Op de alhier gehouden kinabastveiling werden aangeboden 74993 kilogram, inhoudende 1837 kilogram zwavelzure kinine. Wortelbast 50 tot 54 1/2 cent, stambast 40 tot 69 1/2 cent. De stemming was kalm. De prijzen waren over het geheel lager.

Faillissementen.

Uitgesprokken:

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 12 Februari 1930, ter buitengewone terechtzetting het faillissement van:

The Sioe Long, koopman, tot 1 Februari 1930 wonende te Krawang, thans voortvluchtig naar Singapore;

de te Cheribon gevestigde N.V. Handel Maatschappij Sam Gie;

Injo Gan Kiong, ook wel Gan Kiong Injo, wonende te Bandoeng, Hotel Semarang, kamer 27, van beroep handelsemployé Gebeo;

Tong Soey Njan, wonende Djembattan Batoe 44, Batavia, van beroep goudsmid;

J. G. Voll, commies bij het Departement van Financiën, wonend Gang Arab 38, Weltevreden.

Soeban Ajam.

AMSTERDAM, 12 Febr. (*Aneta*). De directie der Cultuur Mij Soeban Ajam stelt aandeelhouders voor uitstel van haar coupon-betaling tot 1 April 1932 en opschorting van aflossing harer obligaties tot 1 April 1934.

De maatschappij heeft de exploitatie harer ondernemingen Sindang en Dataran stopgezet.

Rijstmarkt.

(*Van Wesselink en Dijkhuis.*)

Bangkok, 30 Jan. De geschatte aanvoeren zijn:

	Garden Paddy Coyans
Van 1 Dec. '29 tot 18 Jan.	100.765
Van 20 tot 25 Jan.	22.975
	123.740
50% voor binnenl. aanvoeren	61.870
	185.610
Equivalent in *Tons Cargo Rice.*	220.876
Vergeleken met 1926/'27	165.601
„ 1927/'28	158.575
„ 1928/'29	164.639

De prijzen voor Febr./Maart shipment zijn:

No. 1 Special Gard. Rice	Gs 10,00
No. 1 Cleaned Gard. Rice	„ 9,45
A. 1 Cleaned Brok. Rice	„ 8,00
C. 1 Cleaned Brok. Rice	„ 7,65

Rangoon, 28 Jan. Wij noteeren voor Februari-levering:

No. 1 Europe Quality	ad f 13,53
No. 2. do	„ „ 13,26
S. Q.	„ „ 12,79
Meedoung Bazaar Quality	„ „ 12,93
Small Mills Specials	„ „ 12,19
Big Mills Specials	„ „ 11,92
Loonzain 2 pct.	„ „ 11,32
Al Broken Rice	„ „ 12,64

Per 100 Kilogram c.i.f. Java N.P. in zakken van 224 lbs. netto. Exchange 109 1/8.

Uitvoer van Java en Madoera.

(*Van het Centraal Kantoor voor de Statistiek*).

In Januari

bedroeg het totaal gewicht der door particulieren uitgevoerde goederen voor Java en Madoera 282.090 ton met een totale waarde van 47.411 duizendtallen guldens.

	Bruto gew. in 1000 tall. KG. Jan. '30	Bruto gew. in 1000 tall. KG. Jan. '29	Waarde in e000 tallen guldens Jan. '30	Waarde in e000 tallen guldens Jan. '29
Tg/Priok	20392	23835	15738	17276
Soerabaja	134020	152058	13087	19228
Semarang	47243	57945	7715	8740
Cheribon	9633	23898	1267	3117
Tjilatjap	7143	31590	1409	4656
Pekalongan	3811	10200	710	1493
Tegal	14611	22064	1828	2662
Pasoeroean	8057	13728	1238	1754
Probolinggo	24357	27871	2510	3205
Panaroekan	10940	10941	1311	1560
Banjoewangi	1362	2176	311	329
Kamal	—	—	—	1
Sangkapoera	7	3	8	3
Pamanoekan	514	1058	279	567
Totaal Java en Madoera	282090	377367	47411	64591

Voorloopige Opbrengstcijfers S.S.

Januari

Buitengewesten:	1928	1929	1930 voorl.
Sumatra's Westk.	246844	213575	183469
Idem Kolen	157150	175013	144787
Zuid Sumatra	288733	287860	312207
Idem Kolen	82788	86928	87305
Atjeh	209886	207448	195187
Zuid-West Celebes	12014	5288	7870
Totaal	997415	976112	930825
Java:	**1928**	**1929**	**1930 voorl.**
Reizigers	1635005	1465852	1375472
Bagage	37252	34032	35000
Bestelgoed	175826	169007	184000
Goederen	2660915	3622779	2742786
Diversen uit het verkeer	52791	51785	41888
Nevenbedrijven	26418	27517	25975
Diversen niet uit 't verkeer	271968	286209	513488
Totaal	4860175	5656981	4918609

Cultuurproducties.

(*Van Geo Wehry & Co.*)

Thee	Jan. '30 hKg.	Jan. '30 hKg.
Goalpara	233044	177016
Tjimonteh	58525	62514
Goenoeng Besser	40816	36960
Ardjoena	52684	45121
Soemadra	73764	73942
Papandajan	34487	30808
Tjisampora	62229	48825
Rubber	**Kg.**	**Kg.**
Pasir Oetjing	14577	18616
Bajabang	35899	31720
Soerowinangoen	24150	22319
Basilam	20522	18936
Boekit Lawang	19453	20157
Soengei Moesam	15044	13508
Boekit Lambasa	16593	11704
Tjikoekoen	10421	8334

Boeton Asphalt Mpij.

Een correspondent meldt ons:

De Boeton Asphalt Mij. gaat een nieuw terrein exploiteeren, n.l. het Laweleterrein, gelegen ten Noorden van de plaats waar men nu het asphalt vandaan krijgt.

Het ligt in de bedoeling uit het daar aanwezige asphalt, dat rijker aan gehalte is, olie te produceeren.

Een kabelbaan, zooals bij het tegenwoordig in gebruik zijnde terrein, is niet noodig, daar de nieuwe vindplaats veel vlakker is. Men kan daar volstaan met eenvoudig smalspoor.

De afscheephaven zal dan in de Lawelebaai, op de zeekaarten Telok Kaloekoe genaamd, komen te liggen, een zeer gunstige reede.

Het binnenlandsch bestuur is reeds eenige maanden bezig een weg aan te leggen van Baoe-Baoe naar Lawele.

Het hoofdkantoor van de Boeton Asphalt Mij. komt nl. weer te Baoe-Baoe.

Momenteel is de dagproductie 140 ton, dus juist groot genoeg om aan de aanvraag te kunnen voldoen.

Bij deze gunstige vooruitzichten komen echter enkele minder gunstige omstandigheden.

In de eerste plaats werkt men nog steeds met z.g. vrije koelies, dus geen contractkoelies. Deze menschen moeten allen om beurt hun heerendienstplicht verrichten, en zijn dus niet constant ter plaatse.

Uit den aard der zaak zijn deze koelies vrijwel ongeschoold; dus kost het den leider heel wat hoofdbrekens om alles zoo vlot mogelijk te laten verloopen.

Verder is de gezondheidstoestand op het terrein en de afscheephaven aan de Wadjobaai verre van rooskleurig te noemen. Heel veel malaria komt er voor. Bij het blootleggen van het asphalt heeft men het zelfde verschijnsel waar onze soldaten ook mede te kampen hebben.

Hakt men n.l. een boomrijk terrein open om een bivak in te richten, dan ziet men dat een groot aantal menschen ziek worden.

Deze nadeelen zullen echter door een gestaag volhouden ongetwijfeld overwonnen worden.

Door het Binnenlandsch Bestuur wordt een oplossing gezocht, die het mogelijk zal maken dat de koelies doorloopend aan het werk kunnen blijven.

Copra.

Londen.

12 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 2 sh. 6 d. ged.

ALGEMEENE VERGADERINGEN.

Zaterdag 22 Febr. 1930. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap Koningsplein Oost 4, 6 uur n.m.

id. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap, Koningsplein 4, 6.30 uur n.m. (Buitengewone Alg. Verg.)

Donderdag 27 Febr. 1930. De Javasche Bank in het Gebouw der Bank te Batavia 11 uur v.m.

id. N.V. IJsfabriek Weltevreden, ten kantore van mr. J. Lubbers, Binnen Nieuwpooristraat 23, Batavia, 2 1/2 uur n.m.

Vrijdag 28 Febr. 1930. Vereeniging Thee- Expert-Bureau, ten kantore der firma Geo Wehry en Co., Batavia, 10 1/2 uur v.m.

Donderdag 6 Maart 1930. N. V. Bataviasche Hulpbank, in het Gebouw der Loge „De Ster in het Oosten", 6 1/2 uur n.m.

KUNST EN LETTEREN.

NIEUWE BOEKEN.

„De onderwereld" door H. Ashton-Wolfe. 's-Gravenhage, J. Kruseman.

„Een reeks herinneringen en avonturen in vele landen" noemt de schrijver, die „gepensionneerd tolk bij de internationale crimineele en civiele rechtbanken" is, dit boek.—Inderdaad, in den loop fungeert hij ook wel een enkele keer als tolk, maar overigens ontpopt schr. zich spoedig als een rasecht detective.

Toch is dit niet, wat we verstaan onder „detectiveroman" en dat verheft het werk ook meteen boven dat genre. Behalve dat het zeer vlot geschreven is, bevat het bijna uitsluitend de geschiedenis van misdaden uit de laatste 20 à 25 jaren met de processen (de Fransche autobandieten van omstreeks 1910, het proces van prinses Fahmy, Jean Vaquier enz.).

Hebben we in de detectiveromans te doen met fantasie, met een schijntje waarschijnlijkheid en werkelijkheid, Wolfe's werk is werkelijkheid, hoewel toch ..... met een schijntje fantasie.

Het is een boek dat men werkelijk aan één stuk achter elkaar uitleest, al is de vertaling, hoewel over 't geheel niet kwaad, soms toch wat onbeholpen. Maar dat merk je meestal niet door de spanning, die er in zit.

V. D.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Woensdag, 12 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg*).

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van de Vde begrootingsafdeeling,

Onderwijs.

Aan de orde is: tweede termijn „Volksgezondheid".

De heer Soeroso bespreekt wederom de overdracht van ziekenhuizen aan de zending.

De heer Loa Sek Hie is den R.G. voor het antwoord in 1en termijn zeer dankbaar.

Uit de verklaring van den R.G. is wel duidelijk komen vast te staan, dat de locale overheid te Batavia te kort is geschoten in haar taak van bevordering van den gezondheidstoestand, dan wel op dit gebied een voorbeeld zou kunnen nemen aan de zusterinstellingen te Semarang en Soerabaja.

De cijfers gegeven over de waterverstrekking zijn voor Batavia vernietigend. Ook die betreffende de zorg op het gebied der huisvesting zullen naar spr. hoopt wel de aandacht van de betrokken locale overheid hebben.

Aan Chineesche volkshuisvesting is b.v. te Batavia heelemaal niets gedaan.

Men kan daartegen aanvoeren dat het huren van de door de volkshuisvesting gebouwde huizen niet het monopolie is van een bepaalde groep. Daartegenover moet spr. het volgende stellen. Indien men huizen bouwt die speciaal zijn ontworpen naar de behoeften van een bepaalde groep, dan heeft men ook de vooropgezette bedoeling, tegemoet te komen aan de huisvesting te Batavia hoofdzakelijk van die groep.

Een Chineesche familie zal er immers niet aan denken een der huizen te huren die de volkshuisvesting b.v. op Gondangdia heeft gebouwd, ware het slechts, dat die huizen te ver uit hun milieu en werkkring zijn gelegen.

Spr. eindigt met zijn vertrouwen uit te spreken, dat de gemeente Batavia de omtrent dit onderwerp door den R.G. gegeven beschouwing ter harte zal nemen en maatregelen zal treffen opdat zij niet in haar eerste plichten te kort zal schieten om de sterftecijfers van de Inheemsche en Chineesche bevolking binnen redelijke grenzen te brengen.

De regeeringsgemachtigde voor onderw., prof. Schrieke, beantwoordt de sprekers. Hij gaat nog even in op de opmerkingen inzake het technisch onderwijs.

De regeering blijft zich verzetten tegen de subsidie voor „Theorie en Practijk" te Soerabaja.

De motie acht spr. niet aanvaardbaar.

De regeering verklaart, dat de kweekscholen voor onderwijzers onderwijs geven van middelbaar karakter.

Het facultatief stellen van wiskunde voor onderwijzeressen wordt afgewezen.

Aan de verschuiving van het examen kan ook om financiëele overwegingen niet worden gedacht.

De huidige taalmethode voor Nederlandsch is een verbetering gebleken. Later zal nader worden beslist, welke der verschillende methoden de voorkeur verdient.

De Regeering blijft de positie-verbetering der Inl. leeraren afwijzen, tot de opleiding verbeterd kan worden.

De motie inzake de letterkundige faculteit zal worden overwogen, nadat terzake het advies van den betrokken deskundige is ingewonnen.

De Regeering is nog steeds niet genegen subsidie te verleenen aan een Katholieke Mulo te Semarang,

De proef met een zesde klasse op de standaardscholen zal worden uitgebreid.

De Reg. Gemachtigde voor den D.V.G., dr. van Lonkhuyzen beantwoordt nog kort.

Moties.

Aan de orde zijn de moties over „Onderwijs".

De heer Soeroso verdedigt zijn motie inzake het Nederlandsch als leervak op de Standaardscholen. Spr. verwijst naar al hetgeen over dit onderwerp in de vorige zitting is gezegd. Het groote belang van kennis dier taal, wordt overal, zoowel in de steden als in de desa's, algemeen ingezien. Het is tragisch voor een volk, dat het de voorkeur moet geven aan een vreemde taal boven de eigene, maar „apa boleh boewat", zegt spr., dat is nu eenmaal zoo. Hij hoopt alleen, dat dit slechts een tijdelijk verschijnsel is.

Spr. wil echter de behandeling der motie uitstellen tot de volgende zitting.

De voorzitter voldoet aan dit verzoek.

Dan is aan de orde de motie inzake „Theorie en Practijk".

De heer Rückert houdt nogmaals een kort pleidooi voor de subsidie.

Juist uit de vele onderscheiden vakken, waarvoor het instituut opleidt, blijkt, dat alleen de regeering en dan zeker het departement van Onderwijs de subsidie kan en moet verleenen.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

„Phohi."

Jeanne Bergsma van Gorkom schrijft ons over de jongste Phohi-proefuitzending:

Een prachtig programma hadden we gisteravond.

Na eenige gramofoonplaten van Schubert en Brahms werd ongeveer 8.45 het groote symphonie-Orchest onder leiding van Jaap Spaanderman, aangekondigd met Beethovens Coriolan-Ouverture, die kostelijk doorkwam, al was het in den aanvang maar heel zacht. Men twijfelt echter nooit aan de schitterende kwaliteiten van dit Orchest... beschaafd en geacheveerd klinkt het *altijd*.

Juist zou no. 2 (de Symphonie van Schubert) beginnen, toen er een storing intrad, die ons ± 10 minuten in spanning liet. Dat nummer kwam heelemaal wat te teer over; toch werd het een geschenk van waarde voor den luisteraar.

Volgde: klavierconcert d-moll van Brahms met Johan Ligelijn, die als pianist veel meer indruk maakt, dan als dirigent. Hij speelde gaaf, artistiek en diepdoorvoeld. Ja... dàt is zijn lijn!

Hier en daar riep dit prachtig kunstwerk Wagner-herinneringen wakker. Als geheel genomen lijkt het m. i. meer op een Orcheststuk met gewichtige pianopartij dan op een klavierconcert met orchestbegeleiding.

Er waren momenten van onverdeeld genot tijdens deze uitvoering, maar helaas evenveel oogenblikken, waarin men zich geen beeld kon vormen van het gezondene, omdat getoeter en gekras alles overstemde.

De „Phohi" kwam wel eens véél duidelijker tot ons!

Programma's.

Phohi.

Donderdag 13 Febr.

van 8.30—1030 M. J. T.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

1. Ouv. zur Oper Fra Diavolo D.F.E. Auberg.
2. Wiener Blut, Walzer Joh. Strauss.
3. Festtanz und Stundenwalzer aus Coppélia. Leo Delibes.

J. Massink. Zanger.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

4a. The truant Nymph James P. Dunn.
b. Flame Dance „ „
5. Von Pontias zu Pilatus, Potpourri, C. Morena.

J. Massink. Zanger.

Versterkt orkest onder leiding van Loe Cohen.

6. Weht im Herbst der Wind, Tango Lied Fr. W. Rust.
7. Finale.

Batavia.

Donderdag, 13 Febr.

7 — 8	Muziek Hotel der Nederlanden.
8 — 8.30	Voordrachten door heer H. Brown.
8.30—10	Dansmuziek door de Jazzband The Sugar Baby's onder leiding v/d hr. H. Brown.

Vrijdag, 14 Febr.

6.45— 7.30	Kinderuurtje.
7.30— 7	Autopraatje en Rapporten.
8 — 9	Muziek Hotel der Nederlanden.
9 —10	Zang en piano door de Dames L. de Waart en R. Grelinger.

Zondag, 16 Febr.

11.30— 1.30	Lunch Muziek Hotel der Nederlanden.
7 — 9	Muziek Hotel der Nederlanden.
9 —10	Beethoven Sonates door heer M. Coronel.

De R.G., prof. Schrieker, antwoordt, dat de behoefte waarin het instituut voorziet, tweeërlei is. De regeering is bereid spoedig tot een subsidie over te gaan. Maar als haar het mes op de keel wordt gezet, moet ze wel eerst overwegen of de behoefte wel algemeen is en niet voornaamlijk de locale ressorten aangaat. Spr. raadt aan, de motie in te trekken.

De heer Diephuis bepleit nogmaals het verleenen der subsidie.

De heer De Hoog wil eerst de resultaten van het instituut hooren. Dienaangaande zijn de voorstanders het antwoord schuldig gebleven.

De heer Rückert verklaart, dat na overleg met de andere onderteekenaren, de motie wordt ingetrokken.

Aan de orde is de motie over de publicatie van het schema van de letterkundige faculteit en het niet commisoriaal maken van de kwestie.

De heer Bruineman geeft in overweging de motie in te trekken, tot de financiëele consequenties kunnen worden overzien.

De heer Suermondt ziet geen reden tot uitstel voor de oprichting der faculteit. Toch kan spr. zijn stem niet aan de motie geven. Zij gaat te diep in op details, waarover men nog niet kan oordeelen.

De heer van Helsdingen wil zijn stem geven. Hij hoopt echter, dat de regeering aandacht zal schenken aan zijn vroegere opmerking inzake het zeer beperkt aantal taalkundigen, waaraan behoefte bestaat.

De heer Fruin is principieel tegenstander van iedere uitbreiding van het hoogeronderwijs en dus ook tegen deze faculteit.

De R.G. prof. Schrieke, antwoordt. Spr. verklaart, dat de financiëele consequenties terdege zullen worden bekeken. De regeering moet echter wachten met publicatie en het commissoriaal maken van het schema tot het meerbedoeld advies is binnengekomen.

De heer Soejono bepleit aanneming der motie.

Een discussie ontstaat daarbij tusschen spr. en den heer van Helsdingen over de inheemsche cultuur en het recht van het *Indische Volk* om zich daarin te verdiepen, welke discussie door den voorzitter afgehamerd wordt.

De heer Bruineman herhaalt, dat hij wil meewerken tot de oprichting, zoodra is uitgemaakt of de financiën het toelaten.

De heer Suermondt motiveert zijn stem tegen de motie.

De heer Roep gelooft, dat de financiëele bezwaren niet zoo zwaar wegen. Spr. is van inzicht veranderd; hij beschouwt de oprichting van groot voordeel voor het land. Spr. is echter tegen de motie, omdat hij de zaak niet kan beoordeelen. Hij meent, dat de wenschelijkheid van het commissoriaal maken van het schema aan de regeering moet worden overgelaten.

De heer Soejono wijst op de vertraging, welke daarvan het gevolg zal zijn.

Het debat wordt gesloten; de stemming zal later plaats hebben. Aan de orde zijn dan de duplieken inzake

Bestuurhervorming en decentralisatie.

De heer De Hoog legt een verklaring af. De oplossing van het vraagstuk der stadsgemeenten in verband met benoeming of verkiezing moet commissoriaal worden gemaakt.

De R.G. voor Bestuurshervorming, de heer Visman, antwoordt in tweeden termijn.

Het overleg met het opperbestuur heeft tot een zekere overeenstemming geleid. De regeering wil daarover echter niet in debat treden.

De R.G. voor Decentralisatie, de heer Cohen Stuart zal kort zijn. Een commissariaat onderzoek van de Wenschelijkheid van benoeming of verkiezing van gemeenteraadsleden zal in overweging worden genomen.

Het betoog van den heer Fruin terzake kan de regeering evenmin deelen.

Het zwaartepunt ligt in het aandeel in de winst.

(Er zijn nog zeven leden in de zaal).

Spr. gaat op de motie thans nog niet in.

De tweede termijn is hiermee geëindigd.

De vergadering wordt, om over twee uur gesloten.

* *
*

Vergadering van Donderdag, 13 Februari 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

Onderwijs.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is stemming over de motie-Sandkuyl c.s. over de letterkundige faculteit, luidende:

De Volksraad,
gehoord de debatten,
van oordeel

1e. dat het met het oog op de wenschelijkheid van de spoedige oprichting eener Oostersch letterkundige faculteit van groot belang moet worden geacht, dat het door het departement van Onderwijs en Eeredienst ontworpen schema betreffende de organisatie dier faculteit zoo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd,

2e. dat waar bedoeld schema door bij uitstek deskundigen is samengesteld, het te betreuren zou zijn, indien dat schema eerst aan het oordeel van een commissie zou moeten worden onderworpen en hierdoor de tot standkoming dier faculteit, waartoe de regeering in principe reeds besloten heeft, zou worden vertraagd,

dringt er bij de regeering op aan zoo spoedig mogelijk, liefst nog voor de hoofdzitting 1930 tot publicatie van meergenoeme schema over te gaan en te bevorderen dat nog in 1931 tot de instelling dezer faculteit der letteren worde overgegaan.

De motie wordt aangenomen met 35 tegen 7 stemmen.

Dan wordt gestemd over afd. V. Onderwijs. De afd. wordt z.h.s aangenomen.

Wijzinging Regl. v. Orde.

Aan de orde is de „wijziging van het reglement van orde". Het voorstel wordt zonder dicussie en z.h.s. aangenomen.

Dan wordt overgegaan tot verkiezing van een voorzitter van sectie IV, in plaats van den heer Kan, die bedankt heeft.

Gekozen wordt wederom de heer Kan, die thans in verband met de wijziging van het reglement van orde, zijn benoeming aanvaardt.

Aan de orde is afd. VIII

Gouvernements Bedrijven.

De heer Kiès vestigt opnieuw de aandacht op de hooge posttarieven.

Allereerst kan aan vele wenschen worden tegemoet gekomen door een vergroote briefkaart in te voeren. Verder ware een stadstarief voor brieven in te stellen en moet het wenschelijk geacht worden eenigszins tegemoet te komen aan de bezwaren, die in het bijzonder de boekhandel ondervindt van de hooge tarieven voor drukwerken.

Spr. bepleit hierover de Middenstandsvereeniging te hooren.

De heer Rückert vraagt een overzicht van hetgeen voor de bedrijven wordt afgelost en wat er wordt afgeschreven, om een duidelijk inzicht te verkrijgen in hetgeen op den buitengewonen dienst moet worden gebracht.

Dan wijst spr. op de ongerustheid over de Indische mijnen, welke zou moeten worden geweten aan de wijze, waarop de financieele uitkomsten worden samengesteld en gepubliceerd.

De heer De Hoog spreekt over niet stoppen van de ééndaagsche te Djombang en Modjokerto. Spr. pleit voor stoppen. Niet stoppen en het inleggen van een volgtrein is te kostbaar, terwijl het stoppen gedurende 1 minuut geen bezwaren oplevert.

Inzake de posttarieven sluit spr. zich aan bij den heer Kiès.

Dan wijst spr. op de justitieele ondervraging van den hoofdkantoorchef van den P.T.T. dienst te Bandoeng. Spr. kent dien heer zeer goed. Op grond daarvan protesteert spr. tegen het verband, dat tusschen dien postchef en de P.N.I. en andere revolutionnaire bewegingen wordt gelegd. Spr. dringt er op aan, bij het administratief onderzoek zelfs den schijn te vermijden, dat men een „lastig" ambtenaar wil kwijtraken.

Dan vraagt spr. of de regeering reeds thans haar standpunt ten aanzien van de tin-restrictie heeft bepaald.

De heer Bruineman sluit zich aan bij de vorige sprekers. (Spr. is nagenoeg onverstaanbaar)

Het stopzetten der vliegdiensten Holland — Indië betreurt hij. Spr. vraagt nadere inlichtingen hierover met name ten aanzien van de reserve-vliegtuigen.

Spr. zou willen doen overwegen of door een reorganisatie de tarieven niet zouden kunnen worden verlaagd.

Ook hij vraagt naar een mogelijke tin-restrictie, indien het openleggen van zaken althans niet nadeelig zou zijn voor het tinbedrijf.

Dan zou spr. ten aanzien van de draadlooze telefonie gaarne willen weten, of het juist is, dat de opbrengst daarvan niet evenredig is aan de hooge kosten.

Spr. vraagt of de gewone telefoontarieven niet zouden kunnen worden verlaagd.

De heer Soeroso sluit zich aan bij den heer De Hoog ten aanzien van het stoppen der eendaagsche te Modjokerto, al is hij niet objectief in deze, wijl hij daar zelf woont...

Spr. wijst dan op een geval van afkeuring van een groote hoeveelheid zout op Madoera als gevolg van te groote vochtigheid, ontstaan door zwaren regenval. Spr. betwijfelt of de billijkheid daarbij wel voldoende werd betracht.

De heer Mochtar vraagt naar een te geringe schadeloosstelling voor gronden voor aanleg van een spoorlijn in het Palembangsche benoodigd. Reclames van belanghebbenden bleven zonder resultaat. Spr. geeft van het geval een uitvoerig relaas.

De heer Ratu Langie spreekt over het radio-station te Menado. De daarvoor benoodigde f 90.000 zouden beter voor zoo'n station elders kunnen worden besteed.

De heer Soejono behandelt in het kort dezelfde aangelegenheid als de heer Soeroso.

De heer Kan bespreekt de tin-restrictie. Spr. vreest, dat Indië daarbij aan het kortste eind zou trekken.

De heer Van Helsdingen maakt enkele opmerkingen.

Spr. brengt hulde aan de praestaties van de K.N.I.L.M. Spr. hoopt, dat de vliegdienst Holland—Indië spoedig weer zal kunnen worden ingesteld.

(Wordt vervolgd.)

Gewijzigde 6de Rooster van Werkzaamheden.

Donderdag 13 Febr. '30, des avonds $6^1/_2$ uur n.m. Voortzetting en sluiting der beraadslaging van Afd. IV (Binnenl. Best.)

Vrijdag 14 Febr. '30, 8.15 u. v. m. Afd. onderzoek N. v. wijz. Afd. IX (Oorlog) en goedkeuring handelsverdrag met Bolivia $8^1/_2$ u. v. m. Stemmingen over Afd. IV (B. B.) Reg. antwoord Afd. IX (Oorlog), tweede termijn en afhandeling.

Eerste termijn positieregeling onderluitenants Deelgenootschap in het Wed. en Weezenfonds van Europ. militairen.

Zaterdag 15 Febr. '30, 8.15 u. v. m. Reg. antwoord Afd. VIII tweede termijn en afhandeling met de Nota van Wijz. Afd. VIII.

Idem betreffende mijnordonnantie tweede termijn en afhandeling.

Maandag 17 Febr. '30, 8.15 u. v. m. Reg. antwoord betreffende de bestrijding van revol. woelingen met motie-Thamrin c. s., tweede termijn en afhandeling.

RECHTZAKEN.

Verbeterd Vonnis.

Het vonnis van den raad van justitie te Soerabaja, waarbij de beklaagde E.G. van L., handelsemployé wonende aldaar, ter zake van het aan zijn schuld den dood van 2 anderen te wijten hebben, veroordeeld werd tot 1 maand gevangenisstraf, is in hooger beroep door het hooggerechtshof bij arrest van 12 dezer verbeterd en beklaagde veroordeeld tot 3 maanden gevangenisstraf.

SPORT EN SPEL.

BOKSEN.

Keert Dempsey terug?

Dempsey heeft in een der Amerikaansche tijdschriften een verklaring afgelegd, dat hij weer in den ring zou verschijnen, indien Sharkey niet in staat zou zijn om de buitenlandsche tegenstanders Schmehling, Carnera, Scott, en Campolo te overwinnen.

De ex-wereldkampioen beschouwt Schmehling als den lastigsten concurrent van Sharkey. Aldus meldt de *Tel.*

SCHOOL EN KERK.

N.I.O.G. BANDOENG.

Het Conflict met het Hoofdbestuur.

Dinsdagavond vergaderde de afdeeling Bandoeng van het Ned. Ind. Onderwijzers genootschap in Hotel Homann.

Aanwezig waren 33 leden. Vele hoofdakte-cursisten waren verhinderd.

In de door het departement van Onderwijs in te stellen filmcommissie te Bandoeng zal de heer W. Vleghert namens het N.I.O.G. zitting nemen. De filmcommissie van de afd. Bandoeng van het N.I.O.G. zal nog blijven bestaan, daar de tijd zal leeren, of de Departementale filmdistributie voldoet.

De afdeeling Bandoeng stelt slechts één persoon candidaat voor het hoofdbestuur, nl. den heer W. Slingerland voor de functie van administrateur, van *De School.*

Vervolgens herinnert de voorzitter de heer Reems er aan, dat de verschillende herkozen bestuursleden hunne functies op de vorige vergadering onvoorwaardelijk hebben aangenomen. Het oogenblik is thans echter gekomen, dat het bestuur geen voldoening meer vindt in het bestuurswerk.

De afgevaardigden ter algemeene vergadering hebben aan het hoofdbestuur gevraagd om rectificatie van een gedeelte van het steno-analytisch verslag dier vergadering, dat volgens Bandoeng onjuist is.

Het H.B. heeft Bandoeng daarop niet geantwoord, maar wel plaatst het in *De School* een artikel *Begint het al weer?* daarmede aan het heele N.I.O.G. suggereerende, dat Bandoeng een relletje op touw heeft gezet en dat thans voortzet. In dat artikel bericht het H. B. tevens, dat het aan de afdeeling Batavia heeft verzocht een onpartijdige commissie samen te stellen, die het betrekkelijke stenogram moet onderzoeken. *Deze Commissie mocht zich echter niet* in verbinding stellen met de afdeeling Bandoeng.

De vice-voorziter, de heer Gritter, leest vervolgens een artikel voor, *Ons Verweer*, waarvoor de afgevaardigden en het bestuur plaatsing zullen verzoeken in *De School.*

In dat artikel wordt het H.B. verweten:

1. dat het Bandoeng geen mededeeling heeft gedaan van de benoeming van een commissie, die het stenogram moest onderzoeken,
2. dat de commissie zich niet in verbinding mocht stellen met Bandoeng,
3. dat het H.B. het uitgebrachte rapport eerst aan Bandoeng had moeten toezenden,
4. dat het H.B. onjuiste en kwetsende suggesties heeft gegeven.

Het bestuur heeft thans den indruk, dat het geen faire kans krijgt in het N.I.O.G. Reeds na de algemeene vergadering had het bestuur er genoeg van, maar gezien de houding van de afd. Bandoeng, die geheel achter haar bestuur staat en na de belofte van den voorzitter van 't H.B. De Korte nl. dat het komende jaar de grootste toenadering tot Bandoeng betracht zou worden, is het weer aan den slag gegaan.

Thans wordt het bestuur voorgesteld als een vijftal leugenachtige menschen en het lust het bestuur niet in zoo'n sfeer te werken.

Het legt daarom zijn functie neer. (Dit bestuur bestond uit de heeren Reens, v.d. Sluys, Gritter, Schouten en van Roon).

De voorzitter dringt er bij de afdeeling op aan een nieuw bestuur te vormen ter voorkoming van een chaos.

Een der leden, vreezende, dat een nieuw bestuur voor dezelfde moeilijkheden zal komen te staan (immers, elke actieve afdeeling heeft al een conflict met het H.B. gekregen), dringt aan op aanblijven, althans op uitstel van het aftreden. Er begint steun te komen van andere afdeelingen; de ideeën van Bandoeng vinden dus wel degelijk ingang. Hij stelt verder voor het H.B. te verzoeken een nieuwe commissie in te stellen voor onderzoek naar het stenogram, waarbij Bandoeng ook gehoord zal worden.

De voorzitter vindt het voorstel overbodig. Zelfs al kreeg Bandoeng dan het grootste gelijk, het bestuur zou na de ondervonden behandeling niet aan kunnen blijven. *Het heeft geen vertrouwen meer in twee leden van dit hoofdbestuur.* Eerst als de verhoudingen in het N. I. O. G. gewijzigd zullen zijn, stelt dit bestuur zich weer beschikbaar voor een functie.

Het voorstel in stemming gebracht, vindt slechts 2 voorstemmers.

Een ander lid vindt de oplossing gemakkelijk. Als de secretaris van het H. B. wil verklaren, dat hij nimmer de bedoeling heeft gehad Bandoeng oneerlijke handelingen in de schoenen te schuiven, is de kwestie opgelost.

De voorzitter antwoordt, dat die verklaring toch gegeven zal worden. Dit H. B. wenscht geen adviezen of suggesties van een afdeeling, het wenscht volgelingen.

Verder verzoekt de voorzitter de vergadering geen verdere pogingen aan te wenden dit bestuur te bewegen aan te blijven. Het besluit is na rijpe overweging genomen.

Hij vraagt, wie zich beschikbaar stelt voor een bestuursfunctie. *Niemand.*

Een voorstel om het H.B. uit te noodigen naar Bandoeng te komen ten einde te trachten een nieuw bestuur te vormen, wordt verworpen.

Het bestuur zal van zijn aftreden kennisgeven aan het H.B. en van 't feit dat de afdeeling geen nieuw bestuur heeft kunnen vormen.

De rest van de agenda, waaronder een inleiding van den heer Gritter, wordt afgevoerd, waarna de vergadering wordt gesloten.

Uit het Jaarverslag van de Kweekschool van het I.E.V.

1 Januari 1929 telde de Kweekschool 8 klassen, 4 examen-klassen „Oude stijl" en een eerste en tweede klasse „Nieuwe Stijl" beide in parallelformatie. Het totaal aantal leerlingen bedroeg 147, waaronder 98 meisjes en 49 jongens. Aan het einde van het schooljaar 1928/29 bedroegen die getallen resp. 98 en 48.

Aan het in de maand Mei gehouden onderwijzersexamen namen 25 jongens en 59 meisjes deel, waarvan slaagden 16 jongens en 36 meisjes, totaal 54 of ruim 64 pct. Ongeveer een derde gedeelte onderwierp zich voor de eerste maal aan het examen; de overigen kwamen voor den tweeden of derden keer.

Bij het begin van den nieuwen cursus 1929/30 werd het aantal klassen teruggebracht tot zes. Een examenklasse „Oude stijl" bestaande uit leerlingen, die hier of elders waren afgewezen en verder de nieuwe Kweekschool bestaande uit een eerste klasse, twee tweede en twee derde klassen. Het totale aantal leerlingen der Kweekschool bedroeg 101. Voor de eerste klasse meldden zich slechts 22 leerlingen aan, precies de helft minder dan bij het vorige schooljaar.

Een aanmerkelijk verzwaard examen, een jaar langere studie en minder salaris, drie factoren welke niet vreemd geacht moeten worden aan de weinige animo. In Holland is in de laatste jaren eveneens een sterk verminderde toeloop geconstateerd; dat het hier al heel spoedig met de onderwijzersvoorziening spaak loopt, kan niet meer betwijfeld worden.

Bij wijze van proef en met goedvinden van den directeur van O. & E. werden enkele geslaagden van de H.B.S. 5 onmiddellijk in het hoogste studiejaar gezet.

Op 31 December '29 bedroeg het aantal leerlingen 109, 32 jongens en 77 meisjes.

Subsidies.

Krachtens een door de regeering genomen beslissing, zal, gerekend van den aanvang van het cursusjaar 1930—1931 voor de hierna te noemen bijzondere scholen voor het eerst subsidie uit 's Lands kas worden toegekend.

I. Europeesche lagere scholen.

1. Soekaboemi, van de Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia;
2. Koetaradja, uitgaande van de Apostolische Prefectuur van Padang.

II. Hollandsch-Chineesche scholen.

1. Semarang, van de Canisiusstichting te Djokjakarta;
2. Klaten, van de Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en Internaten te Soerakarta;
3. Probolinggo, van de Zusters van Onze Lieve Vrouw te Probolinggo;
4. Weltevreden (Pasar Baroe Oost 16), van de Vereeniging Chung Hua Hui te Batavia.

III. Hollandsch Inlandsche scholen

1. Poso, van de Conferentie van Zendelingen van het Nederlandsche Zendeling-genootschap op Midden-Celebes;
2. Malang, van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk Onderwijs in Oost-Java te Malang;
3. Tomohon (Menado), van de Vereeniging van Vrouwen tot het geven van Onderwijs te Menado;
4. Kediri, van de Neutrale Schoolvereeniging te Kediri;
5. Klaten, van de Vereeniging Moehammadijah, afdeeling Klaten;
6. Padang (2de Adabiah-school), van de Vereeniging Sjarikat Oesaha te Padang.

IV. Schakelscholen.

1. Wlingi, van de Johannes Gabriëlstichting te Soerabaia;
2. Koeningan, van de Vereeniging Pasoendan.

Predikants Jubileum.

In de *Loc.* van Maandag lezen wij:

Gisteren herdacht ds. G.C.A.A. van den Wijngaard in de kerk der Protestantsche Gemeente alhier den dag, waarop hij 30 jaar geleden zijn ambt aanvaardde. Was deze dag op 4 dezer reeds in meer beperkten kring herdacht en getuigden toen reeds vele bezoeken, bloemstukken, brieven en telegrammen van de sympathie, welke deze voorganger in en buiten Semarang geniet, de dag van gisteren bood dezen ambtsdrager de gelegenheid om door zijn preek aan de talrijk opgekomen Gemeente-leden kenbaar te maken, hetgeen op dien dag in hem omging.

Meerdere bloemstukken welke aan het interieur der kerk een feestelijk aanzien gaven, alsmede een serie boekwerken hem door den kerkeraad aangeboden, zullen dezen dag voor den zestigjarigen predikant wel onvergetelijk doen zijn.

De meeste bezoekers maakten bij het uitgaan der kerk van de gelegenheid gebruik den jubilaris persoonlijk de hand te drukken.

LAATSTE BERICHTEN.

Bezoek van Prins Axel.

BANGKOK, 13 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Prins Axel van Denemarken is hier heden aangekomen met de *Fionia.*

Hij werd verwelkomd door prins Nagorsvorga op de koninklijke kade. Vervolgens begaf het hooge gezelschap zich naar het paleis, waar prins Axel door den koning werd ontvangen. Ter zijner eere werd een diner gegeven en talrijke ontvangsten georganiseerd.

Tegen het einde van de week vertrekt prins Axel naar het Noorden, teneinde een bezoek te brengen aan de Deensche onderneming.

Mr. Duyfjes.

Mr. H.G.P. Duyfjes, lid in den Raad van Ned.-Indië vertrekt morgen met het ss. *Essen* naar Europa.

Spoorbaan vernield.

Een bandjir heeft des nachts van de lijn Cheribon-Proepoek nabij de halte Roengkang den spoorbaan over een afstand van 20 meter weggeslagen. De vroegtreinen ondervonden hierdoor vertraging.

Dank zij het initiatief van den baanopzichter slaagde men er in de baan in een uur in zooverre te herstellen, dat de treinen weer konden passeeren. (Aneta).

In aansluiting op dit telegram vernemen wij nog, dat de baan reeds om kwart over zes vanmorgen al weer berijdbaar was. De Eendaagsche zal vermoedelijk zonder vertraging vanmiddag binnenkomen.

Het Vertrek van A. Bodard.

Uit de consulaten van Batavia heeft een exodus plaats. Zagen wij de consuls-generaal van Zweden, van België en Engeland kort na elkaar Indië verlaten, zij het dan wat de beide laatste heeren betreft niet voor goed, ook de Fransche consul-generaal zal binnenkort, zooals reeds bekend is, uit ons midden vertrekken.

Wij kunnen mededeelen dat het vertrek van den heer A. Bodard is vastgesteld op half April. Hij keert niet terug.

Wie de opvolger van den heer Bodard zal worden is nog niet bekend. Het kan nog eenige maanden duren voor de Fransche regeering een beslissing neemt, daar de eerste negen maanden na het vertrek van den Franschen consul-generaal als verlof beschouwd worden.

Met Landsgelden verdwenen?

Naar verluidt is een Europeesche klerk van het Landraadskantoor alhier, die elders in die functie ook reeds als onbetrouwbaar werd gesignaleerd, verdwenen terwijl gelden aan den lande en aan derden toebehoorende, welke gelden onder zijne berusting waren, niet verantwoord bleken te zijn.

De politie zoekt hem.

Bedenkelijk.

Wij vernemen, dat een mantri politie en een politie opziener alhier een dezer avonden eenige Europeesche schooljongens in het bezit troffen van voorwerpen, welke zij hadden weggehaald uit de voorgalerijen van verscheidene huizen in de Europeesche wijk op Menteng. Nu is er, zonder dat de politierapporten er melding van maken, omdat vele diefstallen gewoonweg niet worden gerapporteerd, werkelijk talrijke malen uit voorgalerijen gestolen, voornamelijk bij Europeanen.

Men onderzoekt of deze jongens, die hun handelingen als kwajongensstreken beschouwd wenschen te zien, ook de overige diefstallen op hun geweten hebben en waar de vermiste voorwerpen gebleven zijn.

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 12 Febr.

N.I. ss. „Gen. Michiels" gez. v. Goorden Oosterlingh, van Djambi en Muntok, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Reael" gez. Kandau, van Oosthaven, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Saleier" gez. Riedel, van Amsterdam en Oosthaven. agt. S.M.N.

Eng. ss. „Memnon" gez. Watson, van Makassar en Pamanoekan, agt. M/Watson.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Makassar en Semarang, agt. K P.M.

N.I. ms. „Siberg" gez. Hemkes, van Singapore en Tg/pandan, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Dogra" gez. Cavallo, van Calcutta en Rangoon, agt. M/Watson.

N.I. ss. „Merak" gez. Wilhelmus, van Semarang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Indragiri" gez. Nieuwendijk, van Pasar Ikan, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Veltman, van Pasar Ikan, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Giang Bee" gez. Maples, van Semarang, agt. Kian Gwan.

N.I. slbt. „Hugo" gez. Assegaf, van Palembang.

Vertrokken 12 Febr.

N.I. ss. „van Goens" gez. Seepers, naar Tg. Pandan en Pontianak.

N.I. ss. „Tjibadak" gez. Lems, naar Tg. Pandan, Hongkong, Amoy, Shanghai en terug Java via Manila en Makasser.

Amer. ss. „Steel Traveller" gez. Akerma, naar Singapore.

Ned. ss. „Insulinde" gez. Ruhaak, naar Singapore enz. Rotterdam.

N.I. ss. „Merak" gez. Wilhelmus, naar Palembang.

Eng. ss. „Sikh" gez. MacLean, naar Cheribon.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, naar Padang.

N.I. ss. „Tasman" gez. Hagenzieker, naar Singapore.

N.I. ss. „Indragiri" gez. Bakker, naar Bodjo Negara, Anjer enz. Palembang.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Veldman, naar Ka'ianda, Oosthaven en Kota Agoeng.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

De Moord te Eindhoven.

EINDHOVEN, 12 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Men heeft thans vastgesteld, dat Reymers eerst de vrouwen heeft gedood en daarna zelfmoord heeft gepleegd. De oorzaak van zijn dood schijnt van financieelen aard te zijn.

De Surinaamsche Begrooting.

's-GRAVENHAGE, 12 Febr. (*Aneta*). De Tweede Kamer heeft de Surinaamsche begrooting met 46 tegen 21 stemmen goedgekeurd. Tegen stemden de sociaal-democraten, de vrijzinnig-democraten en Wijnkoop.

De Wieringermeer.

's-GRAVENHAGE, 12 Febr. (*Aneta*). De waterstand in de Wieringermeerpolder zakt zienderoogen.

Hollandsche zeelieden gehuldigd.

ROTTERDAM, 12 Febr. (*Aneta*), De Fransche gezant huldigde de bemanning van het motorschip *Dordrecht* voor de redding van de bemanning van het Fransche vliegtuig, dat op 2 April van het vorige jaar op de Middellandsche Zee verongelukte.

De koene redders werden door den gezant met medailles vereerd.

Kapitein Borren.

's-GRAVENHAGE, 12 Febr. (*Aneta*). Kapitein Borren, bekend uit het „gevecht" te Willemstad bij den overval van generaal Urbina, is met ingang van 15 dezer te Middelburg geplaatst.

De Marine en Indië.

De voor Indië bestemde torpedojager *Witte de With* zal 20 dezer in dienst worden gesteld.

Uit den Helder wordt gemeld, dat het proefstoomen van den opiumjager de *Valk*, eveneens voor Indië bestemd, niet geslaagd is. (*Aneta*).

De Pausfeesten in Holland.

's-GRAVENHAGE, 12 Febr. (*Aneta*). De Pauselijke internuntius bij het Nederlandsche hof hield een drukbezochte receptie ter gelegenheid van de Pausfeesten in Holland. Vele leden van de hofhouding, het geheele diplomatencorps, verschillende ministers en andere autoriteiten waren aanwezig.

Necrologie.

VELP, 12 Febr. (*Aneta*). Alhier is overleden de bioloog dr. P.G. Buekers, vroeger leeraar in de natuurkunde te Zutphen.

De Holland-Afrika Lijn.

AMSTERDAM, 12 Febr. (*Aneta*). De Holland-Afrika lijn opent in April een maandelijkschen sneldienst op Durban en Kaapstad. De reis van Rotterdam naar Durban zal 27 dagen duren.

HET BRITSCHE RIJK.

De Kolenwet.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Het Lagerhuis nam met 261 stemmen vóór en 117 tegen een clausule aan in het wetsvoorstel voor de kolenmijnen, krachtens welke toevoeging een raad wordt ingesteld voor de regeling van geschillen in de kolenindustrie.

De Bom in het Museum.

LONDEN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). De beschuldiging van de politierechtbank in de Bowstreet tegen Franks Briggs, die in het Britsche Museum de bom vond die hij echter zelf had gemaakt, luidt dat hij „in het bezit was van amunitie zonder een vergunning voor vuurwapens te hebben". Hiervoor werd hij veroordeeld tot 20 pond sterling 5 guinea's boete. Bovendien werd hij veroordeeld tot de kosten van het proces.

De Werkloosheid.

LONDEN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het aantal werkloozen bedraagt op het oogenblik 1.508 600, hetgeen 139.125 meer is vergeleken bij 3 Februari 1929.

De Gouverneur van Honkong.

LONDEN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). Sir William Peel is benoemd tot gouverneur van Honkong als opvolger van Sir Cecil Clementi.

Tegen de Godsdienstvervolging in Rusland.

LONDEN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Aartsbisschoppen van Canterbury en York en Kardinaal Bourne hebben hun afkeuring uitgesproken over de Godsdienstvervolging in Rusland.

LONDEN, 12 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Aartsbisschoppen van Canterbury en York hebben gesproken op een vergadering te Canterbury. De primaat verzocht de Bisschoppen om op 16 Maart in alle kerken te bidden. Hij zeide voorts dat aangedrongen moet worden dat het succes van de Engelsch-Russische diplomatieke relaties niet enkel afgemeten moet worden met materieelen maar met de gemeenschappelijke grondslagen van rechtvaardigheid, vrijheid en humaniteit.

Hij zeide een nauwkeurig onderzoek ingesteld te hebben naar de feiten en, tenzij bewezen wordt dat de toestand werkelijk verbeterd is, zal hij de kwestie aan het parlement voorleggen.

Op deze bijeenkomst werd eenstemmig de motie aangenomen, door den primaat voorgesteld, en welke geheel in den trant van zijn rede is opgesteld.

De Aartsbisschop van York drong er op aan al het mogelijke in het werk te stellen om een einde te maken aan de vervolging. Hij wees echter ook op het gevaar dat de Sovjet-regeering geen houvast zal geven en een beroep zal doen op het patrotisme om haar politiek te steunen. Hierdoor wordt het lijden der vervolgden nog vergroot.

Kardinaal Bourne zeide in een rede, te Hatfield gehouden, dat, indien zij er niet in mochten slagen de anti-religieuze beweging in Rusland tot staan te brengen, de gevolgen voor de geheele wereld verschrikkelijk zouden wezen.

HET DUITSCHE RIJK.

Guillermo Novoa.

BERLIJN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) De militaire attaché voor Chili te Berlijn, overste Guillermo Novoa, zal na twee jaren als zoodanig werkzaam geweest te zijn, Duitschland verlaten, daar hij in Chili tot een hoogere positie is benoemd.

Het vertrek van den overste, die zich steeds interesseerde voor de relaties tusschen Duitschland en Chili, wordt ten zeerste betreurd.

Intusschen zal generaal Vergara, die zich voor studie-doeleinden in Duitschland ophoudt, als waarnemend attaché optreden.

SOVJET-RUSLAND.

De Anti-religieuze Beweging.

MOSKOU, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). De anti-religieuze beweging in de Oekraine heeft van October tot Februari aanzienlijke afmetingen aangenomen.

202 kerken van alle Godsdiensten werden op verzoek van de bevolking gesloten, vergeleken met 364 kerken in de daaraan voorafgegane vijf maanden.

Men heeft de kerken bestemd voor hoofdkwartieren van de Sovjet, voor scholen, club's en andere doeleinden.

Ernstige Fabrieksbrand.

MOSKOU, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). In de staatsfabrieken te Rostovoudon is een hevige brand uitgebroken.

28 arbeiders kwamen in de vlammen om, 16 arbeiders liepen ernstige brandwonden op.

ZUID-AFRIKA.

Gouverneur Generaal.

KAAPSTAD, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). Earl Clarendon is benoemd tot gouverneur generaal van Zuid Afrika als opvolger van Athlone.

NOORD-AMERIKA.

De Prohibitie.

NEW-YORK, 12 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De prohibitie-agenten hebben een inval gedaan in het bekende hotel „Cornisharms".

Volgens den chef van den prohibitiedienst worden de invallen in de hotels gedaan om er de aandacht van de hotels in de metropool op te vestigen dat zij geen wijn mogen serveeren en niet mogen toestaan dat hun bedienden dranken smokkelen. De hotels en nachtclubs die drank schenken zullen voor den tijd van een jaar worden gesloten. De klanten van de hotels mogen niet de dranken in die gelegenheden drinken die zij zelf meebrengen en de hotels mogen geen glazen serveeren voor het gebruik van dergelijke dranken.

Overwinning voor de Democraten.

SPRINGFIELD, 12 Feb. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In politieke kringen is groote sensatie veroorzaakt door het feit dat William Granfield (democraat) met succes uit den strijd voor een speciale verkiezing voor het Congres te voorschijn is gekomen. In het republiekeinsche kamp schrijft men dit toe aan de werkloosheid en de depressie in de zakenwereld. Doch ook de prohibitie moet hier ontegenzeggelijk een rol gespeeld hebben.

De Brand op de „München".

NEW YORK, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). De brand welke aan boord van de *München* gewoed heeft, kon eerst na 21 uur gebluscht worden. Het schip is gedeeltelijk gezonken. De romp is waarschijnlijk niet beschadigd.

De oorzaak van den brand is zeer geheimzinnig, daar de lading in hoofdzaak uit potasch bestond welke niet kan ontploffen.

De schade wordt geschat op 2½ millioen dollar, welke door verzekering wordt gedekt.

DE VOLKENBOND.

De Tarieven-conferentie.

WASHINGTON, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het ministerie van buitenlandsche zaken heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond doen weten dat de Vereenigde Staten niet zullen deelnemen aan de eerstkomende conferentie te Genève ter beperking van de beschermende tarieven.

De eerste secretaris van de Amerikaansche ambassade te Parijs zal echter de conferentie bijwonen als on-officiëel waarnemer.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

De plenaire zitting.

LONDEN, 11 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De zaal, waar de plenaire zitting van de maritieme conferentie te Londen werd gehouden, was geheel gevuld, toen de debatten over de kwestie der onderzeeërs, werd ingezet.

MacDonald begon met mede te deelen, dat de subcommissie van experts, welke de overeenstemming der globale en categorische tonnage behandelde, thans met haar werk gereed was en daarom spoedig een plenaire zitting over deze kwestie kon worden tegemoet gezien.

Alexander opende de discussies over de onderzeeërs en deelde mede, dat de ervaring gedurende den oorlog geleerd had, dat die vaartuigen voor kust-verdediging waardeloos konden worden geacht.

Zij werden dan ook aangewend voor aanvallen en het in-der-grond-boren van koopvaardijschepen. Engeland, welk land meer dan eenig ander land, verdedigings-schepen noodig had, was toch bereid zich te ontdoen van de bescherming, welke onderzeeërs konden bieden.

De mogendheden die hier zijn vertegenwoordigd, zoo vervolgde hij, hebben tezamen ongeveer 400 onderzeeërs, welke de duurste oorlogs-vaartuigen zijn. De afschaffing daarvan zou de bewapeningskosten zeer verminderen, terwijl dan tevens automatisch het aantal torpedo-jagers en andere verdedigings-middelen tegen onderzeeërs kon worden beknot.

Hij haalde nog aan, dat sinds 1918, 570 menschen door rampen met onderzeeërs het leven hadden verloren. Indien echter geen overeenstemming kon worden verkregen inzake de afschaffing, zou Engeland trachten het aantal en de afmeting daarvan te verminderen, terwijl het de meest strikte voorwaarden zou voorstellen, teneinde te voorkomen, dat koopvaardijschepen worden aangevallen.

Leygues, de Fransche minister van Marine, beweerde, dat een onderzeeër een oorlogsschip was als ieder ander. Hij stelde de vraag of deze schepen moesten verdwijnen, omdat zij de gewoonten en „tradities" van „oppervlakte schepen" te niet deden.

De Fransche regeering, zoo verklaarde hij, is van meening, dat een gewelddpleging van onderzeeërs tegenover koopvaardijschepen moest worden uitgebannen. Frankrijk was bereid zich door middel van een verdrag hiertoe te verplichten, vertrouwende op de discipline, welke bij zijn marine bestond.

Frankrijk kan geen afschaffing van onderzeeërs aannemen, doch het is bereid een internationale overeenkomst aan te gaan, waarbij de werkzaamheden van die schepen worden geregeld.

Hij stelde daarom voor, „dat een commissie zal worden benoemd, om een overeenkomst op te stellen, waarbij verboden wordt, dat onderzeeërs tegen koopvaardijschepen optreden op andere wijze dan thans voor oppervlakte-schepen is vastgesteld."

Op instigatie van MacDonald werd het voorstel van Leygues en nog een ander van verder strekking, ingediend door Amerika, aan de eerste commissie voorgelegd.

De conferentie-vergadering werd, na twee uur bijeen geweest te zijn, beëindigd.

Het Amerikaansche voorstel vraagt bestudeering door de commissie van drie verschillende punten, nl. ten eerste de afschaffing van onderzeeërs, ten tweede de regeling van het gedrag van onderzeeërs gedurende oorlogstijd en ten derde de regeling van de afmetingen en het aantal onderzeesche schepen.

Op de conferentie werd het tweede deel van het Amerikaansche voorstel voorgelezen, waarbij de aanwending van onderzeeërs wordt geregeld door deze aan dezelfde voorwaarden te onderwerpen als de oppervlakte-schepen.

Voor de sluiting van de conferentie namen de vertegenwoordigers der Britsche Dominions formeel het Engelsche voorstel, betreffende de onderzeeërs aan.

Een hooggeplaatst Britsch autoriteit verklaarde, dat thans het stadium van algemeene gedachtenwisseling reeds voorbij was en de gedelegeerden meer in sympathie tegenover elkaar stonden dan in het begin van de conferentie.

In het Lagerhuis.

In het Lagerhuis stelde het lid Howardbury de vraag of de Australische regeering was geraadpleegd over de voorgestelde bekrimping in kruisers en torpedo-jagers, alvorens die voorstellen werden gedaan. MacDonald antwoordde, dat dit niet was geschied, doch dat de Australische regeering geheel accoord ging met de algemeene politieke overwegingen, waarop de besluiten van de Britsche regeering waren gegrondvest.

Howardbury vroeg verder of het den premier bekend was, dat er groote ongerustheid in Australië bestond, ten aanzien van den Singapore-basis en de inkrimping van het aantal kruisers en torpedo-jagers.

MacDonald antwoordde: „Voor zoover mij bekend is, is juist het tegengestelde het geval".

Stimson aan het woord.

Stimson verklaarde op de conferentie, dat een jarenlange overweging thans vasten vorm had gekregen in de algemeene overtuiging, dat het gebruik van onderzeeërs onmenschelijk was.

De tijd is nu gekomen, zoo zeide hij, om openlijk te verklaren, dat het argument, als zou de onderzeeër een zuiver verdedigings-wapen zijn, geheel weersproken wordt door het gebruik, dat daarvan wordt gemaakt en door het feit, dat zij zich kunnen begeven tot op grooten afstand van de basishavens.

Het argument, dat de onderzeeër goedkoop zou zijn, is geheel niet ter zake dienende, daar hij, ton voor ton gerekend, ongeveer drie à viermaal zoo duur is dan het grootste oorlogsschip.

Stimsom zeide, dat het sanctionneeren van een dergelijk oorlogsschip, dat direct den grootsten oorlog in de geschiedenis heeft teweeg gebracht, een bespotting zou zijn van het doel, waarvoor men te Londen bijeen was gekomen.

Grandi spreekt.

De Italiaansche minister Grandi stelde de vraag of het onmogelijk zou zijn om een oplossing te vinden, waardoor zoowel de onderzeeër kon worden afgeschaft en tegelijkertijd een groote beperking van bewapening kon worden verkregen, tegelijk met een afschaffing van kapitale schepen.

Italië, zoo zeide hij, ging accoord met het standpunt, dat de onderzeeërs dienden te worden afgeschaft, onder voorwaarde echter, dat alle maritieme mogendheden in dezen maatregel zouden worden betrokken.

MacDonald zeide bij het sluiten van de vergadering, dat één van de meest verblijdende bijzonderheden daarvan was geweest, dat zij, die met elkander een verschil van meening hadden, toch zeer vriendschappelijk tegenover elkaar stonden.

LONDEN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). In een communiqué wordt medegedeeld dat de eerste commissie van de marineconferentie de kwesties die door de expertcommissie naar voren zijn gebracht, overwogen heeft. Zij heeft besloten haar rapport aan de leiders der delegaties over te leggen.

De eerste commissie heeft de resoluties betreffende de duikbooten aan de experts teruggezonden.

De Internationale Bank.

MILAAN, 12 Febr. (*Aneta-Reuter*). De sub-commissie welke op de Haagsche conferentie benoemd is tot organisatie van de internationale bank voor de herstelbetalingen, is zoover met haar werkzaamheden gevorderd dat de directeuren der betrokken banken te Rome bijeengeroepen zullen worden om de samenstelling van den raad van directeuren te bespreken.

(Men zie verder onder Buitenland in ons Derde blad van heden. Red. B.N.)

Cablegrams.

Fire aboard „München".

Nauen Febr. 11 Ex-*Bremen* in New-York cabled that German Lloydliner *Muenchen* partly sank in New-York harbour result fire internal explosions, after passengers landed.

New-York Febr. 11. *Muenchen* three firemen, hurled river, still missing. Seven, including captain, injured.

Mutiny at Yen-bay.

Paris, Febr. 11. Ex Hanoi reported following revolutionary agitation natives, joined sharpshooters garrisoned Yen-bay attempted to mutiny, ensuing fight described „fairly serious". Several killed including a French officer. Steps taken to restore order.

The Anti-religious Movement in Russia.

London, Febr. 12. The Archbishops of Canterbury and York speaking convocation at Canterbury, Primate asked Bishops have united prayer offered all churches 16/3, called Soviet government note rise strong public opinion insisting satisfactory Anglo-Rusian diplomatic relations must depend ummerly material advantages but common acceptance principles justice, liberty and humanity. He having careful enquiry made of facts and unless was evidence real improvement he deel matter parliament.

Convocation unanimouslied motion, moved by Primate in lines his speech.

Archbishop of York addressing convocation at York, urged utmost effonts to terminate persecution, but outpointed danger giving Russian government smallest ground appealing patriotism to support its policy, thus adding sufferings persecution.

Cardinal Bourne, speaking at Hatfield, said if they unable crush antireligious movement in Russia, consequences be terrible worldwide.

The Prohibition in U.S.A.

New-York, Febr. 12. Another wellknown hotel „Cornisharms" raided by federal prohibition agents.

According prohibition administor, raids intended to give hotels in metropolis notice they unmust serve wine and allow employees to bootleg on premised hotels nightclubs, if found guilty, be padlocked for year.

Patrons hotels unlonger may drink own liquor brought with them to tables, hotels unmay serve glasses or other accessories for such illegal drinking.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten.*)

SOEKABOEMI.

I.E.V. Vergadering.

Dinsdagavond werd de reeds eerder aangekondigde huishoudelijke algemeene vergadering van het I.E.V., afdeeling Soekaboemi, gehouden. Bij de opening verzocht de nieuwe voorzitter de verslagen der vergaderingen — dit naar aanleiding van een jaren geleden genomen besluit — voortaan niet te publiceeren. Door het bestuur zal eventueel een resumé worden gegeven van de gehouden besprekingen. Waar op deze vergadering absoluut niets „geheims" viel te behandelen, begrijpen wij de houding van het bestuur niet goed. Wij zullen het verzoek intusschen respecteeren en volstaan daarom met mede te deelen, dat de vergadering heeft plaats gehad.

Brand te Pondoklengsir.

Dinsdagmorgen brak brand uit in een der Inlandsche woningen bij het S.S. stationnetje Pondoklengsir. De oorzaak moest gezocht worden in het nonchalante laten branden van een menjanbakje. De bewoonster had het huis verlaten, zonder acht te slaan op het smeulend vuurtje. Dit kwam in aanraking met de klamboe en zette alles in lichte laaie. Het huisje brandde geheel uit.

Ongeluk op Theefabriek.

In het gemeentelijke ziekenhuis werd binnengebracht een toekang van de theefabriek Tjitjangkar, die door een drijfriem werd gegrepen. Hem werd een arm verbrijzeld.

Verlegging van den Misigitweg.

Men is momenteel bezig de Misigitweg te verleggen. De hoek nabij de protestantsche kerk, welke voor vele auto's een gevaar oplevert, werd zoodanig uitgezet, dat van de aloon-aloon uit een rechte weg wordt gevormd tot den Sociëteitsweg.

Een goede verbetering.

De regentschapsbegrooting.

De begrooting 1930 van het regentschap Soekaboemi is bereids door het College van Gedeputeerden v/d Provincialen Raad van West-Java goedgekeurd en wel bij zijn besluit ddo. 31 Januari j.l. No. R. Smi 2/4/6.

BANDOENG.

Spoorbond.

De afdeeling Bandoeng van den Spoorbond hield op Dinsdag 11 dezer een ledenvergadering in de Sociëteit „Ons Genoegen".

Ten 7.20 n/m opende de nieuw opgetreden voorzitter, den heer C.L. Touset, de vergadering met een woord van welkom.

Tot lid van de fondsencommissie werd bij acclamatie gekozen de heer L. Sanders.

Tot leden der verificatie-commissie werden met algem. stemmen gekozen de H.H. Sanders, Suykerbuyk, Moh Ngiso en Patist.

Besloten werd, de ledenwerving, middels huisbezoek, krachtig voort te zetten.

Tot huisbezoek bij niet leden verklaarden zich bereid de H.H. Touset, Taal, Stolwijk, Lefebre en Willems.

Bij bespreking van het punt, inhouding bedrijfspremie bij ziekte, bleek, dat het algemeen als een onbillijkheid wordt beschouwd, dat iemand die geregeld en goed zijn plichten vervult, bij eventueele ziekte van langer dan 14 dagen, een gedeelte der bedrijfspremie moet missen.

Besloten wordt, van deze zaak een urgentiepunt te maken voor de in April a.s. te houden alg. vergadering

Het voorstel van enkele leden om het mogelijk te maken, om gepensionneerde SS-ers te mogen benoemen werd, hoofdzakelijk in verband met de vermoedelijk in dit jaar gereedkomende nieuwe rechtspositie der ambtenaren, verworpen.

Het punt mededeelingen voor verlofgangers wordt uitgesteld tot de volgende vergadering.

De aanmelding voor de door de Afd. Bandoeng op te richten cursus voor bekwaming voor diverse dienstexamens, is vooralsnog te gering, in verband met de daaraan verbonden kosten.

Er zullen zich nog minstens een 40-tal candidaat-leerlingen moeten aanmelden, wil de cursus voortgang hebben.

Waar het hier geldt een nuttige instelling waarbij het niet alleen Afdeelingsbelang, doch een Spoorbondsbelang betreft, zal aan het hoofdbestuur worden verzocht, den eventueel op te richten cursus financiëel te steunen.

Na bespreking van nog enkele interne aangelegenheden, sluit de voorzitter de vergadering met een woord van dank.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Gouvts. Bedrijven.

Benoemd: tot telefoonambtenaar IIe klasse bij den P.T.T. dienst mevr. R. E. Tency Wattimena geboren Soumokil, belast met de waarneming van die betrekking;

bij de Staatsspoor en tramwegen tot opzichter 1ste klasse E. Attinger, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

bij de Staatsspoor en tramwegen tot ingenieur IIde klasse ir. J. von Königslöw, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot stationscommies IIde klasse bij de Staatsspoor en tramwegen, A.M. Lindeboom, ambtenaar van buitenl. verlof terug verwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot commies kashouder bij den opsporingsdienst G. Schaible, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

bij den dienst van den mijnbouw, tot ingenieur 3de klasse ir. C. H. van Raalten, daartoe bij ministerieele beschikking ter beschikking gesteld van den G.G. van N I.

Ontslagen: op verzoek, met ingang van ultimo Febr. '30, eervol uit 's lands dienst mevr. L.N.C. March geboren Van der Waag, telefoniste bij het telefoonkantoor te Padang.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa aan H. Warners, hoofdtelefoonambtenaar bij den P.T.T. dienst, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal neerleggen op 2 Febr. '31;

aan P. van Vlaardingen, contr. 1ste klasse b/d P. T. T. dienst, wegens langdurigen dienst, een jaar verlof naar Europa met bepaling dat hij zijne betr. zal neerleggen op 2 Nov. '30;

wegens achtjarigen dienst tien maanden verlof naar Europa aan H. van Galen Last, hoofdingenieur-afdeelingschef b/d Staats poor en tramwegen ingaande 2 Sept. '30;

aan P. H. Dal, werktuigkundig-electrotechnisch hoofdopzichter bij den dienst van den mijnbouw, werkzaam bij de Bankatinwinning wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa met bepaling dat hij zijne betrekking op 20 Juni '30 zal neerleggen.

Belast: met de waarneming der betr. van 1ste klerk bij den dienst van mijnbouw, mej. E.A. Martens, thans waarnemend typiste bij dien dienst.

Tijd. ter beschikking gesteld: van den leider der Boekit-Assamsteenkolenmijnen teneinde te worden belast met werkzaamheden van mijnbouwkundig opzichter 1e kl. E.F.W. Schaper, daartoe bij beschikking van den minister van kol. voor den tijd van vijf jaren ter besch. gesteld van den G.G. van N I.;

van den leider der Peeloe Laoet steenkolenmijnen, belast met werkzaamheden van mijnbouwkundig opzichter 1ste klasse H.A.M. Schumacher, bij besch. van den minister van koloniën voor den tijd van vijf jaren ter beschikking gesteld van den G G. van N I.

Ontslagen: op verzoek, mej. C E. Weychardt, ambt, met buitenlandsch verlof, laatstelijk 1e commies b/h hoofdbestuur v/d P.T T. dienst te Bandoeng, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van ultimo Febr. 1930 eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst;

Onderw. en Eeredienst.

Eervol ontheven: overeenk. haar wensch, met ing. van 28 Februari '30 van haar tijd. werkz. stelling als onderwijzeres 3e kl. mej. E.G J. de Blouwe, gepl. a/d 2e H I S. te Kediri.

Verleend: wegens achtjarigen dienst tien maanden verlof naar Europa a/d directeur der H.B.S. te Bandoeng. dr. Ir. W. F. Gisolf, met bep. dat hij zijne betr. zal nederleggen op den 2en Juni 1930.

Herben: tot onderw der 1e kl. en gepl. a/d openb. H. I. Kweekschool te Bandoeng A.J. Langendijk, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, tevoren die betrekking bekleed hebbende.

Benoemd: tot onderwijzer der 2e kl. en gepl. a/d 2e H I.S. te Kediri, G J.A.M. van der Hoogte, daartoe ter besch. gesteld van den G.G van Ned. Indië;

tot onderw. der 2 kl. en gepl. a d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Soerakarta, Th. M. H. Diebels, daartoe ter besch. gest. van den G.G. van Nederlandsch Indië;

tot onderwijzer der IIde kl. en gepl. a/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Madioen, J. W. Vermeulen, daartoe ter besch. gest. van den G.G. van Nederlandsch-Indië.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Benoemd: tot burgerlijk ambtenaar, hoofd van de Triangulatiebrigade van den topografischen dienst, Ir. J. H. G. Schepers, van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Ontheven: met ing. van den dag, waarop Ir. J. H. G. Schepers, de betrekking van burgerlijk ambtenaar, hoofd van de triangulatiebrigade van den topografischen dienst weder zal hebben aanvaard, eervol van de hem opgedragen waarneming van die betrekking, J. H. Goossens, wordende hij weder benoemd tot burgerlijk ambtenaar, adjunct brigadehoofd van de triangulatiebrigade van den topografischen dienst;

SCHEEPSBERICHTEN

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Tjerimai" 10 dezer uit Priok 11 dezer te Cheribon en 12 dezer te Semarang kustreis.
ms. „K. Gedeh" 12 dezer te B. Papan kustr.
ss. „Djember" 12 dezer uit Palembang id.
ss. „Buitenzorg" 10 dezer te Suez thuisr.
ss. „Merauke" 11 dezer te Marseille id.
ms. „K. Inten" 11 dezer pass. Point de Galle thuisreis.
ss. „Samarinda" 12 dezer uit Padang thuisr.
ss. „Insulinde" 12 dezer uit Priok id.
ss. „Soekaboemi" 12 dezer uit Singapore id.
ms. „Sibajak" 12 dezer te Rotterdam id.
ms. „K. Baroe" 11 dezer uit P. Said 12 dezer pass. Suez uitreis.
ss. „Texel" 11 dezer uit P. Said 12 dezer pass. Suez uitreis.
ss. „Ternate" 11 dezer uit Rotterdam uitr.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Karimata" 13 dezer te Priok uitreis.
ms. „Chr. Huygens" 12 dezer uit Singapore uitreis.
ms. „P. Roebiah" 13 dezer te Padang uitr.
ss. „Manoeran" 12 dezer te Marseille thuisr.
ms. „P. Bras" 13 dezer te Priok id.
ss. „Simaloer" 12 dezer te Tegal id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Beemsterdijk" 11 dezer uit Semarang 12 dezer te Soerabaja kustreis.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Bondowoso" 13 dezer te Tjilatjap.

Java New-York Lijn.

ss. „Madoera" 13 dezer te Padang.

Java China Japan Lijn.

ss. „Tjipinas" arr. 11 dezer te Hongkong.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio, Tjibadak, Essen, Sikh, Tjibesar, Chr. Huygens, Pr. der Ned., Ombilin, Plancius,

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR

TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 87. Tel. 390 en 558 Mr.-Cornelis.

Houdt Venduties met Succesvollen uitslag en onmiddellijke afrekening. 3882

TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

Handel Maatschappij v/h DE BAS & Co.

Tegel- en Betonfabriek te Weltevreden,

Tanah-Abang Oost 87 — Telefoon Welt. 585

kan leveren voor het bouwen van woningen

zeer fraaie marblon-gebloemde en effen gekleurde tegels.

Voor fabrieken zeer sterke effen-grijze en **zuurvaste** tegels tegen sterk concurreerende prijzen. In voorraad **beton buizen** in afmetingen van 0.10 — 1.00 M. diameter. Gemakkelijk te vervoeren **septictanks**, volgens voorschrift van Bouw- en Woningtoezicht te Batavia.

De welbekende meubelsmeer **Salvio** wordt door haar vervaardigd.

4174

DARWIN

SCHEERMESJES ZIJN IN AANTOCHT!

EEN MESJE VOLDOENDE VOOR DRIE MAANDEN

ELK MESJE ABSOLUUT ROESTVRIJ

DIT PRIMA ENGELSCH FABRIKAAT IS IETS DUURDER DAN ANDERE MERKEN DOCH

LAST LONGER

31 do

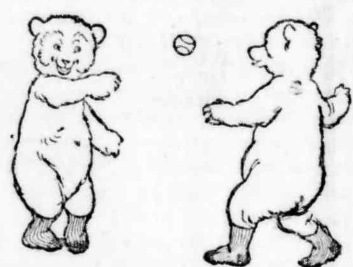

De atmosfeer van Hollandsche gezelligheid,

. . . . een stukje „thuis" vergezelt U op reis, wanneer U steeds een busje met Maggi's Bouillonblokjes bij U hebt. Met een Maggi's Bouillonblokje is in enkele minuten een kop zuivere, frissche, verkwikkende bouillon te bereiden. Staat U op kwaliteit! Laat U geen andere bouillonblokjes geven dan

Maggi's

4172

BEAR-BRAND-

Dameskousen.

IJzersterk! Geen ladders!

4175 H. Mij. DELI-ATJEH.

Firma KHOUW & LIE

JUWELIERS

Pasar Baroe 69, — Weltevreden.

Ontvangen:

Sigaretten- en Sigaren-AANSTEKERS

(systeem Dunhill.)

Nieuwste modellen.

Prijzen vanaf **f 4.—**

88do

4199

Hij herinnerde zich —
That Schoolgirl complexion

De schoonheid die de man bewondert — en onthoudt — is de natuurlijke schoonheid en die kan ook de Uwe zijn of ge poeder en rouge gebruikt — of niet — als ge deze eene eenvoudige schoonheidsregel in acht neemt. Het gezicht te wasschen wordt heden ten dage door alle vooraanstaande huidspecialisten aanbevolen. Creams, rouge en grimeering — de natuurlijke vettigheid uit de poriën — kunnen slechts door zorgvuldig wasschen met warm water grondig verwijderd worden. Vrouwen, wier charme natuurlijk is, weten dit.

Dagelijks zeep en water—maar niet zoo maar de eerste zeep de beste

Het schuim van Palmolive zeep, overal aanbevolen voor behoorlijke zorg voor een goede teint, is samengesteld uit beroemde schoonheidsoliën — de oliën van olijf en palm. Deze zachte middelen brengen de charme van natuurlijke lieftalligheid, want ze houden de huid schoon op natuurlijke wijze. Om „that schoolgirl complexion" door de jaren heen te behouden, doe dit op z'n minst eens per dag.

Deze eenvoudige schoonheidsregel

's Morgens en vóór 't naar bed gaan wasch gezicht, hals en nek met de verzachtende Palmolive zeep, zachtjes het roomachtige schuim in de poriën masseerende. Flink afwasschen met koud water. Goed drogen. Als Uw huid van nature droog is, gebruik een weinig cold cream. Gebruik poeder en rouge zoo ge wilt. Maar zij moeten er altijd vóór den nacht afgewasschen worden. Want zij verstoppen de poriën en veroorzaken dan vetwurmpjes en puistjes.

Vermijd deze fout

Gebruik voor bovenstaande behandeling geen gewone zeepen. Denk niet dat elke „groene" zeep, of eene zoogenaamde palm- en olijfolie zeep, hetzelfde is als Palmolive. In Uw eigen belang, zie dat om de Palmolive zeep die ge koopt de zwarte band zit met het woord **Palmolive** in gouden letters; het groene omslagpapier en het roode zegel onderop met het woord **Palmolive**. Palmolive zeep wordt nooit onverpakt verkocht. Colgate-Palmolive-Peet Co.

Palm- en olijfoliën — niets anders — geven Palmolive die natuurlijke kleur. Palmolive zeep is niet door menschenhanden aangeraakt, tot U zelf de verpakking openbreekt — zij wordt nooit onverpakt verkocht.

KEEP THAT SCHOOLGIRL COMPLEXION

Behoud die Schoolmeisjes' teint

4177

CHIQUE BLOEMWERKEN

TAFELVERSIERING

het best bij:

BLOEMENHANDEL „SALEMBA"

Postweg Noord 8. Weltevreden. Telf. 760-780

GRATIS BEZORGEN TE TANDJONG PRIOK. 205do

Verkrijgbaar:

Het Inlandsch Reglement

en

De Revisiebepalingen v/h Reglement op de Strafvordering

door

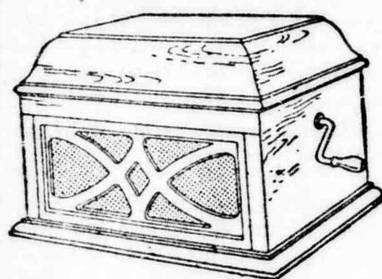
Mr. F. H. POSER

bij

J. P. REGNIER & Co.

Djamboelaan 19 — Weltevreden

en bij den boekhandel. 4108

„His Master's Voice"

GRAMOPHONES

MET RE-ENTRANT TONE CHAMBER

Door de toepassing van de Nieuwe Soundbox 5a komen deze instrumenten het volmaakte nabij, HONDERDEN KOOPERS

van

His Master's Voice Gramophones

zullen U zelfs nog na jaren verklaren, dat zij zich in hunne keuze niet vergisten, want

Goed en Goedkoop

zijn 2 eigenschappen, waardoor de wereldreputatie van HIS MASTER'S VOICE gevestigd werd.

Komt zonder verplichting eens luisteren.

bij N.V. Handel Mij. v/h

C. M. LUIJKS

4186

WELTEVREDEN Noordwijk 31. — BANDOENG Bragaweg 40.

EEN GOEDE AUTO

is waard

goed onderhouden te worden.

Onze W H I Z-auto-artikelen zijn hiervoor de aangewezen hulpmiddelen.

WHIZ auto-polish
WHIZ metal-polish
WHIZ pakking-cement
WHIZ klepschuurpoeder
WHIZ aluminium bronze

Importeurs:

FUCHS & RENS-WELTEVREDEN.

Soerabaia — Semarang — Bandoeng — Djokjakarta — Medan — Amsterdam.

3450

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN DERDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.V. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Mussolini weer Journalist

door

VILLANUS.

5 Januari.

De Haagsche conferentie heeft honderden buitenlandsche journalisten naar Nederland gebracht. Onder hen zijn vogels van zeer diverse pluimage, maar in den regel zijn het toch ernstige mannen van het vak. De eenigszins avontuurlijke bijloopers, die zoo talrijk waren op de eerste groote conferenties na den oorlog, zijn schaarscher geworden. Daarvoor is trouwens het toezicht op de toelating tot de rechten van de perskaart te streng tegenwoordig.

Onder onze gasten is een zeer bekend Amerikaansch interviewer, een oud kameraad uit de jaren vóór en tijdens den oorlog, een der ervarendste menschen van ons vak. Ofschoon reeds een man van zeer rijpen leeftijd, schiet hij nog steeds als een bliksemschicht rond over de aardkorst, en ofschoon reeds bijna drie decennia getrouwd, heeft hij nog geen vaste woonplaats. Als hij er een heeft, dan ziet hij die niet vaak. Zijn tehuis vormen op zijn minst een half dozijn hotels in de wereld, alle van het eerste en duurste soort.

Men ontmoet hem in het kamp van Feng Ju Sjiang, of op bezoek bij Tsjiang Kai Sjek. Op de terugreis loopt hij aan bij de machthebbers te Moskou, om vervolgens even naar Italië te gaan, om contact te zoeken met zijn goeden ouden kennis Mussolini. Dan trekt zijn taak hem naar de conferentie van Den Haag, waar men hem eergisteravond kon aantreffen in de salons van onzen minister van buitenlandsche zaken, toen deze de hoofdgedelegeerden ter conferentie op een receptie ontving, een feestelijkheid, waarvoor slechts eenige journalisten door persoonlijke introductie, uitnoodigingen hadden verkregen.

Wij waren elkaar in China, en pas nog in Singapore, juist misgeloopen, en hadden elkaar daardoor in een aantal jaren niet gezien. Met de oude hartelijkheid kwam de Amerikaan op mij toegestapt, die naar zichzelf oordeelend, altijd het meest verrast is, als hij een collega in diens woonplaats tegenkomt. Al spoedig vertelde hij van zijn laatste reizen, waarvan ik zooeven het program heb opgesomd. China, Rusland, over dat alles had hij niet veel te zeggen; daar was alles gegaan, zooals hij had verwacht. Hoeveel tientallen van jaren heeft hij reeds geleerd zich over niets meer te verbazen? Maar over zijn bezoek aan Italië schudde hij het hoofd; Mussolini had hem werkelijk verwondering ingeboezemd.

„Dat is de oude Mussolini niet meer", zoo zeide hij, „die mij en verscheidenen mijner Amerikaansche collega's altijd heel gaarne en heel vriendelijk heeft ontvangen. Hij weigert niets, maar men kan hem niet meer te pakken krijgen. Het is, of hij heelemaal veranderd is in den laatsten tijd. Men zegt, dat hij te veel zorgen heeft, te veel last met de fascistische partij, waarin allerlei elementen zijn, die zijn oppermacht geducht hebben beknot. Er is een groep in de partij, die zeer zeker niet door het meest gewenschte gedeelte wordt gevormd, waarmede hij veel te stellen heeft. Dit vermoeit en ontmoedigt hem, en maakt hem ook onzekerder."

Ik weet niet, of het juist was, wat deze zeer scherp ziende Amerikaan mij vertelde, maar in ieder geval behoorde het tot de normale dingen. Ten slotte wordt iedere dictator wel in meer of mindere mate de gevangene van een groep van zijn aanhangers, menigmaal begint hij reeds in die positie zijn dictatuur, waarbij hij dan slechts werktuig is van die groep. Dit laatste echter heeft in geen geval tenopzichte van Mussolini kunnen gelden.

De veelbereisde collega ging verder met zijn verhaal en nu kwam hij op een punt, dat hem blijkbaar bijzonder ter harte ging en imponeerde: Mussolini was publicistisch zakenman geworden. Echt Amerikaansch drukte hij het uit: „Mussolini verdient tegenwoordig meer geld als schrijver, dan met de dictatuur".

Dat Mussolini tegenwoordig als artikelschrijver in de internationale Pers optreedt, is bekend. De Amerikaan had daarop nu een nieuwe kijk gekregen.

Misschien was dit wel de oorzaak van een diepe grief. Vroeger was Mussolini immers een goudmijntje voor de Amerikaansche journalisten. Zij behoefden slechts naar Italië te gaan en zonder veel moeite kregen zij kolommen aan (in geldswaarde) kostbare stof, die de bespraaktheid, de toeschietelijkheid en reclamezucht van den duce hun verschafte. Nu echter was het anders geworden. Hoe hij dat voorstelde, is de moeite waard, omdat het een kijk geeft op de wijze, waarop dat soort journalistiek vaak tot stand komt. „Toen ik zag, dat ik hem persoonlijk niet zou bereiken, schreef ik zelf het interview, en ik liet het hem door zijn secretaris voorleggen, ter bekrachtiging. Maar dit weigerde hij, toen hij mijn beschouwingen had doorgelezen. Hij zeide: Daar kan ik evengoed zelf een artikel over schrijven. Hij gaf er dus de voorkeur aan voor zijn eigen zak het honorarium te verdienen."

„Het is toch vreemd, niet waar, dat hij bezig is op die manier geld te maken. Vindt hij het noodig voor zijn toekomst te zorgen?"

Zoo sprak de Amerikaan, tot wiens journalistieke methode het behoort, soms zelf voor zijn slachtoffers lange interviews gereed te maken, die hij hen dan laat adopteeren. Die interviews hebben wel veelal het gebrek al te lang te zijn, maar hun inhoud is in den regel interessanter, dan wanneer de betrokkenen zelf ze hadden vervaardigd (wat ook weer een gebruikelijke manier van interview-verschaffen is). Op intelligente wijze vindt de „geïnterviewde" erin weergegeven, wat hij zelf zal beseffen, dat ongeveer zijn meening moet zijn.

Mijn schrandere Amerikaan had in Italië echter nog meer gedaan, dan vergeefsche pogingen om den duce te interviewen. Hij had veel gepraat en veel geluisterd. En het had hem getroffen, dat de menschen tegenwoordig zoo mopperden. Met het oude, angstige of instemmende zwijgen, is

het gedaan, zoo vertelde hij. Van de Persvrijheid zijn de laatste resten opgeruimd; en zelfs bij de grootste voorzichtigheid en de soliedste aanhankelijkheid aan het stelsel, is de journalist nooit tegen risico vanwege het gezag gewaarborgd. Maar de stroom van particulier gekanker heeft de dammen van de vrees doorgedrukt, en vloeit nu kabbelend, breeduit over het land. Italië heeft, wat vele uiterlijke dingen betreft, *cleaned her face*, maar overal wokeren de grieven. Men kent geen grooter pleizier, dan wanneer iemand de censuur te slim af is. Een bekend Romeinsch dichter had een bundel sonnetten geschreven; het eerste exemplaar had hij met een huldigende opdracht aan den duce gezonden, die, gevoelig voor deze vriendelijkheid, met een hartelijken brief van lof en erkentelijkheid had geantwoord. Toen kwam het boek in den handel.

De censuur zag tot haar ontzetting, dat vele der gedichten satyren waren op het tegenwoordige Italië. Onmiddellijk was zij gereed, het boek te verbieden.

De dichter echter verdedigde zich met den brief van Mussolini, die inderdaad ieder ingrijpen der censuur tot een onmogelijkheid maakte. Men wist er toen niets anders op, dan de heele oplage van den bundel op te koopen. Een tweede druk echter zal zeer zeker niet verschijnen!

De verhalen van den Amerikaan, die persoonlijk geen vijand van het fascisme is, hadden mij getroffen, omdat zij overeenstemden met verhalen, die ik reeds van verschillende andere kanten had gehoord. Terwijl men in de Italiaansche Pers heelemaal geen critiek meer kan vinden, komt er op den duur meer nieuws dan vroeger over de grens, waaruit allerlei gevolgtrekkingen te maken zijn. Opmerkelijk zijn in dit verband o.a. soms berichten in het *Algemeen Handelsblad*, die van een openhartigheid van den schrijver getuigen, waaraan correspondenten van andere bladen, naar ons bekend is, zich om begrijpelijke redenen niet wagen. Het is alweer een paar weken geleden, dat wij in bedoeld blad het volgende bericht vonden. *)

„Steeds meer komen uit alle deelen van Italië berichten binnen over verzet tegen de fascistische machthebbers. Op de onlusten te Sulmona, die met geweld onderdrukt en daarna doodgezwegen werden, volgde het verweer der boeren in de omgeving van Faenze, waarbij acht man van een patrouilleerenden troep zwarthemden werden verwond, nadat eerst reeds twee strijdende fascisten binnen de stad Faenza vermoord waren.

Thans beginnen in alle steden van Italië de onderdrukte krachten los te komen. Hedenmorgen, Maandag, 16 December, te elf uur, was ik er getuige van, hoe op de openbare wandelplaats te Rome, de Pincio, een jonge man met groote geestdrift, een zeer antifascistische rede uitsprak voor een talrijk gehoor van studenten. Kreten van „Leve de Vrijheid" en „Italië moet vrij zijn", weerklonken van alle zijden. Plotseling verscheen uit de boschjes en laantjes van het Pincio-park een groote patrouille politie, bestaande uit een tiental „carabinieri" en ongeveer evenveel „metropolitani" te paard, onder leiding van eenige leden der geheime politieke politie, die spreker en toehoorders omsingelden. In een ommezien waren de spreker en een jonge student, die zich door middel van een bezem — in Italië het symbool van anti-fascisme — tegen de politie verzette overmand; zij werden met zware handboeien aan de zadelknoppen gebonden. Daarna werden de andere jongelui eveneens met geweld weggevoerd, terwijl vele toevallige omstanders, onder wie ook een paar vrouwen — kindermeisjes — werden gelast, de politie te volgen voor het afleggen van getuigenis over het gebeurde.

Het geval staat niet alleen en een toenemende gisting, is onder het volk waar te nemen, zonder dat dit evenwel, tengevolge der Pers-censuur, naar buiten blijkt".

Dit lijkt nog in het minst niet op het naderend einde, maar het bewijst toch, dat het blok van graniet, waarop Mussolini zoo trotsch was, slechts metselwerk is, waarvan de voegen steeds duidelijker zichtbaar worden.

Voor de buitenwereld is te hoopen, dat het fascisme den dictator niet over het hoofd groeit. Want de dictator zelf is de man, die met zijn macht veel kwaad tegenhoudt, en die ondanks zijn militante redevoeringen, beseft, dat iedere andere politiek dan de vredespolitiek, voor Italië noodlottig zou moeten worden.

Wij vonden het intusschen zeer de moeite waard, onzen lezers deze stemmen over den toestand in Italië onder oogen te brengen.

(*Nadruk verboden*).

*) *Dit bericht werd door ons overgenomen. Toch staat het „Algemeen Handelsblad" niet alleen met deze openhartigheid. Ook in de „Maasbode" troffen wij dergelijke brieven aan. — Red. „B.N".*

BUITENLAND.

Het Young-plan in den Rijksdag.

Als inleiding tot de debatten over het Young-plan in den Rijksdag hield de Minister voor Buitenlandsche Zaken, Dr. Curtius, een lange redevoering voor het overvolle Huis, waar de tribunes dicht-bezet waren.

Na de rede van den Minister kwam de sociaal-democraat Breitscheid aan het woord, die namens de grootste partij in de regeeringscoalitie sprak.

Hij zeide: „Wij zijn loyaal genoeg eerlijk en ronduit te zeggen, dat wij aan het Young-plan twijfelden. Er bestaat geen enkele reden om „Hoerah" te roepen over de geweldige verplichting, welke het Duitsche volk wordt opgelegd, doch hieruit moet niet worden afgeleid, dat wij het Young-plan zullen saboteeren, ofschoon deze woorden evenmin beteekenen, dat wij het Young-plan als practisch beschouwen onder alle omstandigheden.

Wat beteekent die practische waarde?

Men zal de natie groote betalingen kunnen opleggen, doch de voornaamste vraag voor ons hierbij is, hoe de natie hierop zal reageeren. Kunnen wij, gezien de huidige situatie van groote depressie en werkloosheid, zeggen dat wij in staat zullen zijn de lasten van het Young-plan tot het einde toe te dragen?

Aan den anderen kant kan niemand ontkennen, dat het Young-plan een beteren toestand zal geven dan het Dawes-schema."

Na Breitscheid, kwam — tot ieders verwondering — Hugenberg aan het woord, welk feit eenige hilariteit uitlokte, daar deze, niettegenstaande hij reeds tien jaar lid van den Rijksdag is en als leider optreedt van de nationalistische partij, slechts eenmaal in dat decennium het woord nam en op dat moment in acht jaar tijds niet had gesproken.

De eerste zin, welke hij uitte en waarin hij in herinnering bracht hoe hij slechts eenmaal het woord voerde en toen de bezetting van Rijnland had voorspeld, werd onderbroken door een interruptie van den sociaal-democraat Landsberg, die uitriep: „Aan die bezetting heb jij een hoop geld verdiend!"

Deze opmerking leidde tot heftige protesten van rechts, eindigende in een tumult. Na eenigen tijd kon Hugenberg weer voortgaan met zijn rede, waarin hij het Young-plan in algemeene termen afkeurde, en eindigde als volgt: „Het plan staat gelijk met een crediteur de vrije hand te geven, om het Rijk te vernietigen."

„Wij zouden blij zijn als ons pessimisme bleek onjuist te zijn, maar zoo te zien zijn de consequenties nog erger dan aanvankelijk werd gevreesd. De voornaamste factor in deze kwestie is, wie de verantwoordelijkheid zal aanvaarden. Wij verklaren openlijk, dat de eenige wijze, waarop de Duitsche regeering tegen een beweging van links kan stelling nemen, is door haar meening te baseeren op vrijen wil en dat is: op de verwerping van het Young-plan".

Curtius antwoordde en beschuldigde Hugenberg van het feit, Tardieu's woorden op verkeerde wijze te hebben geciteerd, door den Franschen Premier de woorden in den mond te leggen, dat Frankrijk ten slotte Rijnland toch weer zou kunnen bezetten. Deze uitlating was door nieuwsbladen verspreid, doch werd nooit door Tardieu gedaan. Verder zeide de Minister, dat Hugenberg geen der vragen had beantwoord, welke tot hem schijnbaar gesteld, terwijl hij er zich zorgvuldig van onthouden had te verklaren wat te gebeuren stond, indien het Youngplan werd verworpen.

Hierna nam de leider van het centrum, Brüning, deel aan de debatten.

De eerste Duitsche Dichteres.

De stad Gandersheim in Brunswijk, zal de herdenking van den 1000sten geboortedag van Dr. de non Roswitha, de eerste Duitsche klassieke dichteres, plechtig vieren.

Een Prijzen-oorlog.

Een prijzen-oorlog heeft zich ontwikkeld tusschen de Britsche en andere Europeesche koopers van tarwe aan den eenen kant en de Canadeesche producenten aan de andere zijde. Laatstgenoemden trachten door het onthouden van een quantum aan de openbare markt de prijzen op te houden, ten spijt van de heerschende over-productie.

De Canadeesche tarwe-„pool" houdt 53 % van het overschot in handen en heeft haar leden gedwongen een politiek te volgen van „in gedeelten termarkt brengen", terwijl geweigerd wordt aan Europa te verkoopen tegen „ongehoord lage" prijzen. Intusschen komen binnenkort van Argentinië en Australië voorraden aan de markt, hetgeen er toe bij zal dragen om de prijzen te doen dalen, waardoor de „pool" ongetwijfeld klappen zal krijgen. De Hooge Commissaris voor Canada heeft verklaard, dat de financieele positie van de graanfirma's „door en door gezond" is.

Intusschen zijn de afleveringen naar schatting grooter dan zij ooit zijn geweest en de voorraden voldoende voor tenminste tien weken; de prijs van een kwart-brood is thans met een half penny gedaald.

Er zijn onderhandelingen gaande met vertegenwoordigers van de tarwe-„pool" over een mogelijke schikking.

Naar aanleiding van deze kwestie werden Dinsdag vragen in het Lagerhuis gesteld, waarop Minister Thomas een verklaring voorlas van de Nationale Vereeniging van eigenaren van graanmolens, waarin werd verklaard, dat men steeds Canadeesch graan wenscht te koopen, onder voorwaarde echter, dat de prijs ongeveer overeenkomt met den wereldprijs.

De Aanklacht van President Hindenburg.

Een commissie uit den Rijksdag besloot gevolg te geven aan den aanklacht, door President Hindenburg tegen de nationaal-socialistischen afgevaardigde, Dr. Goebbels ingediend, in diens onschendbaarheid als Rijksdags-lid op te heffen.

FEUILLETON.

Zijn Laatste Wensch.

Roman van ANNY VON PANHUYS.

Geaut. vertaling uit het Duitsch.

3)

Een waanvoorstelling heeft mij verschrikt, zei de professor evenals gisteren tot zich zelf, maar nu deed hij het met meer zelfovertuiging. Op zoo'n helderen, frisschen herfstmorgen moest dan ook het laatste restje van bijgeloof in spoken wel verdwijnen. Een gevoel van blijheid vervulde hem, want wat hem had doen schrikken was louter een product van zijn overprikkelde zenuwen geweest. Op zijn gelaat verscheen dus zijn gewone, ernstige, peinzende uitdrukking.

Was de reden, waarom hij vandaag deze reis ondernam, ook niets anders dan een uiting van zijn overprikkeld zenuwgestel, deze reis, die hij met een schilderij-aankoop had trachten te verklaren? Hij dacht er niet aan een schilderij te koopen; zijn reis naar Berlijn had een heel andere reden. Misschien was hetgeen hij van plan was te gaan doen, een dwaasheid. Misschien? — maar hij kon niet anders. Sinds het gesprek met den hertog vervolgde hem een gedachte, waaraan de slapelooze nacht eerst een bepaalden vorm had gegeven, een denkbeeld, dat hij in een daad wenschte om te zetten. En waarom zou hij het niet doen? Zijn handeling kon voor zijn gezin immers geen nadeelige gevolgen hebben, want vrouw en dochter hadden hem immers lief en door de vastheid dezer overtuiging behoefde hij niet te wankelen om te doen wat hij van plan was.

Op het station namen vader en dochter hartelijk afscheid van elkaar en de professor stapte in een coupé tweede klasse, waarin Maurer het valies reeds had geplaatst.

„De kalmeerende poeders heb ik ook ingepakt", fluisterde deze zijn meester toe en stapte toen uit het spoorrijtuig. Else wuifde haar vader na zoolang ze hem maar kon zien. Het jonge meisje hield innig veel van haar vader; het was een andere liefde dan die zij voor haar moeder gevoelde, die zich als mooie, gevierde vrouw niet al te veel met het opgroeiende meisje had bekommerd. Maar zij was met haar vader opgegroeid. Haar vader was een jongsaf met haar vader geweest. Professor Berner was vroeger een bekend landschapschilder, tot hem op een noodlottigen dag het schaatsenrijden het volledige gebruik van zijn rechter arm verloor en het schilderen moest opgeven. Een geluk was het, dat hij uit een welgestelde familie stamde en het schilderen geen broodwinning voor hem behoefde te zijn. Hij bezat genoeg om zonder zorgen te kunnen leven. Door de relaties van zijn vrouw, een baronesse Stormberg, die hofdame bij de overleden hertogin was geweest, werd hij benoemd tot directeur van het schilderijenmuseum, een betrekking, die toevallig vacant was en waaraan een dienstwoning was verbonden. Hij had dit ambt thans vijf en twintig jaren tot volkomen tevredenheid vervuld. Bij zijn bezoeken aan het museum was Else bijna altijd zijn getrouwe begeleidster geweest; zij kende alle schilderijen en van de meeste ook de geschiedenis, waar zij vandaan waren gekomen en in wier handen zij waren geweest.

„Je bent een levende catalogus van de Schneiditzsche verzameling", zei de vader dikwijls gekscherend tot zijn dochter en Else was trotsch op deze qualificatie. Ook nu nog, nadat zij al lang volwassen was en een der meest gevierde meisjes in de Schneiditzsche hofkringen, bracht zij nog heel wat uren in het museum door. Zij was werkelijk heel benieuwd van welk kunstjuweel in Berlijn haar vader het spoor was aangewezen. Het moest ongetwijfeld iets buitengewoons zijn, anders zou hij zich niet zoo weinig mededeelzaam over geweest, dacht zij. Dolgraag had zij geweten wat voor een schilderij het was.

Peinzende naar huis wandelend, ontmoette zij dicht bij het marktplein mijnheer von Weiden, in gezelschap van zijn dikken, asthmatischen taks, waarmee hij dikwijls 's morgens een straatje omliep. Met bijna overdreven beleefdheid nam hij zijn hoed af, reikte haar de hand en zei: „Goeden morgen juffrouw Berner, mag ik even informeeren hoe u het bal van gisteren is bekomen?"

„O, uitstekend".

„Die vraag van mij is eigenlijk volkomen overbodig, want zoo'n stralende schoonheid als u merkt den volgenden dag er niets van dat zij tot diep in den nacht heeft gedanst"; von Weiden was altijd zeer galant jegens vrouwen. „En mag ik ook weten hoe uw moeder het maakt?" vroeg hij op zoetelijken toon.

„Moeder slaapt nog, of beter gezegd sliep nog toen wij weggingen".

„Wij?"

„Ja, vader en ik. Ik bracht hem zooeven naar den trein", lichtte Else hem in.

Waarom kijkt mijnheer von Weiden plotseling zoo raar, moest Else denken. Maar dat zal verbeelding zijn geweest, want bijna nog vriendelijker glimlachend dan zooeven, stelde hij de vraag: „En als 't niet onbescheiden is, waarheen is uw vader gereisd?"

„Naar Berlijn".

„Zoo", was het eenige, wat von Weiden daarop zei en na een paar beleefdsfrases nam hij afscheid.

Toen Else thuis kwam, wachtte haar moeder op haar. In een gemakkelijke ochtendjapon zat mevrouw Berner aan de ontbijttafel. „Wat is er toch aan de hand, dat jullie mij zoo maar alleen laat?" kwam het gekscherd over haar lippen.

„Maar moedertje", lachte Else, „wat praat u toch? Uw zorgzame man wilde u niet in uw slaap storen en daar de trein, waarmede hij naar Berlijn moest, om 10 uur vertrok, kon hij natuurlijk geen afscheid van u nemen. Maar hij liet u hartelijk groeten en u weten, dat hij overmorgenmiddag weer thuis is".

„Ik snap niets van die plotselinge reis", zei mevrouw Berner. „Vader heeft mij gisteren geen woord daarvan gezegd. Van die geheimzinnigheid achter mijn rug begrijp ik absoluut niets".

„Van geheimzinnigheid achter uw rug kan geen sprake zijn, moeder". Else deed haar hoed en mantel af, legde die op een stoel en ging zitten „Ook ik hoorde eerst zoo even van die reis en vader wist, zooals hij verzekerde, er gisteren zelf nog niets van af, want eerst 's avonds vernam hij, dat er een of ander waardevol schilderij te koop was; vandaar die plotselinge reis. U ziet dus, moeder, de zaak is heel onschuldig".

„Om wat voor schilderij gaat 't dan en wie biedt 't te koop?" Mevrouw Berner's stem klonk lichtelijk geprikkeld.

„Dat kan ik u werkelijk niet zeggen; u weet, vader laat zich over aankoopen, waarvan het eindresultaat nog niet vaststaat, dikwijls weinig uit".

Else stond op en ging naar het breede boogvenster, want zij hoorde op straat marschmuziek. Het dragonderregiment reed door de Alleestrasse. Luitenant Tomwitz op zijn slanken vos keek naar het raam en salueerde, voorbijrijdend, met zijn sabel.

Else groette terug en merkte niet, dat haar moeder achter haar stond. De woorden: „Dat zou een schoonzoon naar mijn hart zijn geweest", deden haar opschrikken.

Else lachte. „Ja moeder, dat hebt u me nu al zoo dikwijls gezegd, dat ik het eindelijk wel geloof. Het is alleen maar jammer, dat mijn smaak in dit opzicht zoo heelemaal anders is dan de uwe".

„Ja, helaas", zuchtte mevrouw Berner, „want wat jij eigenlijk in dien Walter Zernikow ziet, is mij een volmaakt raadsel. Altijd heb ik gehoopt, dat je naar rede zoudt luisteren". Zij wenkte haar dochter staan en schoof haar naar een lichtgebogen arm van Else. „Ik hoop ook nu nog, Else. Kijk eens, kind, je bent zoo mooi, je zult zich zeker nog niet te diep. Kom, ga eens naast me zitten en laten we eens kalm over

De Turksche Schulden.

In antwoord op het telegram van directeuren van het syndicaat voor de Ottomaansche schulden, naar aanleiding van de geruchten omtrent een Turksch moratorium, gaf het officieele Turksche nieuws-agentschap een communiqué uit, waarin werd verklaard, dat de regeering gedurende het afgeloopen jaar aan al haar verplichtingen had voldaan.

Sinds de laatste rentebetalingen voor de Ottomaansche schulden echter is een crisis ingetreden, waardoor de financieele en economische situatie in de republiek wordt bedreigd, welke crisis nog zal toenemen bij de verschijning van den aanstaanden betaaldag.

De minister van Buitenlandsche Zaken heeft den Raad verzocht practische voorstellen in te dienen, waardoor een crisis zoo kunnen worden vermeden, daar het bestaan daarvan de belangen van het land en zijn crediteuren ten zeerste zou kunnen benadeelen.

NEDERLAND.

HET VERGAAN VAN DE „HOFPLEIN".

Met het stoomschip *Kerkplein*, van de stoombootmaatschappij Millingen, zijn 11 Januari eenige opvarenden van het bij de Noorsche kust op een klip gestooten en gezonken stoomschip *Hofplein*, van dezelfde maatschappij, te Rotterdam aangekomen, en een van de geredden, de derde machinist K. Tjassens, heeft aan de *N. R. C.* een en ander verteld over het vergaan van zijn schip.

Ik had, zeide hij, juist de wacht en bevond mij dus in de machinekamer. Omstreeks kwart vóór vier in den nacht voelde ik plotseling een zwaren stoot; ik geloofde eerst, dat het schip door een zware zee werd opgetild, maar al spoedig kwamen de stokers waarschuwen, dat het water met kracht op de stookplaats drong. Zij konden niet meer naar de ketels terugkeeren, omdat het binnenstroomende water de kolen uit de bunkers meenam, waardoor het onmogelijk werd, tegen den stroom in te loopen. Al spoedig begon er ook water te komen in de machinekamer, maar de tweede machinist, M. van Woerkom, en ik slaagden er in, de machine nog 20 minuten te laten draaien. Ook al stonden wij tot ons middel in het water en draaiden de krukken en stangen ook al door het binnenstroomende water. Maar tenslotte moesten wij den strijd opgeven en wij kregen van den kapitein verlof, boven te komen. Eerst hebben wij toen de machines gestopt.

Toen wij aan dek kwamen, hoorden wij, wat er was gebeurd; de *Hofplein* was op een rots gestooten en was lek geraakt. Men was toen reeds bezig, de booten klaar te maken om ze te strijken. Ruim drie stond vol water en het dek stond gelijk met de zee. Na een uur ging het electrisch licht uit en zaten wij in de mess-room bij kaarslicht. Het verwonderde ons zeer, dat het schip nog zoo lang kon drijven; wij hebben zeer angstige oogenblikken daar doorgemaakt. Om half-elf in den morgen waren wij de kust zeer dicht genaderd, en de kapitein gaf order, het schip te verlaten, omdat hij bang was, dat de *Hofplein* tegen de rotsen zou loopen. De kleine boot met vier matrozen en den derden stuurman Zeeveld is het eerst te water gelaten. Deze boot lag zeer ongunstig, omdat zij aan de orkaanzijde van het schip hing. Maar de menschen waren niet te houden. Toen de boot goed en wel in het water lag, zagen wij stuurman Zeeveld overboord slaan. De vier matrozen hebben hem evenwel weer in de sloep geholpen.

Daarna hebben wij onze eigen boot neergelaten. Kapitein Schaap heeft, tegen het advies van de Noorsche loodsen, onze sloep voor den wind laten drijven en achteraf bleek dit heel goed gekeken te zijn, want wij kwamen prachtig tusschen twee brandingen door, waarna wij wenkten naar de kleine sloep om te volgen. Wij hebben deze kleine sloep daarna niet meer teruggezien.

Nog voordat wij bij het stoomschip *Jötenheim* kwamen dat ons te hulp was gekomen, zagen wij, dat de *Hofplein* inmiddels met den lijkant tegen een rots was geloopen. Het schip brak, het midden zonk het eerst weg, waarna achterschip en voorschip rechtstandig de hoogte in gingen, om vervolgens langzaam in de diepte te verdwijnen. Aan boord van de *Jötenheim* zijn wij heel goed ontvangen. Eerst toen dit schip te Aalesund was aangekomen, kon de reddingboot uitvaren om naar de kleine boot te zoeken.

Zooals men weet, zijn de vijf menschen, die in deze kleine sloep hadden gezeten, om het leven gekomen.

Tot zoover het verhaal van machinist Tjassens.

Aan den wal stonden vele familieleden van de opvarenden van de *Hofplein*, de directie van de Stoomvaartmaatschappij Millingen en de kapiteins van de schepen *Emmaplein* en *Beursplein*. Het was een roerend weerzien tusschen de familieleden en de opvarenden van het vergane schip.

Groep van de geredden van het s.s. „Hofplein", die te Rotterdam met het s.s. „Kerkplein" zijn binnengekomen.

Gebrek van Politiek Inzicht.

Prof. dr. J. A. Veraart heeft zich lichtelijk overschat. Het is daarom te begrijpen dat hij zich teleurgesteld voelt door hen die hij zijn volgelingen achtte. Hij klaagt over gebrek aan waardeering, maar noemt dat gebrek aan politiek inzicht bij de Roomsche Nederlanders.

Hij verwijt den leiders van het R.K. Werkliedenverbond:

„Noodzakelijk valt hier te onderscheiden: de groote massa, onder wie ik zooveel vrienden tel, en het groepje leiders, dat zich ten mijnen opzichte gedroeg, zooals, naar ik hoop, in het politieke leven van Nederland nergens navolging zal vinden. Het is van algemeene bekendheid, wat mij, vooral sinds 1928, aan deze organisatie en aan deze leiders bond. Ook al werd het duidelijk, dat de inblazingen van invloedrijke intellectueelen even sluw, als talrijk zijn geweest, dat neemt niet weg, dat voor hetgeen hier gebeurde geen verontschuldiging valt aan te voeren. Ik zou juist willen zeggen: hier in het feit, dat deze mannen niet immuun bleken voor al de listige pogingen om invloed in hun kring te ondergraven, bewijst, aan hoe groot gevaar wij zijn blootgesteld, omdat zulke zwakkelingen een zoo groote macht tot hun beschikking houden.

Onnoodig te zeggen, dat al de verwachtingen, die men in dien kring mocht koesteren van den invloed der eigen leiders, diep zullen worden beschaamd. Hun allerbeste menschen hebben zelfstandig op het politiek terrein niets bereikt. Als zij in de afgeloopen periode met hun stem of met een redevoering iets hebben gewaagd, was het altijd omdat een ander hun voorging. Het percentage der rechtstreeksche mislukkingen — namen zijn hier overbodig — is onevenredig hoog. Wat is er dan te verwachten van de voormannen van het tweede en derde plan? In enkele redevoeringen, na de hierboven geschetste gebeurtenissen gehouden, heb ik het een en ander gezegd over mijn opvatting van de beteekenis van het lidmaatschap der Tweede Kamer. Moeilijk en zeer zwaar is de taak, ook voor de intellectueelen en de meest toegewijden. Maar wat is die taak voor de menschen zonder bijzondere begaafdheid? Ik aarzel niet te zeggen, dat het lidmaatschap van de Tweede Kamer dan een groot gevaar insluit, omdat het een afschuwelijk gemakkelijk baantje wordt. Wat zal zulk een verleiding ons politieke leven nog een ellende bezorgen, bij het steeds verder om zich heen grijpen van den waanzin der „standscandidaten".

En de volgende sneer aan het adres der partijleiders:

„Velen zijn getroffen geweest door de aandoenlijke trouw van het katholieke kiezerscorps aan de R.K. Staatspartij, op 3 Juli 1929 aan den dag gelegd. Wie deze Opstellen las, zal begrijpen, dat ik de gebeurtenissen van dien datum van katholiek-staatkun-

Goena-Goena in Rotterdam.

Een heerlijk verhaal.

De Schiedamschedijk te Rotterdam was de vorige maand eenige avonden in rep en roer door een griezelige spookhistorie, welke niet is opgelost.

Al sinds vier avonden werden de bewoners van het dubbelpand 173, gelegen boven het café „Ida" zoo tegen het vallen van de duisternis verontrust door een hevig gestommel op zolder. Een enkele dappere buurman heeft in het begin wel eens een onderzoek ingesteld, maar kwam dan steeds tot de ontdekking, dat er niets verdachts was te bespeuren. Hij kon niets vinden om de overmaat van ongewoon geluid op den zolder eenigszins verklaarbaar te maken.

Den tweeden avond werd de zaak echter ernstiger en den derden nam zij dergelijke afmetingen aan, dat de „Dijk" weldra te hoop liep en de politie handelend moest optreden.

Van verschillende kanten had men n.l. van buitenaf gezien, dat voor het linksche zolderraampje een wit masker verscheen met vurige oogen.

Met een slag werd het zolderraampje opengeworpen en even later weer dichtgehaald. Een hand, die het raampje weer dichthaalde, werd niet gezien. Als het raampje weer werd dichtgehaald, verdween ook het griezelige masker, om even later echter weer te verschijnen en de manoeuvre met het raampje te herhalen.

Deze verschijning van het spook ging binnenshuis altijd gepaard met een angstwekkend lawaai.

De beide verdiepingen boven café „Ida" bevatten elk twee naast elkaar gelegen woningen, bewoond door vijf gezinnen. Deze woningen hebben alle een gemeenschappelijken opgang links van het café gelegen. Een groote zolder loopt over de geheele breedte van het pand heen en is door afscheiding in de lengte in twee deelen verdeeld. Deze beide zolderruimten staan echter door een opening met elkaar in verbinding. Op de linksche zolderhelft speelt zich echter de spookhistorie af.

Alsof zware karren op zolder heen en weer reden.

Het was of zware karren daar heen en weer reden en soms ging het geluid over in het geregeld heen en weer stappen van verschillende menschen.

Een der bewoners begaf zich niet zonder eenigen angst langs de zoldertrap naar boven, maar niet zoodra had hij den eersten stap op de trap gezet of het leven hield op.

Hoewel hij beide zolders geheel heeft onderzocht, heeft hij niets verdachts kunnen bespeuren. Het geval herhaalde zich dien avond niet meer.

Den volgenden avond op ongeveer denzelfden tijd hoorde men het geheimzinnige geluid in nog sterkere mate dan eerst het geval was. Men durfde toen niet meer naar boven gaan en na eenige minuten hield de herrie weer op.

Den derden avond nam het geheimzinnige geval grootere afmetingen aan. Niet alleen werden de bewoners door het gespook op hun zolder verontrust, maar ook op straat nam men geheimzinnige dingen waar. Eén der leden van het bedienend personeel van een tegenover het spookhuis gelegen winkel kreeg het spook voor het eerst te zien. Toen zij n.l. naar het dak van het bewuste pand keek, zag zij één der dakraampjes opengaan en een griezelig wit masker verscheen in de opening. In den witten kop gloeiden twee vurige openingen.

Verschillende personen zien het witte masker.

Zij maakte voorbijgangers op deze verschijning attent en ook dezen namen hetzelfde waar als de winkeljuffrouw. Het spook verscheen nog eenige malen in de opening van het raampje en verdween toen voorgoed. Binnenshuis was men in een hoogst zenuwachtigen toestand geraakt.

Toen het gerommel weer op den zolder begon, vluchtten eenige vrouwen, die het pand bewonen, naar buiten en zagen daar ook het witte masker voor het dakraampje heen en weer gaan. Alle huisgezinnen waren hevig ontdaan van deze derde herhaling van het spookachtig geluid... kinderen begonnen te huilen, in het kort, het was een chaos.

Na korten tijd werd alles weer rustig, men ging naar den zolder, maar er werd niets gevonden, wat ook maar eenigszins met de geheimzinnige verschijning in verband stond.

Met angst ging men den nacht in. Er werd weinig geslapen, doch niets wees op een terugkeer van het spook.

Den volgenden avond...

Woensdagavond om 7 uur begon het lieve leven opnieuw, maar nu op een manier, welke geen twijfel meer overliet.

Wéér werd de zolder met sleeperswagens bereden, wéér marcheerden troepen over de wrakke zoldering en wéér verscheen het griezelig witte masker met de gloeiende oogen voor het dakraampje.

De „Dijk" liep te hoop en was spoedig geheel gealarmeerd. Een ontzaglijke menigte verdrong zich voor het spookhuis om toch maar niets van het geheele geval te missen en om zich ervan te overtuigen, dat de geruchten niet overdreven waren.

De spookachtige kop verscheen telkens weer voor het zolderraampje, dat eerst met een smak werd opengestooten.

Vier pootige kerels op onderzoek.

De meesten vonden het een buitengewoon vermakelijke vertooning, er werd geschreeuwd en gejoeld en tot slot boden 'n viertal pootige dijkkerels zich aan om het geheim eens te ontsluieren.

Dapper werd de tocht naar boven aanvaard. Op de eerste verdieping was de moed nog niet verdwenen, op de tweede evenmin en toen kwam 't laatste eindje... de trap naar den geheimzinnigen zolder. Een buurvrouw, die in deze zaak al meer blijken had gegeven niet bang te zijn, sloot zich bij het troepje aan... de zolderdeur werd geopend en de pootigste van de dapperen stapte manmoedig het eerst de trap op. De anderen volgden hem op de hielen, ook de juffrouw.

Op den zolder was het stevig donker en dus bleven zij voor alle zekerheid dicht bij elkaar.

De witte gedaante nadert hen...

Maar nauwelijks drongen zij ongeveer tegelijkertijd door de nauwe trapopening heen of zij bleven verstijfd van schrik staan. Over den zolder joeg een witte gedaante op hen af.

Alle goede en dappere voornemens ten spijt gaven allen een schreeuw van schrik. De voorste keerde zich met 'n ruk om en gaf zijn makkers, die achter hem stonden, een fikschen opstopper. In een overijlde vlucht ging het de zoldertrap af. De juffrouw, die op zulk 'n verschrikkelijk slot niet had gerekend, wist niet zoo gauw van de trap te komen en werd finaal onder den voet geloopen. Met krijtwitte gezichten kwamen zij weer in lagere regionen aan. Zij hadden het spook met eigen oogen gezien... en waren op de vlucht geslagen.

Daar de volksoploop voor het spookhuis inmiddels zóó was toegenomen dat het verkeer ernstig werd belemmerd, grepen eenige agenten in. Slechts langzaam verspreidde zich de menigte. Toen het ergste voorbij was, hebben de agenten op den zolder een onderzoek ingesteld.

De politie kan niets vinden.

Op den zolder werd niets gevonden wat ook maar eenigszins met het spook in verband kon staan. Ook waren alle raampjes gesloten.

Met angst en vrees wachten de bewoners af wat de volgende avonden zullen brengen. Een gezin heeft reeds besloten binnen zeer korten tijd te verhuizen, omdat de kinderen niet meer tot bedaren zijn te brengen.

Enkelen wijten het spoken aan het feit, dat op de linker bovenverdieping een echtpaar heeft gewoond, dat veel aan spiritisme „deed".

Dit echtpaar is eenigen tijd geleden verhuisd. Ook wil men de huidige bewoonster van deze etage het spoken in de schoenen schuiven, maar door anderen is het niet-houdbare van deze bewering aangetoond. Deze bewoonsters is n.l. tijdens de verschijning van het spook op Dinsdagavond in een tegenover het pand gelegen winkel geweest en heeft daar met evenveel angst als de andere bewoners van het pand het verschijnsel gadegeslagen.

Met verlof.

Den vierden avond zijn duizenden belangstellenden naar het „spookhuis" getrokken, om de voorstelling bij te wonen. De geest is echter niet verschenen. Opgeschoten jongens trokken echter partij van de opgewonden stemming die er heerschte en trachtten een relletje op touw te zetten. De politie heeft toen ingegrepen en de straat afgezet. De zenuwachtigheid werd nog verhoogd, toen op een valsch alarm, vier brandspuiten in volle vaart den Schiedamschen Dijk opreden.

Om elf uur bedaarden de gemoederen echter en teleurgesteld gingen de kijkers naar huis. Het verschijnsel is nog niet opgehelderd. Dat buren uit belendende perceelen op den zolder den beest (en den geest!) gespeeld hebben wordt niet waarschijnlijk geacht, daar het „spookhuis" temidden van veel lagere huizen staat. Maar alles is natuurlijk lang niet uitgesloten, dat een van de bewoners of iemand, die van buiten af kwam, de onrust veroorzaakt heeft. Het „spook" zal wel gedacht hebben, dat het niet verstandig is, om goed geslaagde experimenten te vaak te herhalen, vooral nu de politie er bij kwam. De Dijkbewoners zijn wel pootig, maar ook bijgeloovig en dat laatste is nu weer iets, waar de politie niet zoozeer aan lijdt.

---

alles praten; ik zal je duidelijk maken, dat het een dwaasheid is om je schoonheid aan een eenvoudigen mijnheer Walter Zernikow weg te geven"

Een schaduw trok over Else's zoo even nog vroolijke gezicht: „Zou 't niet beter zijn, moeder, indien wij dat onverkwikkelijke onderwerp lieten rusten; wij zullen 't er toch nooit over eens worden". In de groote, blauwe oogen kwam een lichtende glans en met verheffing van stem vervolgde het meisje: „Ik heb Walter lief en word zijn vrouw; vader heeft zijn toestemming gegeven en ook u hebt er gezegd u er in te schikken, dat ik een eenvoudige mevrouw Zernikow werd".

„Jawel, dat zei ik, omdat vader en jij me met jullie gesmeek had vermurwd". Zij nam Else mee naar een kleine sofa. „Maar sinds gisteren ben ik van een ander oordeel, sinds gisteren denk ik er als vroeger over. Je was het mooiste meisje op het bal daarover was iedereen het eens en als je wilt, ben je in minder dan geen tijd geëngageerd met Tomwitz". En met overreding besloot zij: „Niemand in onzen kring weet nog dat er een mijnheer Zernikow bestaat".

„Dan zal men spoedig zijn naam op onze engagementskaarten lezen".

„Je bent al net zoo koppig en eigenzinnig als je vader, wanneer het gaat je wil door te drijven". Er beefde toorn in de stem van mevrouw Berner; met een ruk stond zij op en liep de kamer op en neer, als een kwaadaardige slang kronkelde de sleep van haar japon over het kleed achter haar mee. „Wordt voor mijn part mevrouw Zernikow, ik zal je vermeende geluk niet in den weg staan. Maar als later niet alles zoo wordt, zooals jij je dat nu voorstelt, denk er dan aan, dat ik je heb gewaarschuwd. Want hoe zou jij, die vanaf je kinderjaren gewend bent geweest aan het gedistingeerde leven vol schittering in hofkringen, gelukkig kunnen zijn als eenvoudige ingenieursvrouw? Het is een heel andere sfeer, waarin je zult komen".

„De maatschappelijke kring, waartoe mijn man behoort, zal ook die zijn waarin ik me gelukkig zal voelen" zei Else er op trotschen toon uit.

„Och, laten wij dit onaangename discours maar eindigen; ik zie in, dat ik toch niet verder met je kom. Je denkt als een jong, verliefd meisje". Een diepe rimpel groef zich in 't voorhoofd van mevrouw Berner.

„En toch was er een tijd, dat u net zoo gedacht hebt als ik, moeder", zei Else met een schalksch lachje, „anders had de gevierde baronesse Stormberg zeker niet het huwelijksaanzoek van den schilder Berner aangenomen". Een zachte glimlach van herinnering kwam over het mooie, iets te gevulde gezicht der moeder. Met een afwezigen blik keken haar oogen naar iets, blikten terug over lange, lange jaren tot in die ver achter haar liggende dagen, toen ze nog in de mei naars levens stond. „De mooie Magda" werd ze toen genoemd en menigeen, die de titel of rang bezat of wel een hooge waardigheid bekleedde, had naar de hand van „de mooie Magda" gedongen. Maar zij koos geen enkele van deze velen, niemand — de jonge landschapschilder, die, aangetrokken door de prachtige landstreek, zich in Schneiditz had gevestigd, had haar liefde gewonnen, zijn vrouw werd ze, hij was haar dierbaarder dan al die anderen. Of haar vader zijn toestemming al niet wilde geven en of haar neiging niet afkeurde dan een meisjesdwaasheid noemde, freule Stormberg gaf niet toe: zij werd Berner's vrouw. En als zij er over nadacht, nooit had zij er spijt van gehad de influistering van haar hart te hebben gevolgd. Haar man was welgesteld en hier in de residentie, waar zij geboren en getogen was, stond achter haar naam nog altijd de oude naam der barons Stormberg, die als een wal van voornaamheid alle intimiteit met menschen waarmede zij niet wenschte om te gaan, belette.

Haar man was door haar toedoen directeur van het schilderijenmuseum geworden; een zijner vroegere schilderijen had hem den professorstitel bezorgd en de Berners behoorden tot den hofkring. Een heel ander leven echter wachtte Else. Hoewel zij geen geldzorgen zou behoeven te hebben — wat haar ouders haar mee ten huwelijk dachten te geven zou een behoorlijk bedrag zijn — wachtte haar een andere omgeving dan die waarin zij was groot gebracht.

Else keek haar in afwachting van een antwoord nog steeds aan en de moeder antwoordde eindelijk: „Al was er dan ook een tijd, dat ik, zooals je zei, net zoo gedacht heb als jij nu moet je niet vergeten, dat een Alex Berner toch heelemaal niet vergeleken kan worden met een Walter Zernikow".

„Ook uit naam van vader dank ik wel voor 't compliment, dat u den heer Alex Berner zooeven hebt gemaakt", zei Else lachend.

Waarom zou zij zich er over ergeren, dat haar moeder zoo uit de hoogte over Walter sprak. Moeder behoefde hem toch niet te trouwen: dat zou ze zelf wel doen. Het zegevierende gevoel van kracht, dat slechts de jeugd kent, werd in haar wakker en deed haar alles in een gering schijnen. Slechts één ding was groot en de moeite waard er naar te streven en dat was het oogenblik, waarop Walter haar den gladden gouden ring aan haar vinger zou schuiven. O, wat lag het leven heerlijk voor haar; het leek het zonlicht, dat nu in gouden stroomen door het breede venster naar binnen stroomde.

Koel overwogend gleed de blik van de moeder over haar mooie dochter en zij dacht: zonde en jammer toch, zooveel schoonheid zoo met een verstenkroon niet te duur betaald zijn! Maar tenslotte zou zij er wel in moeten berusten, dat die schoonheid zou belanden in een kring, die niet de hare was.

Er werd geklopt en de huisknecht kwam binnen om mevrouw iets te vragen. Toen zijn vraag was beantwoord, vroeg mevrouw Berner ter loops of hij misschien iets van dat schilderij wist, waarvoor haar man zoo plotseling naar Berlijn moest. Maurer antwoordde, dat hem er niets van bekend was.

„Heeft mijn man je er dan geen woord over gezegd?"

„Ik weet van de zaak zoo goed als niets, mevrouw. De professor heeft alleen maar gezegd, dat hij een wenk had gekregen, uit een particuliere verzameling een waardevol stuk voor het schilderijenmuseum te kunnen machtig worden".

„En wie mijn man op dat stuk opmerkzaam maakte weet je ook niet?"

Hij gaf een ontkennend antwoord en ging heen. Hij vond het een rust weer uit de kamer te zijn, want de wijze waarop mevrouw iets vroeg, had altijd iets van een gerechtelijk onderzoek, waarbij de vragen van een strengen rechter je verlegen en bang maakten, ook al wist je je geen iets kwaads bewust. Dat gevoel had de oude knecht altijd als hij in de nabijheid van mevrouw was.

„Die weet dus ook al niets", zei mevrouw Berner, terwijl ze kaarsrecht voor haar dochter ging staan, „en hem neemt vader bijna altijd in het vertrouwen. Hoe vindt je nu zoo iets?"

Else lachte verschoonend. „Ja moeder, wat moet ik eigenlijk vinden?"

„Och, stel je toch niet aan, alsof je niet weet, wat ik bedoel". Afwerend hief mevrouw Berner haar hand op, alsof ze ergens in de lucht een hindernis uit den weg wilde ruimen, „deze plotselinge, veel te plotselinge reis heeft natuurlijk een heel andere reden dan die je vader opgaf. 't Is toch zoo klaar als een klontje, dat daar wat anders achter zit. Ik vind — zij zweeg een paar seconden en bekeek haar prachtig gemanicuurde nagels, alsof zij daar wilde afwezen wat ze wilde zeggen — „Ik vind die reis beslist mysterieus".

„Maar moeder, wat hebt u vandaag toch een ideeën. Zooeven sprak u van geheimzinnig doen, nu noemt u vaders onschuldig reisje mysterieus". Else's mondhoeken vertrokken zich lichtelijk spottend.

(Wordt vervolgd).

Uit den Dienst.

Kolonel H. G. Rambonnel.

Generaal-majoor J. H. Borel.

Beiden gaan den militairen dienst met ingang van 1 Mei e.k. verlaten.

dig standpunt niet anders kan zien dan als den volslagen triomf van de simplistische eenheidsgedachte. In geen enkele verkiezingscampagne der latere jaren toonde ons katholieke kiezersvolk zich zoo volslagen gespeend van alles, wat op politieke gezindheid lijkt. Meer dan ooit bijeen gejaagd door een verkiezingsactie der S.D.A.P., die aan het verstand van de leiders dier partij zou doen twijfelen, had het genoeg aan de cliché-redevoeringen, die zich tot niets anders richtten dan tot het religieus sentiment. En het summun van naïveteit bereikte dan ook wel het Kamerlid dat op den avond na de zegepraal in de uitspraak der katholieke kiezers zag „een goedkeuring van het beleid der Tweede Kamerfractie". Da hört ja Alles auf! Terwijl het den menschen duidelijker dan ooit glad onverschillig was, op wien of wat zij stemden, als het maar was: lijst 8 nummer 1, maakte een gezaghebbend Kamerlid zich hier wijs, dat in de uitspraak der kiezers de openbaring lag van een behoefte om een bovendien volstrekt onvindbaar beleid goed te keuren. Het beleid bij de ambtenaarssalarissen, het beleid bij de gezantschapskwestie, het beleid bij de ambtenaarssalarissen, het beleid bij de belastingverlaging — welk beleid wil men nog meer? ik heb er niets op tegen, dat in de houding van het katholieke kiezerscorps op 3 Juli 1929 wordt gezien een bewijs, dat het katholieke Nederlandsche volk tot het uiterste trouw is aan de Katholieke Kerk — maar men blijve ons van het lijf met de bewering, dat hier ook maar iets te bespeuren zou zijn van een politieke overtuiging, hoe dan ook".

De schrijver zelf heeft het oude standpunt tegenover sommige quaesties, althans reeds verlaten. Zoo is hij thans geen absoluut ontwapenaar meer; een oorlog „om de hoogste goederen der menschheid" zou niettegenstaande alle verschrikkingen toch moedig dienen aanvaard en uitgevochten te worden. De heer Veraart kan gerust zijn: bij den volgenden wereldoorlog — zoo die er ooit komt — zal het ongetwijfeld gaan om de heiligste goederen der menschheid. Dat doen groote oorlogen nu eenmaal altijd. Een op die wijze beperkt antimilitairisme houdt dus op te bestaan. De heer Veraart heeft de nationale ontwapeningsgedachte opgegeven. Jammer dat hij dat niet ruiterlijk erkennen wil en daarom het historietje van het eene hypothetische geval heeft uitgevonden, aldus het *Vad*.

Kort verhaal.

DE WEDDENSCHAP

door

ARKADY AVERCHENKO.

(Nadruk verboden; auteursrecht voorbehouden).

Ik zat eens in een klein café met tooneelspelers en legde hen bij een goed glas Bourgogne uit, hoe men de rol van „Hamlet" moet spelen, toen een ongeman binnentrad en de tooneelspelers groette.

„U is zeker ook tooneelspeler?" vroeg hij mij.

„Ja", antwoordde ik. „Ik ben al drie weken bij het tooneel".

„Hebt U nooit plankenkoorts?"

„Plankenkoorts? Nooit".

Hm . . . Dat zegt U maar zoo. Zeker, wanneer je de rol goed geleerd hebt, wanneer de souffleur op het juiste oogenblik invalt . . . maar stel je voor, dar er iets onverwachts komt waarmede noch de regisseur noch de tooneelspelers rekening houden—nu, dan stel ik me Uw verbaasd gezicht voor . . . Ik zie U bevend op het tooneel staan".

„Hm," merkte ik, ironisch glimlachend op, „mij kunt U niet van mijn stuk brengen".

Hij keek mij aan en vroeg:

„Wat wordt er morgen gespeeld?"

„Morgen? Dan hebben wij een première „Het rad des levens". De schrijver is ook in den schouwburg. Ik speel de rol van Tsjechichin."

„Dus . . . U beweert, dat men U op het tooneel niet in de war kan maken?

„Ja", zeide ik kort.

Hij keek mij scherp aan, toen zeide hij:

„Wilt U wedden? Om zes flesschen Bourgogne?"

„Tien flesschen."

„Accoord".

Men speelde het tweede bedrijf van het stuk „Het rad des levens". Ik had juist een stormachtig tooneel met het beminde meisje ten uitvoer gebracht, dat mij verklaarde, dat zij niet van mij, maar een ander hield.

„Wie is die andere?" vroeg ik somber.

„Dat is mijn zaak!" antwoordde zij trots en verliet het tooneel. Ik kende mijn rol zeer goed. Nadat het beminde meisje was heengegaan, moet ik met beide handen mijn hoofd grijpen, met de tanden knarsen, mijn hoofd op den divan drukken, dan uit mijn zak een revolver trekken en het tegen mijn slaap aanleggen. Op dit oogenblik moet de vrouw des huizes, die mij in stilte liefheeft, de kamer binnenkomen, mij bij de hand nemen en schreiend haar gevoelens jegens mij tot uiting brengen.

Ik had al met beide handen mijn hoofd gepakt, met de tanden geknarst en wilde mij nu op den divan werpen, toen de zijdeur openging en op het tooneel de man verscheen, die de weddenschap met mij had aangegaan.

„Goeden dag, Tsjechichin!" zeide hij en reikte mij de hand, „U hebt mij niet verwacht?"

Voor mij zag ik het verschrikte gezicht van den souffleur, hoorde achter mij de angstkreet van den regisseur, zag dat de auteur in de loge verbleekte . . . .

„Goeden dag, Wasja"! antwoordde ik somber. „Je bent op een ongunstig oogenblik gekomen. Kom op een andere keer terug, ik moet nu alleen zijn".

„Dat is onzin", zeide Wasja en ging vroolijk op den divan zitten. Het publiek merkte niets, maar achter de coulissen begon een wonderlijk rumoer. Ik liep peinzend het tooneel op en neer.

„Wasja", zeide ik daarna. „Je kent Lidija Nikolajewna?„

„Zeker, zeker, een alleraardigst meisje!"

„Aha", riep ik woedend," dan ben jij degeen, die mij haar afhandig heeft gemaakt... Ben jij het? Geef antwoord! Beken het, vlegel!".

Wasja keek verschrikt naar mijn bevende vuisten en zeide:

„Laten we liever over iets anders praten..."

„Over iets anders?" riep ik — Je hebt me bijna tot zelfmoord gebracht en nu moet ik over iets anders praten? Geef antwoord: Ik sprong op hem toe, wierp hem in een fauteuil, zette mijn voet op zijn borst en begon zijn hoofd tegen de leuning te slaan.

„Geef antwoord, hoe ver is het tusschen jullie gekomen?"

Wasja werd bleek als de dood en zeide zacht:

„Laat mij los. U wurgt mij. Begrijpt U geen grapjes?"

„Je zult in de toekomst dergelijke aardigheden achterwege laten", schreeuwde ik woedend.

Hij keek mij smeekend aan en zeide:

„Goed, ik heb mijn weddenschap verloren. Wat wilt U nog meer?"

„Je dooden!" riep ik en ik gaf hem zulk een duw, dat de leuning van den stoel brak en hij op den grond tuimelde.

„Neen... groote genade... ik heb hem gedood!" riep ik... „Water! Snel Water!"

Ik greep een karaf en goot het water op Wasja's hoofd. Hij brulde.

„Hij komt bij!" riep ik verheugd. „Maak, dat je wegkomt!" Ik greep hem en wierp hem de zijdeur uit. Ik greep volgens voorschrift mijn hoofd en kon constateeren, dat Wasja door den inspicient werd overgenomen.

„Zoozoo, dus dat was de man, dien zij liefheeft!" riep ik . . . „Neen, dan liever de dood . . . En verder ging het precies, zooals het in het stuk stond. Ik nam den revolver uit mijn zak, legde aan, uit de middendeur stormde de liefhebbende vrouw binnen, wierp zich aan mijn borst, in één woord: ik stond weer op de rails en het rad des levens begon weer te draaien. De auteur in de loge kalmeerde en de voorstelling ging verder . . .

Na de voorstelling overhandigde men mij het volgende briefje:

„Drink de tien flesschen leeg zonder mij. Ik heb alles betaald. Ik ga naar huis. Ik moet u i t r u s t e n . . !"

VAN ALLE ZIJDEN.

De Troon van Satan en de Ongevallenverzekering.

Een der Berlijnsche rechtbanken heeft, volgens de *Frankfurter Zeitung*, een beslissing moeten geven in de twistvraag of het verstoren van de rust der oude heidensche goden in de ruïnen van Pergamon een bezigheid was, waarbij de ondernemer zijn werklieden tegen ongevallen moet verzekeren of niet.

In 1925 heeft professor Wiegand, directeur van het vermaarde Pergamonmuseum te Berlijn, met steun van particuliere zijde en van de Turksche regeering opgravingen laten verrichten, naar den z.g. Troon van Satan in het dal van Meander, een offeraltaar door de Attaliden op een hoogte opgericht en in de Openbaring van Johannes reeds onder dien naam bekend. Het werk is met zooveel succes bekroond, dat een groot deel van het altaar reeds naar Berlijn vervoerd is, waar het in zijn geheel einde 1930 in het Pergamonmuseum opgericht zal worden. Maar reeds nu heeft een vrome sekte tegen die heroprichting geprotesteerd, want — zoo zeggen zij—als de Troon van Satan weer opgericht wordt, dan zal deze sinjeur zelf weer in macht en aanzien hersteld worden en natuurlijk zijn woonplaats in het Zondenbabel Berlijn nemen, hetwelk het begin van den ondergang der wereld en van Berlijn in de eerste plaats zou beteekenen.

Dan heeft politiepresident Zörgiebel tegen de oprichting van het altaar geprotesteerd, omdat de Attaliden bij den bouw van hun tempel, schromelijk verzuimd hebben de voorschriften der Berlijnsche bouw- en woningverordening na te leven, die o.a. eischen, dat de treden van een trap niet hooger zullen zijn dan een bepaalde maat. En brandgevaar op zulk een onwennige trap achtte Zörgiebel volstrekt niet uitgesloten! Ook dit beletsel heeft professor Wiegand ten slotte weten te overwinnen, maar nu heeft een zekere meneer Berberich den professor in rechten om schadevergoeding aangesproken wegens in zijn dienst opgeloopen verwondingen. Berberich was opzichter bij de uitgravingen over het personeel en hij schijnt den toorn der goden in hooge mate te hebben gaande gemaakt en als straf heeft hij bij het inpakken der uitgegraven voorwerpen eerst zijn hand gekneld; later is een auto waarin hij een dienstreis maakte in een rivier gereden, waarbij de heer Berberich een schouder- en een voetkwetsuur heeft opgeloopen. Bij zijn aanstelling heeft professor Wiegand uitdrukkelijk gestipuleerd, dat geschillen nopens ontslag, arbeidsloon enz., volgens Turksch recht zouden geregeld worden, maar Berberich, die een goed en niet al te moeilijk baantje verloren heeft, wenschte nochtans schadevergoeding onder de bepalingen van de Duitsche ongevallenwet.

Professor Wiegand betoogde voor de rechtbank dat de nam niet wegens zijn ongelukken ontslagen was, maar wegens zijn voortdurende oneenigheden met dr. Zscheitzmann, den archaeoloog, die de leiding bij de opgravingen had. Deze heer verscheen als getuige, ook met een arm in een verband, waaruit bleek, dat de in hun rust gestoorde goden ook op hem al wraak hadden genomen.

Voor de rechtbank is een vergelijk tusschen professor Wiegand en Berberich getroffen!

FAMILIE BERICHTEN
uit Nederlandsche Bladen.

Geboren:

8 Jan. G.F. Camffer-Man (z), Den Haag.

Verloofd:

12 Jan. H. v/d Oever en M. Kraak, Den Haag.

Ondertrouwd:

7 Jan. C. Schaarsberg en R. Gantner, Den Haag.

Overleden:

4 Jan. J.H. Cloos (m) 61 j., Apeldoorn.
H. Versteeg (m) 73 j., Den Haag.
5 „ L.N.A. v. Hanswijk (m) 62 j., id.
S. Süsholz-Bosman (v) 75 j., id.
M.A. Mulder (v), id.
J.C. Cappon (v), 10 jaar, id.
3 „ J. v/d Hoeven (m) 84 jaar, id.
4 „ A. v/d Zeeuw (m) 79 jaar, id.
5 „ W.C. van Wessen (v) 68 j., Rijswijk.
6 „ A.M. Roelandt-Engelbrecht (v), 74 jaar, Den Haag.
C.A. v. Ingen (m) 80 j., Den Haag.
8 „ J.G. v. Leeuwen (m) 50 j., id.
8 „ A. Joël (m) 69 jaar, Scheveningen.
C. v, Mierlo (m) 22 j., Den Haag.
11 „ F.J. Christoffel de Zwaan (m) 71 jaar, Den Haag.

MELKRAPPORT.
Buitenzorg.

(Onderzoek over de maand Januari 1930).

Naam	Woonplaats	Hygiënische toestand van het bedrijf	Opmerkingen
Dell	Tjilendekweg	zeer goed	Deugdelijk van samenstelling en toestand.
Bogor	Kebon Kopi	zeer goed	—
Esperance	Batoetoelisweg	zeer goed	—
Nemmers	Tjiloewer	voldoende	—
van Zalm	Tjilendekweg	zeer goed	—
Iken	Bataviascheweg	zeer goed	—
Melkdistributie	Panaragan	zeer goed	—
Moelia	Soekasari	zeer goed	—
Tjan Tiam His	Tegallega	goed	—
Tan Siong Pek	Lebakpasar	goed	—
Misra	Tjimanggoe	even voldoende	—
Dell	Tjilendekweg	zeer goed	—
Moelia	Soekasari	zeer goed	—
Schuller tot Peursum	Koepelweg	goed	—
Iken	Bataviascheweg	zeer goed	—
Bogor	Kebon Kopi	zeer goed	—
Melkdistributie	Panaragan	zeer goed	—

ADVERTENTIEN.

„Hé wat gek: ze hebben een sneeuwman hier vlak voor den ingang gezet."
„O nee, dat is mijn man. Hij heeft op me gewacht terwijl ik boodschappen deed."
(Humorist)

MOPPEN.

— Wat moet jij worden als je groot bent, Jan? vroeg de onderwijzer.
— Ik had graag onderwijzer willen worden, antwoordde Jan, maar vader zegt, dat ik moet werken voor den kost.

* * *

Houdt Flit steeds bij de hand.

* * *

Ik heb de feestdagen in een rustig plaatsje doorgebracht, waar een eenvoudig hotelletje je elk oogenblik aan primitief-buiten-leven herinnert. Zoo hoorde ik op een middag den baas tegen z'n vrouw zeggen, terwijl hij het hoofd om de deur van de keuken stak:
— Gauw Jans, nog een emmer water bij de soep. D'r is een autocar met vreemdelingen aangekomen.

* * *

Misplaatste zuinigheid is duur: gebruik Flit.

* * *

Verkoopster: — Ik zou U aanraden deze dure hemden te nemen; daar hebt U voor uw heele leven wat aan!
Klant: — Maar dat heb ik toch niet meer noodig; ik ben al over de vijftig. Geef mij die goedkoopste maar.

* * *

Iedereen haat vliegen: dood ze met Flit.

* * *

— Zeg, maat, zie jij daar boven op 't dak een vlieg zitten?
— Nee!
— Ik ook niet, dan scheien we voor vandaag maar uit met werken; we kunnen niks meer zien.

* * *

— Flossie heeft een moeilijke rol in dit stuk.
— En het is een stille rol.
— Dat is juist het moeilijke voor haar.
(Buen Humor, Madrid)